

Til ForUMs medlemsorganisasjoner

Til orientering:
Miljøverndepartementet og Norad

Oslo, 24. mars 2015

2. innkalling til Årsmøte 2015

Forum for utvikling og miljø (ForUM) torsdag 23. april kl 10 - 15
Miljøhuset Mariboers gate 8, Oslo.

Vi ønsker med dette velkommen til årsmøte i ForUM. Møtet starter kl 10:00, med registrering fra kl 9:30.

Møtet avholdes i møtelokalene i Miljøhuset Mariboers gate 8 i Oslo.

Årets årsmøtedebatt: Hvordan kan næringslivet best bidra til bærekraftig utvikling de neste 15 årene?

Statssekretær Morten Høglund fra Utenriksdepartementet stiller i et panel sammen med sentrale aktører fra næringsliv og ungdomspartirepresentanter. Mer info følger på ForUMs nettsider.

Påmeldingsfristen er torsdag 16. april, til forumfor@forumfor.no.

Dette er fristen vedtektene setter for å delta på årsmøtet. Hver medlemsorganisasjon kan etter vedtektene stille med en delegat, støtte medlemmer med en observatør.

Påmelding skal være godkjent av leder

ForUM ønsker å sikre at delegatene på årsmøtet har et aktivt mandat fra sin organisasjon. Vi ber derfor om at generalsekretær / daglig leder / styreleder signerer eller sender inn påmelding av delegat til årsmøtet, eventuelt gir fullmakt til dette (kan gjøres med en e-post til ForUM).

Frist for endrings- og tilleggsforslag er 9. april

Endrings- eller tilleggsforslag til vedlagte sakspapirer må sendes inn til ForUMs sekretariat innen 9. april. Forslagene vil bli sendt ut til medlemmene og påmeldte deltakere senest 16.

april. (Se vedtektene § 6.6)

Det blir ikke mulig å fremme nye saker, inkludert nye forslag til vedtektsendringer eller nye kandidater til ForUMs styre (jfr vedtektene § 6.4).

Dagsorden og sakspapirer er vedlagt. Papirene sendes kun ut elektronisk, og vi ber derfor om at dere bekrefter at papirene er mottatt med en e-post til forumfor@forumfor.no. Om du vil ha sakspapirene i papirformat sender du en e-post til samme adresse. Papirene kan også lastes ned fra [ForUMs nettsider](#).

Anmodning: Det mangler én kandidat til varaplass til ForUMs styre (sak 13), og to medlemmer samt varamedlem til ny valgkomité (sak 15). Det er veldig fint om dere kan hjelpe til med å fylle hullene! Send helst inn forslag innen 9. april.

Velkommen!

Med vennlig hilsen

Andrew Kroglund (s)
styreleder

Andrew Preston (s)
daglig leder

Vedlegg: ForUMs vedtekter
Sakspapirer til Årsmøtet

Vedtekter for Forum for utvikling og miljø

(Vedtatt på årsmøte 6. april 2005, sist revidert på årsmøtet 29. april 2014),

§ 1. NAVN

Organisasjonens navn er Forum for utvikling og miljø. Engelsk navn er Norwegian Forum for Development and Environment. Som forkortelse brukes ForUM.

§ 2. VISJON OG FORMÅL

§ 2.1 Visjon:

Forums visjon er en demokratisk og fredelig verden basert på rettferdig fordeling, solidaritet, menneskerettigheter og økologisk bæreevne.

§ 2.2. Formål:

ForUM fellesskapet skal:

- legge til rette for felles politikktutvikling i internasjonale miljø- og utviklingsspørsmål.
- drive politisk påvirkning på prioriterte områder.
- være et faglig kompetansemiljø på internasjonale miljø- og utviklingsspørsmål.
- være en sentral møteplass for freds-, miljø- og utviklingsorganisasjoner i Norge.

§ 3 JURIDISK PERSON. BEGRENSET GJELDSANSVAR

ForUM er en selveiende og frittstående juridisk person med upersonlig og begrenset ansvar for gjeld.

§ 4 DELTAKELSE

§ 4.1 Deltakelse i ForUM er åpent for organisasjoner som støtter formålsparagrafen.

§ 4.2 ForUM har to former for organisasjonsmessig deltakelse:

- Medlemmer
- Støttemedlemmer

§ 4.3 Status som medlem i ForUM kan gis til frivillige organisasjoner, stiftelser og nettverk som arbeider med freds-, miljø- og utviklingsspørsmål på et idealistisk grunnlag, og som støtter ForUMs visjon og formål. Slik status gis bare til hovedorganisasjoner, ikke til regionale og lokale ledd.

§ 4.4 Status som støttemedlem kan gis til organisasjoner som støtter ForUMs visjon og formål, uten nødvendigvis å tilfredsstille de øvrige kravene under §4.3.

§ 4.5 Årsmøtet har avgjørelsesmyndigheten hvis det oppstår tvil om tolkning av vedtektene vedr. medlemmer og støttemedlemmer.

§ 4.6 Søknader om deltakelse i ForUM avgjøres av årsmøtet etter innstilling fra styret. Styret kan gi en organisasjon foreløpig status i perioden fram til førstkommende årsmøte.

§ 4.7 Medlemmer eller støttemedlemmer som motarbeider eller bidrar til å undergrave ForUMs formål kan ekskluderes etter vedtak på årsmøtet.

§ 5 RETTIGHETER OG PLIKTER

- § 5.1 Medlemmene har møte-, tale-, forslags- og stemmerett på årsmøtet. De er valgbare til styret. Medlemmene har rett til å foreslå prioriterte tema og temagrupper overfor styret og årsmøtet. Videre kan disse organisasjonene gjennom de styregodkjente temagrupper få tilskudd til utredninger, arrangementer og reiser. Medlemmer betaler kontingent, informerer om ForUM i egne organisasjoner og er innstilt på å stille med representanter i minst en av ForUMs temagrupper.
- § 5.2 Støttemedlemmer kan møte som observatører på ForUMs årsmøter og har talerett, men ikke forslags- og stemmerett. Støttemedlemmer betaler kontingent til ForUM og driver informasjon internt om ForUMs arbeid og saker.
- § 5.3 Både medlemmer og støttemedlemmer mottar fortløpende informasjon om ForUMs saker og aktiviteter. De kan benytte ForUMs kontaktnett og kompetanse, samt delta på møter, høringer, kurs og konferanser som ForUM arrangerer.
- § 5.4 Kontingent og frist for betaling av denne fastsettes av årsmøtet.

§ 6 ÅRSMØTET

- § 6.1 Årsmøtet er ForUMs høyeste myndighet og holdes innen 15. mai hvert år.
- § 6.2 Årsmøtet er åpent for medlemmer, støttemedlemmer og andre som styret inviterer.
- § 6.3 Skriftlig innkalling til årsmøtet sendes ut seinest 3 måneder før møtet. Innkalling skal inneholde tid og sted for møtet, hva vedtektene sier om dagsorden, frist for innsending av forslag til møtet og orientering om styremedlemmer som står på valg.
- § 6.4 Skriftlige forslag til saker på årsmøtet, til flerårig strategi og rammeplan, årlig plan og budsjett, samt forslag på kandidater til valgkomiteen skal være sekretariatet i hende seinest 2 måneder før årsmøtet. Skriftlige forslag fra medlemmene på styremedlemmer og vara må være valgkomiteen i hende seinest 2 måneder før årsmøtet.
- § 6.5 Dagsorden med sakspapirer, inkl. valgkomiteens forslag, sendes alle medlemmer og støttemedlemmer innen én måned før møtet.
- § 6.6 Endringsforslag til sakspapirer skal være sekretariatet i hende senest 2 uker før årsmøtet. Endringsforslag skal sendes ut til alle medlemmer, støttemedlemmer og påmeldte delegater senest 1 uke før årsmøtet.
- § 6.7 Stemmeberettiget på årsmøtet er en representant fra hvert av medlemmene. Det er ikke anledning til å møte eller stemme med fullmakt fra andre organisasjoner. Hvert støttemedlem kan møte med én observatør. Representanter og observatører skal meldes på skriftlig til sekretariatet senest en uke før årsmøtet. Styrets medlemmer har observatørstatus med mindre de representerer egen organisasjon på årsmøtet.

§ 6.8 Når årsmøtet er innkalt i tråd med vedtektene, er møtet beslutningsdyktig med det antall medlemmer som møter.

§ 6.9 Årsmøtet skal behandle disse sakene:

- a) Innkalling
- b) Dagsorden
- c) Valg av dirigent og andre møtefunksjonærer
- d) Valg av to representanter til å undertegne protokollen som sekretariatet skriver
- e) Årsmelding
- f) Regnskap med revisors beretning
- g) Søknader om å bli medlem eller støttemedlem i ForUM
- h) Innkomne forslag fra medlemmene
- i) Styrets forslag til årlig plan. Samtlige innkomne forslag skal legges fram skriftlig for årsmøtet selv om de ikke er tatt med i styrets forslag til årlig plan og tematiske satsingsområder
- j) Styrets forslag til flerårig strategi og rammeplan for de år det er aktuelt
- k) Forslag fra styret som ikke er dekket av årlig plan.
- l) Styrets forslag til budsjett og kontingent
- m) Forslag til vedtektsendringer
- n) Valg av styre
- o) Valg av revisor
- p) Valg av valgkomité

§ 6.10 Vedtektsendringer og eksklusjon gjøres med 2/3 flertall av de frammøtte stemmeberettigede representantene. Andre vedtak krever alminnelig flertall, dvs. mer enn halvparten av de avgitte stemmene. Blanke eller avholdende stemmer teller ikke. Valg foregår ved skriftlig avstemning. Forslag som ikke er sendt sekretariat eller valgkomiteen på forhånd i tråd med vedtektene, godtas ikke.

§ 6.11 Når halvparten av styrets medlemmer eller 1/3 av medlemmene krever det, kalles det inn til ekstraordinært årsmøte. Ekstraordinære årsmøter kan ikke sluttbehandle vedtektsendringer. Ekstraordinært årsmøte kan avholdes ut fra samme regler som ordinære årsmøter.

§ 7 STYRET

§ 7.1 Styret velges av årsmøtet etter innstilling fra valgkomiteen, blant de kandidater som medlemmene utpeker for en periode på to år, der halvparten står på valg hvert år. Leder og nestleder velges separat på årsmøtet, og slik at de står på valg annenhver gang. I tillegg velges tre vararepresentanter i prioritert rekkefølge.

§ 7.2 Styret består av seks medlemmer og tre varamedlemmer i tillegg til leder og nestleder. Sammensetningen av styret skal så langt som mulig reflektere bredden av medlemsorganisasjonene som medvirker i ForUM. Ansattrepresentasjon følger gjeldende tariffavtale for ForUM, dvs en representant i styret og en vara, i tillegg til antallet på seks medlemmer og tre varamedlemmer. Ansattrepresentanten har stemmerett.

§ 7.3 Styret skal:

- a) Utarbeide til årsmøtet forslag til flerårig strategi og rammeplan for de år det er aktuelt og årlig plan samt budsjett
- b) Iverksette de vedtatte planene innenfor vedtatt budsjett
- c) Sørge for at regnskapet blir ført og revidert på forsvarlig vis
- d) Utarbeide til årsmøtet årsmelding og årsregnskap
- e) Forberede saker til årsmøtet
- f) Forberede behandling av søknader om å bli medlem eller støttemedlem i ForUM for årsmøtet
- g) Behandle søknader om økonomisk tilskudd i henhold til retningslinjer og vedtatt flerårig strategi og rammeplan og årlig plan
- h) Se til at sekretariatet leverer resultater i henhold til vedtatte mål.
- i) Oppnevne representanter fra ForUM til offisielle delegasjoner
- j) Ansette daglig leder på åremål for 5 år med mulighet for forlengelse i 5 år etter ny utlysning av stillingen

§ 7.4 Styremøtene ledes av styreleder eller nestleder i hans/hennes fravær.

§ 7.5 Daglig leder er sekretær for styret. Det skal lages skriftlige referat fra alle styremøter.

§ 7.6 Styret er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er til stede, deriblant leder og/ eller nestleder. Varamedlemmene har møterett til alle styremøter.

§ 7.7 Avstemninger avgjøres med alminnelig flertall. Styreleder har dobbel stemme ved stemmelikhet.

§ 8 ARBEIDSUTVALGET

§ 8.1 Styret nedsetter et arbeidsutvalg bestående av styreleder og to styremedlemmer. Daglig leder er sekretær for AU.

§ 8.2 Arbeidsutvalget har mandatperiode fram til neste årsmøte.

§ 8.3 Arbeidsutvalget skal ivareta styrets ansvar mellom styremøtene, innenfor vedtatt rammeplan og andre rammer gitt av styret.

§ 8.4 AU er beslutningsdyktig når 2 av de 3 medlemmene er til stede.

§ 8.5 Referat fra arbeidsutvalgsmøtene skal sendes styret til orientering.

§ 9 SEKRETARIATET

§ 9.1 Til å gjennomføre de vedtak som fattes i styre og årsmøte har ForUM et sekretariat med en daglig leder. Daglig leder, eller den han/hun utnevner, representerer ForUM utad

§ 9.2 Daglig leder ansetter sekretariatets medarbeidere i henhold til de rammer styret har satt.

§ 9.3 Sekretariatets hovedfunksjon er å:

- a) Følge opp styrets vedtak og politiske mål
- b) Koordinere arbeidet innen de ulike tematiske satsingsområder.
- c) Sørge for god intern kommunikasjon mellom ForUMs organer og medlemmer
- d) Arbeide for å utvikle og etablere effektive kanaler for å øke organisasjonenes og ForUMs innflytelse
- e) Ha løpende kontakt med norske myndigheter og internasjonale partnere

§ 10 ARBEIDSFORMER

§ 10.1 ForUM skal til en hver tid ha arbeidsformer som fremmer måloppnåelse og medlemmenes kompetanse og analyse, og gir deres arbeid for felles sak effektiv innflytelse. Arbeidsgrupper er ForUMs vanligste redskap for utveksling av informasjon, utredning, debatt og utvikling av felles politikk.

§ 10.2 Arbeidsgrupper

Arbeidsgruppene formål er å engasjere ForUMs medlemmer på de tematiske satsingsområdene for å oppnå konkrete politiske resultater.

- a) Styret godkjenner opprettelse av arbeidsgrupper
- b) Arbeidsgruppene er åpne for deltakelse for representanter for medlemmene og støttemedlemmene samt inviterte enkeltpersoner som arbeider med temaet.
- c) Styret gir retningslinjer for arbeidet i arbeidsgruppene.

§ 11 VALGKOMITEEN

§ 11.1 Valgkomiteen består av tre medlemmer, samt ett varamedlem fra medlemmene. Den konstituerer seg selv.

§ 11.2 Styret fremmer forslag til årsmøtet om sammensetning av valgkomiteen på grunnlag av forslag fra medlemmene. Alle innkomne forslag fra medlemmene skal presenteres for årsmøtet.

§ 11.3 Valgkomiteens innstilling til styreleder, nestleder, styremedlemmer og varamedlemmer legges fram for årsmøtet av minst ett medlem av valgkomiteen. Innstillingen skal begrunnes.

§ 12 FULLMAKT OG PROKURA

Styreleder og daglig leder signerer for organisasjonen hver for seg. Daglig leder gis prokura.

§ 13 OPPLØSNING AV FORUM

§ 13.1 Eventuell oppløsning av ForUM må gjøres av to på hverandre følgende årsmøter, hvorav ett er ordinært. Endelig vedtak om oppløsning er gjort når minst 3/4 av de stemmeberettigede på årsmøtene har stemt for. Ved opphør av ForUM velger årsmøtet et avviklingsstyre. Det ordinære styre kan velges til avviklingsstyre, og får stilling som avviklingsstyre om intet valg foretas. Ved ForUMs opphør, tilfaller organisasjonens midler arbeidet for bærekraftig utvikling etter avviklingsstyret beslutning.

Dagsorden for årsmøtet i Forum for utvikling og miljø (ForUM) Torsdag 23.04.2015 kl 10.00-15.00

- 09:30 Registrering og kaffe / te.
- 10.00 Innledning og debatt:?
-
- 11.30 Lunsj
- 12.00 **Ordinært årsmøte starter**
- Sak 1: Åpning ved styreleder Andrew Kroglund
- Sak 2: Opprop
- Sak 3: Valg av dirigenter, referenter, to representanter til å undertegne protokollen
- Sak 4: Godkjenning av innkallingen
- Sak 5: Godkjenning av dagsorden
- Sak 6: Godkjenning av nye medlemsorganisasjoner
Ingen nye medlemmer i 2014
- Sak 7: Innkomne forslag
Retningslinjer for politikkutforming i ForUM
- Sak 8: Forslag til endringer av vedtektene
Ingen forslag til vedtektsendringer
- Sak 9: Årsmelding 2014
- Sak 10: Regnskap 2014 med revisjonsberetning (inntatt i Årsmelding)
- Sak 11: Årlig plan 2015
- Sak 12: Budsjett 2015
- Sak 13: Valg av styre
- Sak 14: Valg av revisor
- Sak 15: Valg av valgkomité

Sak 7 Innkomne forslag

Retningslinjer for politikkutforming i ForUM

ForUMs retningslinjer for politikkutforming har utviklet seg over tid. Den siste og gjeldende utgave ble godkjent av styret i januar 2010 i forbindelse med strategi og flerårig plan for 2010-2013.

Til årsmøtet 2014 ble retningslinjene behandlet som en diskusjonssak. Latin-Amerikagruppene i Norge (LAG), FIVAS, Attac og Framtiden i Våre Hender hadde i forkant sendt inn forslag til konkrete endringer i gjeldende retningslinjer. Saken ble sendt tilbake til styret, som ble bedt om å revidere retningslinjene på bakgrunn av signaler gitt i diskusjonen.

Vedlagt forslag fra styret bygger i stor grad på endringsforslagene som ble sendt inn i forkant av årsmøte 2014. De reviderte retningslinjene tar sikte på bl.a. å få bedre involvering av medlemmene tidlig i prosessen, med rimelige tidsfrister.

I tillegg har man ryddet/oppdatert språket og tilført noen tilleggsforslag. Retningslinjene sendes ut i to utgaver: uten «spor endringer» og med «spor endringer» slik at endringer fra den forrige utgaven er synlige.

Forslag til vedtak:

Reviderte retningslinjer for politikkutforming i ForUM godkjennes.

Sak 7

Forslag til reviderte retningslinjer for politikkutvikling og forankring i ForUM

Legges fram for årsmøte 2015

1. Innledning

ForUM består av omlag 50 organisasjoner med ulike interessefelt, men med felles oppslutning om visjon, verdiforankring og ForUMs formål slik de er uttrykt i ForUMs flerårige strategier og årsplaner. Gjennom styret og årsmøtet har medlemsorganisasjonene godkjent disse planene, og gitt sin tilslutning til både overordnede og konkrete politiske mål for hvert av ForUMs satsningsområder.

Dette ligger til grunn når mer spesifikke/detaljerte politiske posisjoner skal utvikles. Posisjonsdokumenter lages bl.a. foran større internasjonale prosesser hvor ForUM spiller en koordinerende rolle. Utvikling av disse posisjonene skjer normalt i arbeidsgruppene med sekretariatet som koordinator. Posisjonene skal belyse forventninger/krav de norske organisasjonene har, og gi konkrete forslag til hva ForUM mener bør være de offisielle norske posisjonene.

Som en stor medlemsorganisasjon som skal være en dynamisk og tidsaktuell politisk aktør, er ForUM sin store utfordring å utvikle politikk på en demokratisk og effektiv måte. Samtidig er det bredden og mengden av organisasjoner som gir ForUM sin påvirkningskraft. Sekretariatet skal utvikle posisjonsdokumenter på grunnlag av diskusjoner blant medlemsorganisasjonene.

ForUM skal ha gode prosesser når politikk utvikles. Medlemmene skal informeres når ny politikk skal utvikles, slik at de har anledning til å delta i arbeidet. Normalt skjer dette gjennom de etablerte arbeidsgruppene, eller gjennom melding til medlemmenes kontaktpersoner for ForUM arbeid. Medlemsorganisasjonene skal gis mulighet til å bidra med forslag og til å gi sin tilbakemelding til ferdige posisjonsdokumenter med rimelig tidsfrist.

Medlemmene som ønsker å påvirke ForUMs politikk har ansvar for å holde seg orientert om arbeidet i ForUM, slik at de får gitt innspill på relevant stadium i politikkutviklingen. Innspill som kommer inn etter godt kommuniserte frister kan man ikke forlange skal bli tatt med i det videre arbeidet. Styret godkjenner posisjonsdokumenter. Posisjonsdokumenter som i hovedsak er basert på vedtatt politikk kan utvikles av sekretariatet uten godkjenning fra styret.

I tilfeller hvor det oppstår vesentlig uenighet blant medlemsorganisasjonene om behovet for en fellesposisjon på et bestemt politikkområde vil ikke ForUM prioritere dette arbeidet. I tilfeller hvor det oppstår stor prinsipiell uenighet om enkelte punkter i et posisjonsdokument, vil dette bli utelatt fra dokumentet med mindre styret bestemmer noe annet. Posisjonsdokumenter blir formidlet som felles ForUM politikk.

2. Beslutningsstruktur

2.1 Årsmøtet

- ✓ Årsmøtet vedtar flerårig strategi, samt årlig plan og ved dette de overordnede politiske målene for kommende periode. Strategien og planene skal være utviklet gjennom dialog med

Sak 7 – Reviderte retningslinjer for politikkutvikling i ForUM

medlemsorganisasjonene (inkl. et medlemsmøte og invitasjon til skriftlige innspill hver høst) og være dynamisk i forhold til endringer i den nasjonale og internasjonale politiske agenda.

2.2 Styret

- ✓ Styret skal påse at de politiske målene nås gjennom blant annet utvikling av politiske posisjoner, forankring av disse og iverksetting og oppfølging av politiske prosesser og aktiviteter.
- ✓ Ved endrede politiske rammevilkår gjennom året har styret fullmakt til å foreta avvik fra vedtatte planer.
- ✓ Styret godkjenner posisjonsdokumenter.

2.3. Sekretariatet

- ✓ Sekretariatet ved daglig leder har ansvar for å sikre at planer blir gjennomført og levere på de politiske målene.
- ✓ Sekretariatet skal sikre at det løpende politikkarbeidet er forankret gjennom inkluderende prosesser for politikkutvikling mellom sekretariatet og medlemsorganisasjonene som er involvert og interessert i temaet. Posisjonene skal utvikles i størst mulig grad i dialog med internasjonale NGO-nettverk og strategiske Sør-partnere.
- ✓ Sekretariatet ved daglig leder vurderer når en politisk posisjon er substansielt ny og må godkjennes av styret.
- ✓ Dersom det er tvil om bredden i forankringen av en politisk posisjon er god nok skal daglig leder rådføre seg med styret
- ✓ Daglig leder skal informere medlemsorganisasjonene om pågående politikkutviklingsprosesser gjennom elektroniske informasjonsbrev som sendes en gang i måneden.
- ✓ Sekretariatet skal invitere medlemsorganisasjoner til diskusjon av posisjoner og i størst mulig grad legge til rette for et fysisk møte mellom de medlemsorganisasjonene som melder sin interesse.
- ✓ Sekretariatet ved daglig leder kan undertegne internasjonale underskriftskampanjer på vegne av ForUM når disse har målsettinger som står i tråd med vedtatt politikk.

Sak 7

Forslag til reviderte retningslinjer for politikkutvikling og forankring i ForUM

Legges fram for årsmøte 2015

1. ~~Bakgrunn~~ **Innledning**

ForUM ~~beståes~~ av ~~55~~ ~~nesten~~ ~~omlag~~ ~~50~~ organisasjoner med ulike interessefelt, men med felles oppslutning om visjon, verdiforankring og ForUMs formål slik de er uttrykt i ForUMs flerårige strategier og årsplaner "Strategi og flerårig plan 2010-2013" og årsplan. Gjennom Styret ~~styret~~ og årsmøtet har ~~ved godkjenning medlemsorganisasjonene godkjent av~~ disse planene, og gitt sin tilslutning til både overordnede og konkrete politiske mål for hvert av ~~de~~ tematiske ~~ForUMs~~ satsningsområderne.

Dette ligger til grunn når mer spesifikke/detaljerte politiske posisjoner skal utvikles. Posisjonsdokumenter lages bl.a. foran større internasjonale prosesser hvor ForUM spiller en koordinerende rolle. Utvikling av disse posisjonene skjer normalt i arbeidsgruppene med sekretariatet som koordinator. Posisjonene skal belyse forventninger/krav de norske organisasjonene har, og gi konkrete forslag til hva ForUM mener bør være de offisielle norske posisjonene.

~~Styret godkjenner større politiske posisjonsdokumenter, men den løpende politikkutviklingen ligger hos sekretariatet, etter fullmakt fra styret. ForUM må som nettverk sikre at politikken vi utvikler har oppslutning fra medlemsorganisasjonene. ForUMs påvirkningskraft ligger i at vi representerer et bredt fellesskap av organisasjoner. Samtidig skal ForUM være en dynamisk og tidsaktuell politisk aktør. Heri ligger vår utfordring. Som en stor medlemsorganisasjon som skal være en dynamisk og tidsaktuell politisk aktør, er ForUM sin store utfordring å utvikle politikk på en demokratisk og effektiv måte. Samtidig er det bredden og mengden av organisasjoner som gir ForUM sin påvirkningskraft. Sekretariatet skal utvikle posisjonsdokumenter på grunnlag av diskusjoner blant medlemsorganisasjonene.~~

ForUM skal ha gode prosesser når politikk utvikles. Medlemmene skal informeres når ny politikk skal utvikles, slik at de har anledning til å delta i arbeidet. Normalt skjer dette gjennom de etablerte arbeidsgruppene, eller gjennom melding til medlemmenes kontaktpersoner for ForUM arbeid. Medlemsorganisasjonene skal gis mulighet til å bidra med forslag og til å gi sin tilbakemelding til ferdige posisjonsdokumenter med rimelig tidsfrist.

Medlemmene som ønsker å påvirke ForUMs politikk har ansvar for å holde seg orientert om arbeidet i ForUM, slik at de får gitt innspill på relevant stadium i politikkutviklingen. Innspill som kommer inn etter godt kommuniserte frister kan man ikke forlange skal bli tatt med i det videre arbeidet. Styret godkjenner posisjonsdokumenter. Posisjonsdokumenter som i hovedsak er basert på vedtatt politikk kan utvikles av sekretariatet uten godkjenning fra styret.

I tilfeller hvor det oppstår vesentlig uenighet blant medlemsorganisasjonene om behovet for en fellesposisjon på et bestemt politikkområde vil ikke ForUM prioritere dette arbeidet. I tilfeller hvor det oppstår stor prinsipiell uenighet om enkelte punkter i et posisjonsdokument, vil dette bli utelatt fra dokumentet med mindre styret bestemmer noe annet. Posisjonsdokumenter blir formidlet som felles ForUM politikk.

Merknad [AP1]: Endringsforslag 1 fra årsmøte 2014

Merknad [AP2]: Endringsforslag 2 fra årsmøte 2014

Merknad [AP3]: Basert på det som var tidligere en fotnote til 2.2

Merknad [AP4]: Basert i stor grad på endringsforslag 3 fra årsmøte 2014

Merknad [AP5]: Med god kommunikasjon til medlemmene og involvering på tidlig stadium, bør det være mulig å unngå situasjoner hvor enkelte medlemsorganisasjoner melder fra i siste liten at de ikke kan gå med på et bestemt utspill. Hvis det likevel skjer, har vi tydeliggjort at posisjonsdokumenter skal være felles politikk.

Tidligere har man i sånne situasjoner – i tråd med de eksisterende retningslinjene – hatt en form for aktiv tilslutning for de som vil, sammen med ForUM. I praksis har dette vært rotete. ForUM framstår i enkelte tilfeller som egen organisasjon på lik linje med medlemmer, mens politikken framstår som eksklusiv og ikke fellespolitikk.

Samtidig vil innføring av aktiv tilslutning på alle posisjonsdokumenter være enormt tidskrevende.

Sak 7 – Reviderte retningslinjer for politikktutvikling i ForUM

2. Beslutningsstruktur

2.1 Årsmøtet

- ✓ Årsmøtet vedtar Flerårig flerårig strategi-og-rammeplan, samt årlig plan og ved dette de overordnede politiske målene for kommende planperiode. Strategien og planene skal være utviklet gjennom dialog med medlemsorganisasjonene (inkl. et medlemsmøte og invitasjon til skriftlige innspill hver høst) og sentrale internasjonale partnerorganisasjoner og være dynamisk i forhold til endringer i den nasjonale og internasjonale politiske agenda.

Merknad [AP6]: Basert på endringsforslag 4 fra årsmøte 2014

2.2 Styret

- ✓ Styret skal påse at de politiske målene nås gjennom blant annet utvikling av politiske posisjoner, forankring av disse og iverksetting og oppfølging av politiske prosesser og aktiviteter.
- ✓ Ved endrede politiske rammevilkår gjennom året har styret fullmakt til å foreta avvik fra vedtatte planer.
- ✓ Styret godkjenner posisjonsdokumenter substansielt ny politikk samt større politiske posisjoner¹ og sikre at disse er forankret hos medlemsorganisasjonene.

Merknad [AP7]: Endringsforslag 5 fra årsmøte 2014

2.3. Sekretariatet

- ✓ Sekretariatet ved daglig leder har ansvar for å sikre at planer blir gjennomførte planene og levere på de politiske resultatmålene.
- ✓ Sekretariatet skal sikre at det løpende politikkarbeidet er forankret gjennom inkluderende prosesser for politikktutvikling mellom sekretariatet og medlemsorganisasjonene som er involvert og interessert i temaet. Posisjonene skal utvikles i størst mulig grad i dialog med internasjonale NGO-nettverk og strategiske Sør-partnere.
- ✓ Sekretariatet ved daglig leder vurderer når en politisk posisjon er substansielt ny og må godkjennes av styret.
- ✓ Dersom det er tvil om bredden i forankringen av en politisk posisjon er god nok skal daglig leder rådføre seg med styret
- ✓ Daglig leder skal informere medlemsorganisasjonene om pågående politikktutviklingsprosesser gjennom elektroniske informasjonsbrev som sendes en gang i måneden.
- ✓ Sekretariatet skal invitere medlemsorganisasjoner til diskusjon av posisjoner og i størst mulig grad legge til rette for et fysisk møte mellom de medlemsorganisasjonene som melder sin interesse.
- ✓ Sekretariatet ved daglig leder kan undertegne internasjonale underskriftskampanjer på vegne av ForUM når disse har målsettinger som står i tråd med vedtatt politikk.

Merknad [AP8]: Endringsforslag 6 fra årsmøte 2014

¹ Større politiske posisjonsdokumenter lages foran de mest relevante større internasjonale prosesser hvor ForUM spiller en koordinerende rolle. Utvikling av disse brede posisjonene skjer normalt i temagruppene med sekretariatet som koordinator. Posisjonene skal belyse forventninger/krav de norske organisasjonene har, og gi konkrete forslag til hva ForUM mener bør være de offisielle norske posisjonene. Dette gjelder spesielt for offisielle politiske posisjoner som skal anvendes inn mot norske delegasjoner og hvor ForUM er tildelt delegasjonsplass.

Sak 7 – Reviderte retningslinjer for politikkutvikling i ForUM

3 Retningslinjer for utvikling og forankring av politikk i ForUM

- ✓ ~~Årsmøtet vedtar ForUM politikk i form av flerårig strategi, årlig plan og andre former for vedtak.~~
- ✓ ~~Mellom årsmøtene vedtar styret ForUM politikk etter innstilling fra sekretariatet.~~
- ✓ ~~Sekretariatet, i samarbeid med temagruppe eller enkeltorganisasjoner, utarbeider mer detaljert politikk.~~
- ✓ ~~Sekretariatet og temagruppene operasjonaliserer posisjoner og andre politiske vedtak og planer.~~
- ✓ ~~Politikk som er hjemlet i Flerårig strategi og rammeplan og årlig plan blir formidlet som felles ForUM politikk og må ikke godkjennes av styret.~~
- ✓ ~~Både medlemmer, sekretariatet og styret kan fremme forslag til ny politikk.~~
- ✓ ~~Substansielt ny politikk forankres i ForUMs medlemsorganisasjoner gjennom grundige prosesser i temagrupper, eller egne prosesser blant medlemsorganisasjonene (rundebord, høringsrunder, råd etc).~~
- ✓ ~~Politikk som ikke er direkte hjemlet i eksisterende planer skal underskrives av medlemmene som har gitt sin tilslutning. ForUM framstår som koordinator for slike utspill og signerer sammen med de organisasjonene som har gitt sin tilslutning.~~
- ✓ ~~Politikk som ikke har bred oppslutning av organisasjoner som har engasjert seg i utviklingen av denne, skal ForUM ikke signere.~~
- ✓ ~~De politiske posisjonene som utvikles og godkjennes av styret, har varighet til de erstattes.~~

Merknad [AP9]: Endringsforslag 8 av 8 fra årsmøte 2014. Alle punkter herunder er tatt hensyn til tidligere i teksten.

Merknad [AP10]: Disse håndteres av ny avsnitt fire

Forum for
Utvikling og Miljø

ÅRSMELDING 2014

Forsidefoto: ForUM-rådgiver, Kristina Fröberg, klima-marsjerer med klima- og miljøminister, Tine Sundtoft (H) og Stortingsrepresentant Heikki Holmås (SV) i New York 21. september.

Foto: ForUM/Kristin Marie Skaar

Til årsmøtet 23. april 2015

Forum for Utvikling og Miljø

Styreleders forord	4
1 Hovedtrekk for ForUMs arbeid i 2014.....	5
1.1 ForUM – en samlet, politisk arena for utvikling, miljø og fred.....	5
1.2 Høydepunkter i 2014	6
1.3 ForUM som endringsaktør	6
1.4 Politikkutvikling	8
1.5 ForUM som kompetansemiljø.....	8
1.6 ForUM som nettverk.....	9
1.7 Internasjonalt samarbeid.....	10
1.8 Informasjonsarbeidet.....	11
2 Resultater av det fagpolitiske arbeidet.....	13
2.1 Innledning	13
2.2 Post 2015: Nye bærekraftsmål og Finansiering for Utvikling.....	13
2.3 Norge som investor	17
2.4 FNs klimaforhandlinger.....	20
2.5 ATT (Arms Trade Treaty)	23
2.6 Landbruk i norsk utviklingspolitikk.....	25
2.7 Ny internasjonal gjeldsslettemekanisme	27
3 Styrets årsberetning 2014	30
3.1 Styrets møter	30
3.2 Økonomi.....	30
3.3 Sekretariatet.....	30
3.4 Tariffavtale	31
3.5 Miljøtiltak	31

Styreleders forord

Et demokratisk Forum

«Demokrati er den verste styringsformen som finnes, bortsett fra alle de andre som er blitt prøvd opp gjennom tidene.» Salige Winston Churchill kunne få sagt det.

Foto: Utviklingsfondet

Den tyske sosiologen Wolfgang Streeck mener den moderne kapitalismen er i ferd med å sette demokratiet ut av spill. Det skjer en omfordeling fra bunn til topp, sa han da han besøkte Litteraturhuset i midten av januar. Han er ikke alene i sin kritikk. Før jul besøkte Thomas Piketty tenketanken Agenda og snakket om funnene i sin internasjonale bestselger om internasjonal ulikhet.

Begge de to kontinentale tenkerne ser konturene av en mer aggressiv kapitalisme som spiser av demokratiets kjerneverdier. Det har negative konsekvenser både hjemme, og ute, for verdens fattige.

Vekst i alle kanaler gjør at eksperter frykter at vi nå er på vei ut av den smale temperaturspenning som har gjort hele den menneskelige kulturen mulig. Det er bare i de siste 12.000 årene menneskehetens store kulturer og sivilisasjoner har klart å utvikle seg. Og det er akkurat i denne geologisk sett korte perioden – holocen – at kloden har hatt et ganske stabilt klima.

Nylig ble de såkalte «planetary boundaries» – planetens sikkerhetssoner – oppdatert, nettopp offentliggjort i magasinet Science. Begrepet, introdusert i 2009, tar for seg ni kategorier som vi er avhengige av for å overleve og blomstre. Den gang var tre av disse overskredet. I Science sin oppdatering er nå fire overskredet; klima, utnyttelsen av landjorda, økosystemenes helhet, samt fosfor- og nitrogenbalansen.

Det er mot et slikt bakteppe at ForUM agerer. Fellesskapet av nesten 50 norske organisasjoner gir sitt bidrag til en bedre verden. Vi leverer på gjeldsslette; på norske investeringer i utviklingsland, på klimaforhandlinger, på matsikkerhet i globalt perspektiv og på våpen, krig og fred. Vi har fulgt prosessen på å utarbeide nye globale bærekraftsmål og har levert avgjørende innspill. Vi bruker vår demokratiske rett som sivilsamfunnsaktører.

Medvirkning og demokrati er avgjørende i den nye verden som ligger foran oss. Både i det lille og i det store. ForUM, som demokratisk medlemsnettverk, har fortsatt en avgjørende rolle å spille i Norge og internasjonalt.

Andrew P. Kroglund
Styreleder

1 Hovedtrekk for ForUMs arbeid i 2014

1.1 ForUM – en samlet, politisk arena for utvikling, miljø og fred

Forum for utvikling og miljø (ForUM) ble formelt opprettet i 1993. ForUM erstattet da Felleskampanjen for jordas miljø og utvikling, som hadde jobbet mot til FN-toppmøtet Earth Summit om bærekraftig utvikling i Rio de Janeiro i 1992.

Visjon

ForUMs visjon er en demokratisk og fredelig verden basert på rettferdig fordeling, solidaritet, menneskerettigheter og økologisk bæreevne.

Formål

ForUM-fellesskapet skal

- legge til rette for felles politikkutvikling i internasjonale miljø- og utviklings-spørsmål.
- være et kompetansemiljø for politisk lobbyarbeid.
- drive politisk påvirkning på prioriterte områder.
- være en sentral møteplass for freds-, miljø- og utviklingsorganisasjonene.

Medlemsorganisasjoner 31.12.2014 (43)

ADRA Norge
 Amnesty Norge
 Atlas-alliansen
 ATTAC Norge
 CARE Norge
 CARITAS
 Changemaker
 Digni
 Fairtrade Norge
 Fellesrådet for Afrika
 FIAN Norge
 FIVAS
 FN-Sambandet
 FORUT
 Framtiden i våre hender - FIVH
 Holistisk Forbund

IKFF, Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet
 KFUK-KFUM Global
 Kirkens Nødhjelp
 Kristne Arbeidere
 Latin-Amerikagruppene i Norge, LAG
 Mellomkirkelig Råd
 Miljøagentene
 Nei til Atomvåpen
 Norges Fredslag
 Norges Fredsråd
 Norges Naturvernforbund, NNV
 Norsk Folkehjelp
 Oikos – Økologisk Norge
 Plan Norge
 PRESS
 Redd Barna
 Regnskogfondet
 SABIMA
 SAIH
 SLUG – Slett U-landsgjelda
 Spire
 Strømmestiftelsen
 Støttekomiteen for Vest-Sahara
 Tørrlandskoordineringsgruppen (TKG)
 Utviklingsfondet
 Vennskap Nord/Sør
 WWF Norge

Støttemedlemmer (4)

Friluftsrådernes Landsforbund
 Humanetisk Forbund
 Norsk Bonde og Småbrukarlag
 Stiftelsen Korsvei

Utmeldt i 2014:

SOS Barnebyer
 ARC-Aid
 Norges Handikapforbund
 Grønn Hverdag
 Sosialistisk Ungdom (SU)
 Arbeidernes Ungdomsfylking (AUF)

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

1.2 Høydepunkter i 2014

Det var en viktig seier i 2014 at Stortinget gikk imot Regjeringens forslag om å legge Etikkrådet til Norges Bank, og at Etikkrådet fortsatt er uavhengig.

ForUMs klagesak fra 2012 mot Norges Bank Investment Management i det norske OECD-kontaktpunktet, og Norges håndtering av denne saken har fått mye oppmerksomhet nasjonalt og internasjonalt. Norge gikk til slutt med på at OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper gjelder for minoritetseiere og for statlig investeringsfond på lik linje med private.

Et positivt skritt i riktig retning kom i årets stortingsmelding om statlig eierskap, som i større grad vektlegger styrets ansvar for samfunnsansvar, og for første gang ikke omtaler samfunnsansvar som «frivillig». ForUM hadde bidratt med innspill til meldingen gjennom Kompetanseforum i regi av Nærings- og fiskeridepartementet.

I ForUMs post-2015-arbeid er det blitt opprettet det som ansees som en svært god dialog med norske myndigheter, både i forbindelse med FNs nye bærekraftsmål og med Finansiering for utvikling (FfD). ForUM har hatt faste møter med Utenriksdepartementet i forkant av hvert internasjonale forhandlingsmøte.

ForUM produserte ett av de første posisjonsdokumenter utviklet av det globale sivile samfunn for bærekraftsmålene og det aller første for Finansiering for utvikling. I tillegg har ForUM levert skriftlige responser på hver ny forhandlingstekst, og vi har sett at mange av våre tekstformuleringer for bærekraftsmålene har blitt foreslått av troikaen som Norge er en del av.

I arbeidet med FNs klimaforhandlinger har ForUMs arbeidsgruppe også hatt en god dialog med norske forhandlere og politisk ledelse gjennom året. Det ble avholdt to møter med klima- og miljøministeren, og

seks med delegasjonsledelsen. Fellesinnspill fra ForUM synes å være hensyntatt i arbeidet.

9. september ble et juridisk rammeverk for gjeldsrestrukturering vedtatt i FNs generalforsamling. Til tross for at Norge stemte avholdende til resolusjonen, var den et gjennombrudd i arbeidet for mer rettfærdige løsninger for land i gjeldskrise. Dette er første steg på veien mot en uavhengig gjeldsslettemekanisme. Dette kan være en viktig del av å forhindre fremtidige gjeldskriser

I desember kom den nye stortingsmelding om menneskerettigheter med meldingen om at den gjeldende strategi for matsikkerhet i et klimaperspektiv skulle videreføres. Det var en god nyhet og noe som ForUM har jobbet for.

Den nye internasjonale våpenhandelsavtalen (ATT) trådte i kraft på julaften etter at 130 land hadde signert og 61 stater (inkl. Norge) hadde ratifisert avtalen. Dette er resultatet av mer enn et tiår med global kampanjevirkosomhet. Nå er det viktig å jobbe for en streng implementering av avtalen, her har Norge fortsatt en viktig rolle å spille.

I årets stortingsmelding om eksport av forsvarsmateriell fra Norge kom det frem at Regjeringen har besluttet å inkludere enkelte forbud og føringer som følger av den internasjonale våpenhandelsavtalen. Dette er positivt.

1.3 ForUM som endringsaktør

I 2014 ble ForUMs nye flerårige strategi vedtatt på årsmøtet. Strategien gir fem overordnede mål for strategiperioden som skal utgjøre en ramme og en retningsnor for ForUMs arbeid (se boks på neste side). Strategien legger også opp til nye arbeidsformer som samler en større del av arbeidet i noen få tverrgående satninger. Summen av dette skal være en strengere prioritering, økt effektivitet og en bedre

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

utnyttelse av styrken i bredden på kompetanse blant medlemsorganisasjoner og sekretariatet. Endring i arbeidsformer følger arbeidet gjort i 2013 for å legge opp til en større grad av tverrfaglig samhandling på tvers av arbeidsgrupper.

ForUM arbeider for:

- At utvikling skal måles etter flere kriterier enn rent økonomiske kriterier. Utvikling må være basert på bærekraftighet og respekt for menneskerettighetene.
- Økt sosial utjevning internt i land og mellom land. Fattigdom og ulikhet i verden reduseres med hjelp av økonomisk fordeling, maktfordeling og ved å bekjempe sosial ulikhet.
- En rask utvikling mot et lavutslippssamfunn, der alle har lik tilgang til moderne og fornybar energi.
- Et effektivt internasjonalt regelverk for næringslivet som skal beskytte miljøet og menneskerettighetene når disse trues av sterke interesser.
- Rammevilkår som forebygger væpnet vold og konflikt, og som styrker menneskelig sikkerhet, for å oppnå varig fred.

I 2014 har ForUMs to prioriterte større satninger vært «Norge som investor» og «Post-2015: verdens nye utviklingsagenda». Det sistnevnte inkluderer oppfølging av det internasjonale arbeidet med å utvikle nye bærekraftsmål og oppfølging av finansiering for utviklingsprosessen. ForUMs større satninger skal kjennetegnes av at de trekker opp de store sammenhengene mellom miljø-,

utviklings-, freds- og menneskerettighets-spørsmål og har stor oppslutning fra medlemsorganisasjoner. Begge satninger har sett et høyt antall involverte og aktive medlemsorganisasjoner. Post-2015-gruppen har hatt inntil 30 aktive medlemsorganisasjoner. Arbeidet tiltrakk seg også mange organisasjoner som ikke er ForUM-medlemmer.

I tillegg til de overnevnte satsninger har ForUM-fellesskapet fulgt opp og drevet påvirkningsarbeid både i Norge og internasjonalt overfor fire utvalgte internasjonale prosesser: FNs klimaforhandlinger, implementering av den nye internasjonale våpenhandels-avtalen, gjeldsrelaterte prosesser i FN/ IMF/ Verdensbanken og FAO-prosessene, spesielt Committee on World Food Security.

Planer for alle satsningene ble utarbeidet i samråd med medlemsorganisasjoner og formelt vedtatt på ForUMs årsmøte 29. april. Detaljert informasjon om aktiviteter og resultater innenfor alle satsningsområder er beskrevet i del 2 av årsmeldingen.

ForUM-fellesskapet har også engasjert seg i et par andre nasjonale prosesser av stor betydning for vårt mål om en global bærekraftig og rettferdig utvikling:

- I mars leverte ForUM et høringsinnspill til Utenriksdepartementet ifm arbeid med en ny stortingsmelding om demokrati og menneskerettigheter (Meld St 10 – 2014-2015). Innspillet la vekt på behovet for en helhetlig menneskerettighetstilnærming til utvikling, inkl. bevaring av miljø- og naturressurser og behovet for integrasjon av respekt for menneskerettigheter i Regjeringens arbeid med å fremme næringslivets rolle.
- I august leverte ForUM et høringsinnspill til Utenriksdepartementet ifm arbeid med en ny stortingsmelding om globalisering og handel. 8 medlems-

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

organisasjoner medvirket aktivt til dokumentet. Innspillet la vekt på bl.a. viktigheten av å prioritere de multilaterale forhandlingene i WTO, og at fattige land får beholde sitt handels- og næringspolitiske handlingsrom, og at Regjeringen må forplikte norske investeringer til etiske standarder for investeringer i landbruk.

1.4 Politikktutvikling

ForUMs medlemsorganisasjoner har i samspill med sekretariatet lagt ned en betydelig innsats når det gjelder utvikling av felles politikk.

I februar 2014 ble det utarbeidet et omfattende 35-siders posisjonsdokument som grunnlag for innspill til arbeidet med FNs nye bærekraftsmål. ForUM har også levert grundige, bredt forankrede skriftlige innspill til bl.a. fire stortingsmeldinger, møtene i FNs Open Working Group on Sustainable Development Goals, FNs klimaforhandlinger, FNs Financing for Development-prosess, IMF's forslag til håndtering av gjeldskriser og høring om Strategirådets anbefalinger til Oljefondet.

Til sammen har ForUM-fellesskapet overrakt 27 innspilldokumenter (posisjoner, høringsuttalelser og innspill til forhandlingsmøter) til norske og internasjonale beslutningstakere i løpet av året.

I november ble det avholdt et medlemsmøte for å kunne spille inn forslag til nye satsningsområder for 2015. Dette sammen med en oppsummering av ForUMs arbeid i 2014 med betraktninger både fra styret og sekretariatet som la grunnlag for hovedinnretning i ForUMs Årlig Plan 2015.

1.5 ForUM som kompetansemiljø

I 2014 ble det bestilt tre utredninger med sikte på å styrke det faglige grunnlaget for ForUMs endringsforslag og bidra til faglig kompetanseheving. En rapport om institusjonelle reformer som kan fremme samstemt utviklingspolitikk ble bestilt fra Fridtjof Nansens institutt. En utredning om implementering av den internasjonale våpenhandelsavtalen i norsk lovgivning ble bestilt fra pro bono-konsulentene Prospera. En gjennomgang av norske myndigheters håndtering av ForUMs klagesak mot NBIM og betydning av dette for globale normer om ansvarlig næringsliv ble bestilt fra Curtis Research. Sistnevnte ble utgitt i oktober 2014 med tittel "Moving Backwards or Forwards? Norway's Approach to Responsible Investment."

ForUMs sekretariat har besvart henvendelser om norsk utviklingspolitikk fra en lang rekke nasjonale og internasjonale institusjoner, bl.a. utenlandske ambassader i Norge, forskningsinstitusjoner, journalister og studenter.

ForUMs sekretariat og medlemsorganisasjoner har deltatt som representant for ForUM med innlegg eller som ordstyrere på møter og arrangementer i regi av bl.a. FN (FNs generalforsamlings 2. komité, ATT-møte i Mexico, forberedende møte til Finansiering for utvikling), norske myndigheter (UD, NFD, Norad), akademiske institusjoner (NMBU, HiOA), nasjonale og internasjonale organisasjoner (Den internasjonale juristkommisjonen, Røde kors humanitært forum, Bistandstorget), egne medlemsorganisasjoner (CARE, FIVAS, Utviklingsfondet) og politiske partier (SV). ForUM-fellesskapet har blitt representert av medlemsorganisasjoner på flere internasjonale møter i løpet av året:

- World Committee on Food Security, oktober (Spire)
- International Conference on Nutrition 2, Roma, november (Utviklingsfondet, FIAN, Caritas)

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

- Møtet i den internasjonale alliansen for klimasmart landbruk, desember (Utviklingsfondet)
- OWG10 i New York (Norsk Folkehjelp)
- Vår- og årsmøter i Verdensbanken og IMF (SLUG, Redd Barna)
- Forberedende møter for Finansiering for utvikling (SLUG)
- UNCTAD-konferanse for handel og utvikling (Changemaker)

Som en del av det internasjonale arbeidet har ForUM vært representert i enkelte offisielle norske delegasjoner:

UN Environment Assembly

Seniorrådgiver Arvid Solheim (ForUMs sekretariat) representerte ForUM i den norske delegasjonen til FNs Miljøforsamling, Nairobi, juni 2014.

Convention on Biological Diversity

Jorunn Vallestad (Naturvernforbundet) representerte ForUM i Norges delegasjon til det 12. partsmøtet i Konvensjonen for Biologisk Mangfold (CBD COP12), Pyeongchang, oktober.

International Conference on Nutrition 2

Kristin Kjæret (FIAN) representerte ForUM i Norges delegasjon til ICN2 i Roma i november

FNs klimaforhandlinger

Ola Skaalvik Elvevold (Naturvernforbundet) representerte ForUM i Norges delegasjon til fire forhandlingsmøter under UNFCCC-prosessen i løpet av året, inkl. COP20 i Lima i desember

1.6 ForUM som nettverk

Arbeid med utvikling av en ny flerårig strategi for organisasjonen og årlig plan for 2014 med utgangspunkt i den nye strategien tok mye oppmerksomhet i årets 1. tertial. De nye arbeidsformene ble

diskutert på et medlemsmøte i januar og har kommet på plass, men vil ta tid til å sette seg inn i, både for medlemsorganisasjoner og sekretariatet.

Likevel har man allerede sett positive trekk som følger av endringer, bl.a. høy oppslutning fra medlemsorganisasjoner rundt de to større satsningene og en høyere grad av aktiv deltagelse i arbeidet. I 2014 har det blitt avholdt nesten 70 gruppemøter innenfor de 6 satsningsområder.

I tillegg til medlemsorganisasjoners finansielle bidrag til nettverket, bidrar medlemmene med en enorm arbeidsinnsats gjennom deltagelse i gruppemøter, politikikutvikling og påvirkningsarbeidet ellers. Bare deltagelse i gruppemøtene tilsvarer grovt beregnet et helt årsverk.

Informasjon om satsningene har blitt formidlet til medlemsorganisasjoner via nettsidene, nyhetsbrevet og det interne informasjonsbrevet. Medlemsorganisasjoner har blitt informert om viktige organisatoriske prosesser via informasjonsbrevet.

For å fremme ny kunnskap og nye perspektiver på områder som enten er tett knyttet til vårt arbeid eller som kan være relevante for ForUMs arbeid har ForUM arrangert følgende i løpet av 2014:

- Konferanse: «Will the world get the development goals it needs?» i samarbeid med UNICEF, UNDP og FN-Sambandet, Litteraturhuset, Oslo, 24. april
- Seminar: «Klimavasket bistand» i samarbeid med Bistandstorget, Miljøhuset, Oslo
- Politisk debatt om den etiske forvaltningen av Statens pensjonsfond utland på ForUMs årsmøte, Miljøhuset
- Møte med tidligere leder av Etikkrådet

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

- Møte om det internasjonale arbeidet med frivillige retningslinjer for investeringer i landbruk, 7. mai, i samarbeid med Norad og Norfund
- Medlemsmøte om initiativet for en ny FN-traktat om samfunnsansvar, ForUM, mai
- Kurs om «investorspråk» med Christine Tørklep Meisingset fra Storebrand, ForUM
- «Brown bag» lunsjmøte med Earth Negotiations Bulletin, ForUM
- Internasjonal konferanse: «Norway as investor: Still a pioneer?» om hvilket ansvar finansielle investorer har, og hvordan disse bør operere i henhold til internasjonale retningslinjer, Litteraturhuset, oktober
- Debatt: «Norge i klimaforhandlingene – Profet i oljehyre», Globaliseringskonferansen, 31. oktober
- Side event: «Financing for development: What actions are needed on debt and illicit capital flows?» i samarbeid med SLUG, Redd Barna og Eurodad, årsmøtene i Verdensbank/IMF, oktober

Innledere på disse arrangementer inkluderte stortingsmedlemmer, politisk ledelse, embetsverket, Norad, internasjonale organisasjoner (OECD, UNDP, UNI Global Union), NHO, LO, norsk næringsliv, Norfund, representanter for organisasjoner i Sør, akademiske institusjoner (FAFO, NMBU, SOMO), Etikkrådet samt nasjonale og internasjonale sivilsamfunnsorganisasjoner (inkl. International Commission of Jurists og OECD Watch).

Under store internasjonale møter har ForUMs sekretariat tilrettelagt for god kommunikasjon og informasjonsutveksling både mellom medlemsorganisasjoner, og mellom disse og de norske delegasjonene på internasjonale møter. På UNFCCC's mellommøte i Bonn i juni tilrettela ForUMs rådgiver for et møte mellom klima- og

miljøminister Tine Sundtoft og to koordineringsmøter med delegasjonen. På COP20 i Lima hadde ForUM møte med Stortingets energi- og miljøkomité og to møter med klima- og miljøministeren.

1.7 Internasjonalt samarbeid

ForUMs internasjonale samarbeid har foregått gjennom kunnskaps- og informasjonsutveksling og felles politikkutvikling og påvirkningsarbeid i de internasjonale nettverkene hvor ForUM er aktiv (Control Arms Coalition, OECD Watch, CAN International og Beyond 2015), men også gjennom direkte støtte til tiltak og aktiviteter i regi av disse nettverkene.

I 2014 har ForUM inngått en samarbeidsavtale med Control Arms-koalisjonen for støtte til aktiviteter for koalisjonens medlemmer i Sør. Dette for å sikre deltagelse i arbeidet for å oppnå at våpenhandelsavtalen trer i kraft. Gjennom samarbeidet har Control Arms-koalisjonen gjennomført aktiviteter for å mobilisere og bidra til at flere stater ratifiserte avtalen i løpet av 2014 samt gitt økonomisk støtte til sør-deltagelse på FN-generalforsamlingens 1. komité. Dette var en viktig lobbyarena for å utvikle planer for den første statspartskonferansen, og for at flere stater skal ratifisere avtalen.

ForUM inngikk også en avtale med den indiske miljø- og rettighetsorganisasjonen Cividep for opplæring for indiske organisasjoner i klagemekanismer i forhold til menneskerettighetsvirkningen av virksomheter. Formålet var å informere om de ulike internasjonale og nasjonale klagemekanismer som er tilgjengelige for indiske sivilsamfunnsorganisasjoner. Denne opplæringen deltok ForUM i på en workshop i New Delhi med en presentasjon om OECD-kontaktpunkter som klagemekanisme og fordeler og ulemper ved bruk av klagemekanismen.

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

En toårig avtale ble inngått med Climate Action Network for deres arbeid med styrking av såkalte CAN-noder i Sør. Støtten har som formål å bidra til at sivilsamfunn i tre regioner (Sør-Afrika, sør-øst Asia og Stillehavet) få styrket sine evner til å utforme politikk og påvirke nasjonale beslutningstakere på en mer effektiv måte enn i dag. Støtten skal bidra til kapasitetsbygging og økt koordinering som vil kunne bidra til at nasjonale myndigheter tar på seg mer ambisiøse politikk og mål.

ForUM bidro også til at representanter for fire Sør-organisasjoner fikk delta på den globale konferansen til Beyond2015-nettverket i København i november.

ForUM har lagt til rette for møter mellom Sør-representanter og norske delegasjoner i forbindelse med internasjonale møter. I forbindelse med FNs klimaforhandlinger arrangerte ForUM fem møter mellom Sør-representanter og spesialforhandlere på bl.a. REDD, klimatilpasning og klimafinansiering. Sør-representanter har også deltatt på flere av ForUMs arrangementer, bl.a. sidearrangementet som ble avholdt under årsmøtene i Verdensbanken/IMF i samarbeid med SLUG, Redd Barna og Eurodad og konferansen som ble avholdt i oktober, Oslo, om finansielle investorers ansvar ("Norway as investor: Still a pioneer?").

ForUM har også samarbeidet med våre nordiske søsterorganisasjoner under utvikling av posisjoner i forbindelse med post-2015-agendaen.

1.8 Informasjonsarbeidet

Dette var det siste året av informasjonsstrategien for 2011-2014, som danner grunnlaget for rammeavtalen over Norads støtteordning til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid.

ForUM har hatt lavere trykk i tradisjonell media i første halvdel av året fordi vi har utviklet ny strategi, med nye satsingsområder, og jobbet mye med prosesser hvor hovedinteressen for sakene vil komme først i 2015 (f.eks FNs nye bærekraftsmål). Å øke trykket framover er en prioritert oppgave utover 2015 hvor bl.a. forhandlingene om FNs bærekraftsmål foregår tett fram mot klimatoppmøtet i Paris i desember 2015.

ForUM i media

ForUM har vært i media på våre hovedprioriteringer og i forbindelse med de største internasjonale forhandlingene. Et eksempel på dette var under ForUMs konferanse 15. oktober. Her annonserte fagforeningen United Steel Workers at de klaget Oljefondet inn for OECDs norske kontaktpunkt for brudd på OECDs retningslinjer. Her møtte en Klassekampen-journalist opp, sammen med et filmteam fra NRK. Denne saken følges opp utover 2015. Saken ble for øvrig omtalt av NTB, E24, Bistandsaktuelt, Firda og Dagens Næringsliv.

I 2014 ble ForUM nevnt 26 ganger i media på papir og nett (med forbehold om at vår mediesøkertjeneste Retriever har sammenlignbare søk). Blant dem 5 unike saker og 7 innlegg, Vi har stått på trykk i Bistandsaktuelt, Dagsavisen, Norsk Ukeblad, Ny Tid, Vårt Land, Klassekampen, Dagens Næringsliv, E24, NTB, Agderposten og Vesterålen.

Som et ledd i at informasjonsarbeidet skal legge opp til at ForUM prioriterer resultater for sak fremfor egenprofilering har vi aktivt søkt samspill med medlemsorganisasjoner om medie-oppslag, Da Norsk Folkehjelps representant deltok på OWG10-møte i New York i forbindelse med arbeid med de nye bærekraftsmålene, ble det lagt felles medieplaner som resulterte i bakgrunnssamtaler med journalister og aktivitet på sosiale media, men ikke i oppslag.

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

I mediarbeidet mot klimatoppmøtet i Lima, brukte vi mye tid på å sette media i kontakt med våre medlemsorganisasjoner som har klima som satsningsområde, og spre deres budskap videre til journalisten som behandlet saken.

Gjennom ForUMs journaliststipend til to journalister i Vårt Land i 2013 var det i februar flere oppslag om Oljefondets investeringer i gruvevirksomhet i Guatemala. Kirkens Nødhjelp ble intervjuet i ett av oppslagene, da de er tilstede i Guatemala og jobber med problemstillinger rundt gruvedriften.

Årets reisestipend for journalister til reportasjearbeid i utviklingsland ble utlyst og gitt til et reportasjeprojekt som skal se på menneskerettighetssituasjonen på Sri Lanka. Det kom inn 9 gode søknader.

Sosiale medier

ForUM har fortsatt satsningen på sosiale medier og bruker Facebook og Twitter aktivt i all informasjonsarbeid.

Vi har jevnlig aktivitet på Facebook og Twitter og antall følgere går oppover. Vi har 993 følgere på Facebook. Dette er en økning på 391 følgere fra 2013.

Vi har brukt Twitter aktivt i å spre informasjon, delta i debatter og kommunisere med politikere, norske forhandlere, internasjonale samarbeidspartene og kampanjer vi er med på. @ForumNorway har nå 1265 følgere på Twitter. Dette er 385 flere enn i fjor, og det tikker stadig inn nye følgere. Flere av de ansatte bruker Twitter aktivt i jobben, blant dem daglig leder med kontoen @ForumAndrew.

Følger med i nyhetsbildet

Vi har hatt kontakt med presse på alle våre prioriterte felter og saker, og følger generelt tett med i nyhetsbildet på våre saker. I 2014 har ForUM også invitert interesserte journalister til briefing om FNs utviklingsmål. 3 møter ble avholdt.

Nettsider og nyhetsbrev

I 2014 hadde ForUMs nettsider 15.984 besøkende, hvorav 9.326 var nye brukere. Vi har publisert 110 nyhetsartikler i 2014, og hadde 41.612 sidevisninger. En gjennomgang av lesertall på nettsidene viste at nettsidene får mest trafikk fra linker i sosiale media, spesielt fra Facebook, fra google-søk og fra Globals nyhetsbrev, og stadig flere fra Twitter.

Nettsidene blir oppdatert gjennomsnittlig 2-4 ganger i uken, med fokus på prioriterte saker og en jevn fordeling av artikler på de ulike feltene. Målet har vært å skape en nettside som er brukervennlig, inviterende og gir god innsikt i ForUMs arbeid, både om arbeidsformer og politikk. Her har vi lagt ut både nyhetssaker og politiske innspill, samt sentrale dokumenter. Nyhetsbrevet blir sendt til over 800 mottakere hver tredje eller andre uke, når det ble nok aktuelle saker klare.

I 2014 sendte ForUM ut sammenlagt 10 nyhetsbrev.

Vi satt i 2014 i gang en større oppgradering av nettsidene, for å følge dagens standarder og nye digitale verktøy. De nye nettsidene var ferdige i september. Arbeidet med å legge ut innspill og nyhetssaker fra tidligere år, er godt i gang.

Ny logo og malverk

I starten av året fikk ForUM ny logo og nytt malverk. Dette ble integrert i nettsidene våre og i materialet vi bruker.

2 Resultater av det fagpolitiske arbeidet

2.1 Innledning

Her omtales hvordan vi har jobbet i løpet av 2015: våre politiske gjennomslag, samt den konkrete innsatsen som ForUM-fellesskapet har lagt ned for å oppnå våre mål.

2.2 Post 2015: Nye bærekraftsmål og Finansiering for Utvikling

ForUMs politiske mål i 2014

- Norge er en sentral pådriver for at menneskerettigheter blir det overordnede rammeverket for de nye utviklingsmålene. Det innebærer at Norge fremmer en aktiv fordelingspolitikk, som gir muligheter for alle og bidrar til universell fattigdomsbekjempelse. Dette forutsetter videre at Norge fronter bærekraftig forvaltning av naturressurser, ansvarlig styresett/demokrati og fredsbygging.
- Norge sikrer at norske sivilsamfunnsaktører og andre kunnskapsmiljøer involveres aktivt i utviklingen av norsk politikk rundt de nye tusenårsmålene og er pådriver internasjonalt for at sivilsamfunnsaktører inkluderes i alle stadier av prosessen rundt utvikling, implementering og oppfølging av de nye utviklingsmålene

Hovedutfordringer og resultater i 2014

FNs bærekraftsmål

I februar 2014 begynte FNs Open Working Group on Sustainable Development Goals (OWG) som bestod av rundt 100 land å forhandle en tekst om hva mål og delmål skal inneholde. Norge har forhandlet i en

troika i gruppen sammen med Danmark og Irland. Til sammen har forhandlingene pågått under 5 møter og like mange uker i New York, og de ble avsluttet i juli.

For å kunne gi rask respons i forhandlingene, og danne en så inkluderende prosess som mulig, ble det nedsatt i ForUM 13 undergrupper som i februar utarbeidet et felles posisjonsdokument som dekker like mange fagområder. Dokumentet foreslår delmål og indikatorer i detalj, og var ett av de første skriftlige posisjonsdokumentene utviklet av det globale sivilsamfunn. Dokumentet var på høring hos medlemmene og ble godkjent av styret.

En koordineringsgruppe for arbeidet med bærekraftsmålene, bestående av 5 medlemsorganisasjoner og ForUMs rådgiver, ble også nedsatt. Denne gruppen koordinerte arbeidet med posisjonsdokumentet, og har tatt et ekstra ansvar for raske tilbakemeldinger til Utenriksdepartementet (UD) i forbindelse med forhandlinger. Med utgangspunkt i posisjonsdokumentet har det blitt laget en skriftlig respons på hver ny forhandlingstekst, som alle i den større arbeidsgruppen har fått anledning til å kommentere.

Etter kontinuerlig press fra ForUM er det blitt etablert en rutine der UDs koordineringsgruppe for arbeidet med bærekraftsmålene møter ForUMs koordineringsgruppe i forkant av hvert internasjonalt møte. På disse møtene leverer ForUM sin skriftlige respons på forhandlingsteksten, og diskuterer denne med UDs representanter. ForUM var medvirkende til et stort åpent møte for sivilsamfunnsorganisasjoner med utenriksminister Børge Brende der posisjonsdokumentet ble presentert. Gjennom de

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

felles posisjonene, og regelmessige innspillene og møtene med UD har ForUM oppfylt målet om å sikre at norske sivilsamfunnsaktører involveres aktivt i utviklingen av norsk politikk rundt de nye bærekraftssmålene.

Det har vært en utfordring at UD aldri åpent har gått imot ForUMs forslag om mål og delmål. Det har tidvis gjort det vanskelig å definere UD's posisjoner og gå ut i en offentlig debatt. Når ForUM har kritisert at UD ikke har tatt opp noe i uttalelsene sine i forhandlingene har UD henvist til at de ikke kan ta opp alt på kort tid, uten å prioritere, eller at de forhandler i en troika sammen med Danmark og Irland, og må anpasse sine uttalelser til deres posisjoner. Vi har derimot sett at troikaen mange ganger har foreslått ForUMs eksakte tekstformuleringer i forhandlingene, hvilket tyder på at ForUMs arbeid har hatt en innvirkning på politikken.

Allerede tidlig i arbeidet med målene gjorde UD det klart at de prioriterer fem områder i forhandlingene: 1. Utrydde ekstrem fattigdom, 2. Utdanning, 3. Helse, 4. Likestilling, og 5. Bærekraftig energi for alle. ForUM har arbeidet for at Norge skal være aktiv på flere områder, og arbeide for mål som dekker alle tre dimensjonene av bærekraft (økonomi, miljø og sosiale forhold) og alle land – ikke bare utviklingsland. På forhandlingsmøte i juni kom nye direktiv fra politisk ledelse, senere omtalt i statsbudsjettet, om å prioritere fem områder til; 6. Klima, 7. Bærekraftig bruk av naturressurser og biodiversitet, 8. Ernæring og bærekraftig jordbruk, utrydde sult, 9. Godt styresett og 10. Fredelige og stabile samfunn.

Det er vanskelig å si hvilken innvirkning ForUMs arbeid har hatt på beslutningen om å utvide de prioriterte områdene, men mange av områdene som ForUM har kjempet hardt for å få med som mål, for eksempel, klima, fred, og godt styresett, fikk norsk støtte når UD oppdaterte sine posisjoner.

I forhandlingene i FNs åpne arbeidsgruppe støttet Norge til slutt også andre mål som ForUM arbeidet hardt for, for eksempel, mål om å redusere ulikhet, biodiversitet på hav og land, og bærekraftig forbruk og produksjon. Etter at forhandlingene ble avsluttet har disse dog ikke fått støtte av Norge som egne mål. Norge har i løpet av høsten 2014 arbeidet for å kutte de 17 mål og 169 targets som FNs arbeidsgruppe ble enige om i forhandlingene til 10 mål (samme som de 10 prioriterte områdene). ForUM har gitt tydelig respons på at dette er altfor få mål for å klare å dekke de mest nødvendige områdene for en bærekraftig utvikling. I begynnelsen av 2015 har vi fått tilbakemelding at UD ikke arbeider for å kutte antallet mål lenger. Dog er det vanskelig å vite om Norge kommer å prioritere delmål under andre områder når de reelle forhandlingene begynner i 2015. Det kommer å bli særlig viktig at ForUM følger med på disse.

Finansiering for utvikling

I oktober 2014 ble det første møte om finansiering for utvikling (FfD) - som skal forhandles om i 2015 – holdt i New York. Norge har en unik rolle som en av to ordstyrere/ledere av forhandlingene. Dette gir Norge stor mulighet å innvirke på forhandlingstekstene, men samtidig mindre mulighet å fremme kontroversielle punkter på en synlig måte, siden det kan svekke tilliten til Norge som ordstyrere/ledere av forhandlingene.

Før det første internasjonale møtet i oktober hadde ForUM dannet en egen arbeidsgruppe for finansiering for utvikling, koordinert et posisjonsdokument for FfD-forhandlingene, og møtt UD. Posisjonene bygger på tidligere ForUM-posisjoner på gjeld, handel, næringsliv og investeringer, klima, kapitalflukt og skatt, bistand, og godt styresett av internasjonale finansinstitusjoner. ForUMs posisjonsdokument var det første som ble utarbeidet blant NGOer som er engasjert i

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

den internasjonale prosessen, og ble meget godt mottatt av UD som oppfordret NGOer i andre land å levere lignende innspill.

Under høsten 2014 har ForUM opprettet en rutine for regelmessige møter med UDs forhandlingsleder og koordineringsgruppe for prosessen, og en meget god dialog med UD. ForUM fikk levert sitt innspill før UD hadde dannet sine posisjoner for prosessen, og UDs koordineringsgruppe har diskutert alle tiltak i dokumentet og gitt tydelig tilbakemelding på hvilke av ForUMs posisjoner UD er enig i og ikke enig i.

Norge støtter mesteparten av ForUMs forslag, og kommer til å prioritere kapitalflukt og skatt (her støtter UD alle ForUMs posisjoner), bistand og klimafinansiering. Tiltak for næringslivets ansvar (for eksempel retningslinjer og rapportering), som ForUM har spilt inn i forhandlingene om bærekraftsmålene, men som har fått lite gjennomslag hos norske myndigheter der, er blitt aktivt støttet og tatt som klare posisjoner inn i FfD-prosessen. Siden FfD-prosessen skal spille inn i bærekraftsmålene (særlig i mål 17 om resurser for implementering og globalt partnerskap) regner vi med at dette kan gi et gjennomslag også i målene. Størst utfordring har ForUM i å få støtte for en uavhengig gjeldslette-mekanisme i FN og for at prosessen skal dekke militærutgifter.

Siden forhandlingene begynner først i 2015 er det for tidlig å si noe om hvordan ForUM har påvirket Norges agenda i forhandlingene. I begynnelsen av 2015 kan vi dog se at det første utkastet til hva forhandlingene kan dekke som kom fra forhandlingslederne (elements paper), inneholder de fleste av ForUMs posisjoner / forslag på tiltak.

Gjennomførte aktiviteter

- Posisjonsdokumenter: ForUM har produsert 2 større posisjonsdokumenter (ett for de nye bærekrafts-

målene som dekker 13 fagområder og ett for FfD som dekker 7 fagområder) og levert 11 skriftlige innspill til Utenriksdepartementet.

- Møter med myndigheter: ForUM har koordinert 14 møter med norske myndigheter (12 med Utenriksdepartementet og 2 med Klima- og miljødepartementet).
- Internasjonale møter: ForUM har deltatt i og vært representert på 8 internasjonale møter (4 OWG-forhandlinger, UNGA69 i New York, 1 FfD-møte i New York, Beyond 2015 sin globale NGO-konferanse i København, og et FfD-NGO møte i Paris)
- Seminarer/konferanse: ForUM har deltatt som innledere/møteledere på følgende arrangementer:
 - Daglig leder Andrew Preston innledet på det første store informasjonsmøte om utviklingsmålene med statsministeren og utenriksministeren på UD med en presentasjon av ForUMs posisjonsdokument (rundt 100 deltakere), 7. februar.
 - Seniorrådgiver Elin Enge innledet og satt i panelet om utviklingsmålene på Utviklingsmandag på Litteraturhuset (rundt 50 deltakere), 10. februar
 - Seniorrådgiver Kristina Fröberg var moderator for en konferanse om målene i samarbeid med FN-organisasjonene, 24. april (rundt 210 deltakere), se nedenfor.
 - Kristina Fröberg holdt en presentasjon om målene på Bistandstorgets årsmøte 28. april (rundt 30 deltakere).
 - Kristina Fröberg var ordstyrer på FIVAS og SAIHs U-landsseminar på Universitetet i Oslo om utviklingsmålene og vann, 12. august.
 - Kristina Fröberg innledet på et internseminar på Flyktninghjelpen om målene.

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

ForUM arrangerte også konferansen "Will the world get the development goals it needs? – Integrating the three dimensions of sustainability: economic, social and environmental" sammen med UNICEF, UNDP og FN-sambandet på Litteraturhuset, 24. april. Over 200 personer deltok. Statssekretær i Utenriksdepartementet Bård Glad Pedersen, Olav Kjørven, UNDP, Amitabh Behar, Global Call for Action Against Poverty/National Foundation for India, Tore Myhre, NHO, Kathrine Fauke, LO, og Irene Dotterud fra Redd Barna/LNU innledet og satt i panelet. ForUMs rådgiver var moderator for hele arrangementet.

- Nordisk samarbeid: ForUM har hatt regelmessige nordiske Skype-møter med 92-gruppa i Danmark, Kepa i Finland, og Concord i Sverige (omtrent en gang annenhver uke) der vi utvekslet informasjon og samordnet posisjoner.
- Internasjonalt samarbeid: ForUM har blitt medlem i nettverket Beyond 2015, med over 120 organisasjoner i over 1.000 land, og i den globale FfD-CSO gruppen. Vi har samordnet våre posisjoner og innspill med disse nettverkene, og bidratt til skriftlige innspill fra Beyond 2015 og FfD-CSO gruppen. Kristina Fröberg fra ForUM sitter i Beyond 2015s Task Force for FfD-prosessen.
- ForUM deltok på koordineringsmøte til Beyond 2015 under UNGA69 i september, og på den globale NGO-konferanse til Beyond 2015 i København i november. ForUM bidro til at fire Sør-organisasjoner fikk delta på konferansen i København. ForUM har også deltatt på NGO-møter ved forhandlingene i New York, og har arrangert møte mellom ForUMs medlemsorganisasjoner og Amitabh Behar fra Global Call for Action Against Poverty (verdens største

sivilsamfunnsbevegelse mot fattigdom og ulikhet) om målene.

- Media: ForUM deltok på en radiodebatt om målene 21. februar (NRK Verdibørsen). Vi inviterte journalister til seminaret 24. april og fikk artikler om innholdet og intervjuer med Amitabh Behar publisert i Vårt Land og Bistandsaktuelt. ForUM er også blitt intervjuet og sitert om målene flere ganger av Bistandsaktuelt og av Vårt Land. Vi har regelmessig rapportert fra OWG-møtene og FfD-møtene, og om utviklingen av målene og FfD-prosessen, på sosiale media og hjemmesiden som har fått en ny egen temaside om post2015. ForUM har også gått med i kampanjen Action2015 som skal spre informasjon i media om målene under 2015, og sitter i referansegruppen for kampanjen.
- Gruppemøter: ForUM har avholdt 30 post-2015 møter (11 gruppemøter om bærekraftsmålene, 5 gruppemøter om FfD, og 14 møter i koordineringsgruppen)

Gruppemedlemmer:

29 medlemsorganisasjoner har vært aktive i utforming av dokumenter og/eller på møter i 2015: ADRA Norge, Amnesty Norge, Atlas-alliansen, CARE Norge, Caritas Norge, Changemaker, Digni, Framtiden i våre hender, FIAN, FIVAS, FN-sambandet, FORUT, Fredslaget, IKFF, KFUK-KFUM Global, Mellomkirkelig Råd, Kirkens Nødhjelp, Naturvernforbundet, Norsk Folkehjelp, Plan Norge, Redd Barna, Regnskogfondet, SABIMA, SAIH, SLUG, Spire, Tørrlandskoordineringsgruppen, Utviklingsfondet og WWF Norge. I tillegg har følgende andre organisasjoner bidratt til arbeidet: Himalpartner, FOKUS, Kreftforeningen, LHL, LNU, Rorg-samarbeidet, Selskapet for Norges vel, UNICEF, Utdanningsforbundet.

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

Koordineringsgruppen har bestått av Atlas-alliansen, CARE Norge, Norsk Folkehjelp, Redd Barna og WWF Norge.

Koordinator/rådgiver:
Elin Enge og Kristina Fröberg.

2.3 Norge som investor

ForUMs politiske mål i 2014

Statens pensjonsfond utland (SPU)

- En klargjøring av Norges Bank Investment Managements (NBIM) mandat når det gjelder ansvar og forpliktelser som en ansvarlig investor. NBIM må besitte nødvendig kompetanse for å følge opp sine forpliktelser i det aktive eierskapet og i dialog med selskapene.
- NBIM må utvide arbeidet med menneskerettigheter til å omfatte alle rettighetene og identifisere hvilke risiki for menneskerettighetsbrudd som er mest utbredt i ulike sektorer eller typer investeringer. Det må utvikles og offentliggjøres en strategi for å håndtere disse.
- Mandatet må pålegge NBIM langt større åpenhet om sin kontakt med porteføljeselskapene. Det må legges til rette for offentlig innsyn og debatt rundt disse prioriteringene, og om status for NBIMs dialog med selskapene.
- Observasjonslisten skal være offentlig og åpen, ved evt. hemmelighold må begrunnes og begrunnelsen skal offentliggjøres.
- Beslutninger om uttrekk må baseres objektive kriterier, uten å underlegges politiske hensyn. Det skal ta maksimalt 6 måneder å ta denne beslutningen etter tilrådning.

- Påse at Stortingets intensjoner for etisk forvaltning av SPU etterleves, derunder sørge for at det utarbeides utvidede retningslinjer for SPUs investeringer i statsobligasjoner som sikrer at Norge opptrer som en ansvarlig utlåner.

Statlig eierskap

- ForUM foreslår etablering av et uavhengig tilsynsorgan (ombud/menneskerettighetsråd) som gir anbefalinger til hvordan staten som eier, regjeringen, skal utøve sitt eierskap og lære av erfaringer.
- ForUM mener at for at regjeringen skal være ansvarlig eier og tydeliggjøre statens mål for sine selskap innen etikk og miljø, må eierskapsavdelingen og selskapsstyrene tilføres nødvendig kunnskap om menneskerettigheter og bærekraftig utvikling.
- ForUM mener at regjeringen må benytte seg av handlingsrommet de har som eier, gjennom eiermøter og generalforsamling å fremme og prioritere langsiktige mål som miljø og bærekraftig utvikling foran kortsiktig profitt.
- Menneskerettigheter og bærekraftig utvikling må løftes opp som likestilte, prioriterte styringsmål i statens eierskapspolitikk. Norsk eierskapspolitikk må sikre samstemthet med nye internasjonale standarder jfr. OECDs retningslinjer og FNs Guiding Principles on Business and Human Rights.

Hovedutfordringer og resultater i 2014

I 2014 har det vært flere viktige, avgjørende politiske prosesser i arbeidet med «Norge som investor». ForUM har prioritert å respondere på flere relevante stortingsmeldinger som enten har blitt lansert eller som har blitt varslet i løpet av året, og som har hatt særlig stor betydning for ForUMs politiske mål i «Norge som investor» satsingen.

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

Første halvdel av året var i stor grad konsentrert om å jobbe med å respondere på anbefalingene om forvaltningen av Statens pensjonsfond utland (SPU) som ble lagt frem av Strategirådet, og særlig forslaget om å legge Etikkrådet til Norges Bank. Anbefalingene ble behandlet i den årlige stortingsmeldingen om SPU.

Da stortingsmeldingen skulle behandles ble det klart at Stortinget gikk imot Regjeringens forslag om å legge ned Etikkrådet. Dette var en viktig seier for ForUMs medlemmer, som hadde jobbet aktivt imot regjeringens forslag. Et flertall på Stortinget foreslo også at endelig beslutning om uttrekk av selskaper skal legges til Norges Bank, og at det bør organiseres en ordning hvor Etikkrådet oppnevnes av Finansdepartementet etter innstilling fra Norges Bank. Etikkrådets anbefalinger skal sendes til Norges Banks styre som beslutter om selskaper i porteføljen skal utelukkes.

ForUM mener det er svært viktig at det etableres retningslinjer slik at Norges Bank ikke bruker mer enn seks måneder. Dessverre var det ingen merknader om dette. Et mindretall i finanskomiteen, bestående av SV og Arbeiderpartiet, fokuserer på det aktive eierskapet i merknadene, og foreslo at det skal legges frem en strategi for styrking av menneskerettighetene, blant annet gjennom å utvikle forventingsdokumenter på hele spekteret av menneskerettigheter, inklusive urfolks- og arbeidstakerrettigheter. Dette er noe ForUM har jobbet for.

KrF, Senterpartiet, Venstre og SV ba i forbindelse med behandlingen av stortingsmeldingen om SPU om en grundig gjennomgang av muligheten for å utvikle etiske retningslinjer for statsobligasjoner, hvor åpenhetskriterier hos utstederlandene ligger til grunn. Dette kom som følge av et lobbyarbeid overfor partiene utført særlig av ForUM og SLUG.

Klagesaken mot Norges Bank Investment Management (NBIM) for investeringen i POSCO har ført til stor debatt både i Norge og internasjonalt, og Norges forsøk på å unnta SPU fra OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper har ført til skarpe reaksjoner både i OECD systemet og hos FNs høykommisær for menneskerettigheter, i tillegg til internasjonal fagbevegelse og sivilsamfunnsorganisasjoner. Norge gikk til slutt med på at retningslinjene gjelder for minoritets-eiere og for statlig investeringsfond på lik linje med private. Det ble imidlertid fra norsk side hevdet at siden retningslinjene ikke er rettslig bindende og fordi de er frivillige kan man heller ikke snakke om at de kan «brytes».

ForUM bidro i forbindelse med Regjeringens arbeid med en ny stortingsmelding om statlig eierskap med innspill gjennom Kompetanseforum hvor ForUM sitter i arbeidsgruppa. I juni la regjeringen frem sin nye eierskapsmelding Meld. St. 27 (2013–2014) «Et mangfoldig og verdiskapende eierskap». Meldingen presenterer en god oversikt over utviklingen av internasjonale rammeverk for samfunnsansvar, og vektlegger blant annet i større grad styrets ansvar, og forventer aktsomhetsvurderinger i tråd med UN Guiding Principles, som er nytt. I motsetning til i tidligere meldinger omtaler den heller ikke samfunnsansvar som «frivillig». Dette er viktige skritt i riktig retning fra sittende regjeringen.

Vi har også deltatt aktivt i utviklingen av norsk handlingsplan for FNs veiledende prinsipper om menneskerettigheter og næringsliv (UNGP). Denne skulle vært lansert i løpet av 2014, men er utsatt til våren 2015. ForUM fikk gjennomslag for at sivilsamfunnet må få muligheten til å komme med innspill i forkant av handlingsplanen. ForUM koordinerte et felles høringsinnspill, og har bidratt med flere muntlig innspill i møter med Utenriksdepartementet. ForUM påpekte bl.a. statens doble ansvar for menneskerettighetene, både som kommersiell eier

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

og som regulator, og at handlingsplanen må gir klare instruksjoner til SPU om fondets ansvar for å respektere hele spekteret av menneskerettighetene.

En resolusjon om utarbeidelse av et internasjonalt, juridisk bindende regelverk for transnasjonale selskaper og respekt for menneskerettigheter ble i juni vedtatt i FNs menneskerettighetsråd. Resolusjonen er fremmet av Ecuador og Sør-Afrika. Etter avstemning i rådet var det 20 stemmer for, 14 mot (inkludert EU og USA), og 13 avholdende. Initiativet har fått bred støtte fra utviklingsland og sivilsamfunnsorganisasjoner. Resolusjonen sier at man skal sette ned en arbeidsgruppe som skal utarbeide et forslag til et en internasjonal traktat som kun dekker transnasjonale selskaper, og ikke nasjonale eller andre virksomheter.

Det ble også fremmet en annen resolusjon av Norge, som ble støttet av 22 land fra alle regioner. Den inkluderer en anmodning om at FNs arbeidsgruppe å utarbeide en rapport som skal vurdere fordeler og begrensninger ved juridisk bindende reguleringer. ForUM la til rette for en diskusjon om dette hos våre medlemmer, og skal følge prosessen videre i våre internasjonale nettverk.

I juni fikk det norske kontaktpunktet for OECDs retningslinjer nytt mandat. ForUM ble i brev fra Utenriksdepartementet (UD) bedt om å innstille kandidater til kontaktpunktet innen slutten av juni. Etter å ha konsultert med våre medlemmer og andre relevante sivilsamfunnsorganisasjoner innstilte vi kandidater i prioritert rekkefølge. Et nytt kontaktpunkt var fortsatt ikke innstilt av UD ved slutten av året.

Gjennomførte aktiviteter

- ForUM utarbeidet en høringsuttalelse til Strategirådets anbefalinger om forvaltningen av SPU, og fulgte opp våre anbefalinger da Regjeringen la

frem den årlige stortingsmeldingen om SPU. ForUM deltok på høringen i Stortingets finanskomité med muntlige og skriftlige høringsinnspill til stortingsmeldingen og hadde en rekke politiske møter om forslagene i forkant av høringen.

- I forkant av Stortingets behandling av stortingsmeldingen om SPU arrangerte ForUM en politisk debatt om den etiske forvaltningen av SPU med et bredt sammensatt panel av stortingsrepresentanter i forbindelse med ForUMs årsmøte. Det var særlig fokus på forslaget om at Etikkrådet skulle legges til Norges Bank.
- Mark Curtis skrev rapporten «Moving backwards or forwards? Norway's Approach to Responsible Investment» på vegne av ForUM. Rapporten går igjennom de politiske konsekvensene av klagesaken i det norske OECD-kontaktpunktet mot NBIM. Rapporten viser at Norge har gått fra å være en pådriver til å bli en brems for å fremme internasjonale retningslinjer for ansvarlig næringsliv. Med utgangspunkt i denne rapporten, utfordret Mark Curtis norske myndigheter under OECD-møtet i Paris i juni.
- Rapporten ble senere lansert på en internasjonal heldagskonferanse som ForUM arrangerte på Litteraturhuset i oktober. Konferansen belyste hvilket ansvar finansielle investorer har, og hvordan finansielle investorer bør operere i henhold til internasjonale retningslinjer. Konferansen var viktig for å forsterke ForUMs arbeid for at NBIM skal følge OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper og UNGP. Den nordamerikanske fagforeningen United Steelworkers annonserte en kommende klage mot Oljefondet og NBIM til OECDs norske kontaktpunkt for brudd på OECDs retningslinjer. Denne saken forsterket våre argumenter ytterligere.

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

- ForUM samarbeidet med den norske avdelingen av den internasjonale juristkommisjonen om en konstruert juridisk prosedyre basert på fakta fra klagesaken mot NBIM. Her satt ForUM v/ seniorrådgiver Gunhild Ørstavik i et panel for å drøfte erfaringene fra den konkrete saken opp mot de konstruerte prosedyrene.
- ForUM ga en kritisk analyse av den nye eierskapsmeldingen på oppdrag fra LO-Aktuelt. Denne ble også oversendt til Nærings- og fiskeridepartementet og Stortingets næringskomité.
- Regjeringen varslet en stortingsmelding om privat sektor og utviklingspolitikk som ForUM leverte innspill til.
- I forbindelse med Ecuador og Sør-Afrikas initiativ til en bindende traktat for samfunnsansvar ble det arrangert et godt besøkt medlemsmøte for å informere om forslaget og innhente synspunkter fra vårt internasjonale nettverk i mai. Panelet besto av representanter for International Commission of Jurists fra hovedkontoret i Genève, FIAN Norge, FAFO og Utenriksdepartementet.
- ForUM finansierte og deltok på en workshop (arbeidsseminar) arrangert av de indiske organisasjonene Cividep og Accountability Council i New Delhi: «Workshop on Grievance Mechanisms to address Business & Human Rights in India». Formålet med workshopen var å informere om de ulike nasjonale og internasjonale klagemekanismer som er tilgjengelig i India, for at sivilt samfunn i større grad kan ta informerte valg og lage helhetlige strategier for å ansvarliggjøre selskaper for brudd på menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, og miljølover. Workshopen samlet aktivister og eksperter i tre dager og la til rette for en god og faglig utveksling av ulike perspektiver,

erfaringer og kunnskap om bruken av de ulike klagemekanismene. ForUM holdt en presentasjon om OECD-kontaktpunkter som klagemekanisme og fordeler og ulemper ved bruk av klagemekanismen. Senere besøkte vi partnere og de landsbyene som er berørt av POSCOs prosjekt i Orissa i Sør-India.

Gruppedlemmer:

16 medlemsorganisasjoner har vært aktive i arbeidet: Amnesty, CARE, Changemaker, Den norske Burmakomité, Fellesrådet for Afrika, FIAN Norge, FIVAS, Framtiden i våre hender, Latin-amerikagruppene i Norge, Norsk Folkehjelp, Plan Norge, Redd Barna, Regnskogfondet, SAIH, SLUG, WWF-Norge.

Koordinator/rådgiver:

Siri Luthen og Gunhild Ørstavik

2.4 FNs klimaforhandlinger

ForUMs politiske mål i 2014

- Stortinget vedtar ambisiøse klimamål som meldes inn til UNFCCC, senest i første kvartal 2015: «Minimum reduksjon tilsvarende 40 % av norske utslipp i 1990 i 2020, fortrinnsvis med størst mulig andel kutt innenlands. Forpliktende mål om reduksjon av innenlandske utslipp i overensstemmelse med 2-gradersmålet, og en rettferdig innsatsfordeling. Videre utbygging av fornybar energi, og tiltak for elektrifisering av oljeinstallasjonene på sokkelen, og reduksjon i utslippene fra veitrafikken.»
- Norge spiller en rolle som brobygger, foregangsland og pådriver i de internasjonale forhandlingene. Norge forplikter seg i forbindelse med statsbudsjettet for 2015 til en økning i finansieringen av klimatilpasning, fortrinnsvis gjennom bruk av det grønne klimafondet og Norge

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

forplikter seg til å kutte egne utslipp med minst 40 % innen 2020 og minst 80 % innen 2050, og andre industrialiserte land forplikter seg til lignende utslippskutt.

- At det oppnås en avtale om overføringer av midler og teknologi fra industrilandene slik at nødvendige tilpasningstiltak i landene i Sør kan komme på plass og implementering starter opp. Slik kan utviklingslandene bygge ut klimavennlige energi- og transportløsninger, og øke sin tilpasningsevne.

Hovedutfordringer og resultater i 2014

På klimatoppmøtet COP19 i Warszawa på slutten av 2013 ble landene enige om en løsning på det som hadde vært det vanskeligste punktet en stund, gjennom å vedta en arbeidsplan for «tap og skade knyttet til effektene av klimaendringer i utviklingsland som er spesielt sårbare for de negative effektene av klimaendringer».

Samtidig ble det bestemt noen av de viktigste prinsippene for forhandlingene mot den nye klimaavtalen som skal gjelde for alle land, og som skal ferdigstilles i Paris i desember 2015. Det viktigste, og kanskje uheldigste prinsippet, er at avtalen vil komme til å bli det man kaller en «bottom-up» avtale. Det betyr at alle land skal på egen hånd bestemme hvor mye de kan greie å redusere sine utslipp, eller i tilfellet utviklingsland, hvor mye de kan redusere veksten i utslippene.

Gjennom 2014 kjempet forhandlerne fra 193 land om to hovedsaker. Det første var for å komme fram til hovedelementer til den ferdige teksten i avtalen, og det andre var å bestemme kriteriene for de såkalte INDC-er (Intended Nationally Determined Contributions), - nasjonale intensjoner for utslippsreduksjoner i 2030 som alle skal levere til klimakonvensjonens sekretariat innen utgangen av mars 2015.

Forhandlingene var vanskelige hele veien, motsetningene var dype og kompromissviljen liten. Prosedyrespørsmål ble blåst ut av proporsjoner for å forhindre substansdiskusjoner. Ikke minst var det en stor uenighet om hva INDC-ene skal inneholde. Utviklingslandene lenge insisterte på at alle elementene fra Bali Action Plan, som var forprosessen som ledet opp til COP15 i København, skulle med. Beslutningsteksten som bestemte at INDC-er skulle etableres, var ikke klar på dette punktet, og industrilandene insisterte på at INDC-ene må ha som sitt bærende, obligatoriske element hovedformålet med klimakonvensjonen, nemlig reduksjon av verdens utslipp av klimagasser.

Utviklingslandene krevde at i det minste løftene fra København, om minst 100 milliarder US\$ pr år i nye og addisjonelle midler fra industrilandene til utviklingsland til klimafinansiering, skulle konkretiseres i form av løfter eller projesjoner fra industrilandenenes side. Dette ble overhodet ikke akseptert, hverken av Norge eller noe annet Annex1 land. Stemningen ble noe forbedret gjennom at Det Grønne Klimafondet (GCF) fikk løfter om over 10 milliarder US\$, - ikke pr år og ikke for hvert år framover, men det ble betraktet av de fleste som et akseptabelt første skritt for GCF. Norge bidro med løfte om NOK 400 millioner pr år i 4 år.

I begynnelsen av året kunne den norske forhandlingsdelegasjonen virke noe utydelig, trolig på grunn av skiftet av politisk ledelse. Men det viste seg etter hvert at den nye ledelsen i det som hadde skiftet navn til Klima- og miljødepartementet, i hovedsak ønsket at Norge skulle opprettholde sin rolle som brobygger og pådriver i forhandlingene. Det ble sett på som en seier både for delegasjonen og for klima og miljøminister Tine Sundtoft, at hun ble bedt om å megle mellom partene i de siste, spennende og intense dagene på COP20 i Lima, inntil det ble oppnådd enighet om vedtakene.

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

Samarbeidet med delegasjonen har vært godt i 2014, og ForUM har hatt en god dialog på faglige-politiske tema. Vi har inntrykk av at våre innspill blir lyttet til, når ForUM stiller seg samlet bak, noe som skjedde tre ganger gjennom året: foran UNFCCCs junimøte i Bonn, foran FNs generalsekretærs klimatoppmøte i september, og foran COP20 i Lima i desember.

Siden forhandlingene nå er i ferd med å gå inn i et «bottom-up» spor, har ForUMs arbeidsgruppe sett det som viktigere enn noen gang å påvirke norsk politikk på nasjonale tiltak, både når det gjelder å gå foran gjennom å sette ambisiøse nasjonale utslippsmål, og gjennom å bevilge en rettferdig del av de klimafinansieringsmidler som trengs.

Når det gjelder klimafinansiering har ForUM bedt om at det blir lovet substansielle midler, også gjennom GCF og Adaptation Fund, ut over regnskogs-milliardene. Vårt inntrykk er at det er forståelse i regjeringen for at klimafinansiering må trappes opp, og bevilgningen til GCF som kom i Lima er en indikator på dette.

Når det gjelder å la et rettferdighets-prinsipp være førende når Norge skal fastsette sine utslippsmål og volumet på klimafinansiering, har myndighetene vært lite interessert i å følge opp. Prøven på hvor langt regjeringen er villig til å gå når det gjelder utslippsreduksjoner vil komme i første kvartal i 2015. Det politiske slaget vil stå om både volumet på reduksjonene, og på hvor stor andel som man vil legge opp til skal kjøpes fra utlandet, CDM og EU-kvoter.

Gjennomførte aktiviteter

- Det ble utformet tre fellesinnspill til politisk ledelse i Klima- og miljødepartementet og forhandlingsdelegasjonen. Innspillene ble presentert muntlig og diskutert med delegasjonsleder og spesialist-

forhandlere, og de viktigste punktene ble også reist i møter med ministeren.

- I samarbeid med arbeidsgruppen for Landbruk i norsk utviklingspolitikk har det blitt gjort en innsats for å opprettholde Strategien for mat-sikkerhet i et klimaperspektiv, som utløper i 2015. En gruppe av organisasjoner leverte i desember et innspill som bl.a. krevde at Strategien fornyes og forsterkes etter 2015. Det var svært gledelig at dette punktet ble tatt inn i Stortingsmeldingen om menneskerettigheter som kom før jul.
- ForUMs faste representant i delegasjonen, Ola Skaalvik Elvevold (Naturvernforbundet), og sekretariatets rådgiver Arvid Solheim deltok på fire forhandlingsmøter i løpet av året. Andre medlemsorganisasjoner har også deltatt på disse møtene; på mellommøtene i Bonn deltok 3 øvrige representanter, mens på det større junimøtet var det 10 ForUM-medlemmer som deltok, og i Lima var det 15 representanter for ForUM-medlemmer til stede.
- Gjennom året ble det gjennomført seks møter med delegasjonsledelsen i Norge, og under de internasjonale møtene koordinerer ForUMs rådgiver møter mellom delegasjonsledelsen og de norske sivilsamfunnsorganisasjonene (ikke bare ForUM-medlemmer). På COP-20 i Lima hadde man også en lengre diskusjon med 5 medlemmer av Stortingets energi og miljøkomité som var til stede, og to møter med klima- og miljøministeren. Vi organiserte også 4-5 møter mellom sør-representanter og spesialforhandlere på bl.a. REDD, tilpasning, klimafinansiering.
- ForUM har deltatt aktivt i oppstarten av Aksjon 2015 i Norge. Det er en internasjonal kampanje som i Norge har blitt startet av Redd Barna. Den

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

skal sette søkelyset på viktigheten av både Post-2015-prosessen og UNFCCCs forhandlinger mot en ny klimaavtale i Paris i desember. Begge prosesser går parallelt gjennom året, og vil bli svært viktige for å kunne lede verden inn på et bærekraftig utviklingsspor. Vi ser det som viktig å delta i dette arbeidet, for å sikre en god felles mobilisering rundt de viktigste offentlige markeringene gjennom året.

- Arbeidsgruppen har holdt 9 møter i løpet av året.

Gruppemedlemmer:

14 medlemsorganisasjoner har vært aktive i arbeidsgruppen: CARE, Changemaker, Digni, Framtiden i våre hender, IKFF, Kirkens Nødhjelp, Latin-Amerikagruppene i Norge, Mellomkirkelig Råd, Naturvernforbundet, Redd Barna, Regnskogfondet, Spire, Utviklingsfondet, WWF-Norge, og et par uavhengige observatører.

Koordinator/rådgiver:

Arvid Solheim.

2.5 ATT (Arms Trade Treaty)

ForUMs politiske mål i 2014:

- Norge tar en aktiv rolle i arbeidet med å ratifisere og implementere Arms Trade Treaty internasjonalt.
- Norge setter høyest mulig standarder for implementering av avtalen.
- Norge krever sluttbrukererklæring for alt norskeksporthert militært materiell uansett mottaker. Dette blir særlig viktig for mottakerland som ikke selv har ratifisert våpenhandelsavtalen.

Hovedutfordringer og resultater i 2014

Arms Trade Treaty (ATT) trådte i kraft på julaften med 130 land som har signert

avtalen, og 61 stater som har ratifisert. Dette er en stor seier etter mer enn et tiår med global kampanjevirkosomhet. En bred allianse av norske organisasjoner og trossamfunn har jobbet tett med den internasjonale Control Arms-koalisjonen for å realisere avtalen.

Arms Trade Treaty er en internasjonal våpenhandelsavtale som regulerer den globale våpenhandelen, den omfatter alle konvensjonelle våpen inkludert håndvåpen og ammunisjon. Avtalen vil blant annet forplikte stater til å avslå våpensalg når det er stor risiko for at våpnene vil bli brukt til å begå menneskerettsbrudd eller andre overgrep mot sivile. Avtalen har et reelt potensiale i seg til å begrense den væpnede volden som millioner utsettes for rundt om i verden. Avtalen vil bygge nye internasjonale normer for våpeneksport, hvis den anvendes konsekvent, og vil kunne påvirke de statene som ikke har signert avtalen. På samme måte som Landminetraktaten fra 1999, kan man håpe at denne avtalen vil endre moralske og politiske grunnvilkår for våpeneksport.

Som et av de sentrale pådriverlandene i arbeidet med avtalen, er det viktig at Norge ikke slipper dette viktige arbeidet nå. Skal denne avtalen gjøre en reell forskjell er det avgjørende at land som Norge tar en aktiv rolle i arbeidet med å ratifisere og implementere avtalen. Norge må følge opp avtalen i internasjonal fora og ta initiativ til strenge tolkninger av avtaleteksten. Norge kan spille en avgjørende rolle i å støtte og veilede andre stater i denne prosessen. Videre er det et stort behov for forbedringer i avtaleteksten.

ForUM deltok på høringen om den årlige stortingsmeldingen Meld. St. 49 (2012-2013) om eksport av forsvarsmateriell fra Norge i 2012 og leverte skriftlig innspill. I høringsinnspillet var ForUM opptatt av at den nye sjekklisten, som ble lansert i november 2012, må tas i bruk, og at disse endringene må få konsekvenser for norsk eksport av militærutstyr til autoritære

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

regimer, og land hvor det begås alvorlige brudd på menneskerettighetene og internasjonal humanitær rett. I merknadene fra utenrikskomiteen som kom i februar 2014 understreker alle partiene at det er viktig at sjekklisten blir konsekvent og systematisk anvendt. Det var også flere andre gode merknader i behandlingen av meldingen. Et mindretall i komiteen, bestående av Sp, V og SV, ber regjeringen innføre sluttbrukererklæringer fra alle land, også NATO-land og andre nære allierte.

I Meld. St. 8 (2014-2015) «Eksport av forsvarsmateriell fra Norge i 2013, eksportkontroll og internasjonalt ikke-spredningssamarbeid», som ble lansert november 2014 kom det frem at regjeringen har besluttet å inkludere forbud og føringer som følger av ATT artikkel 6, overførsler som er forbudt under avtalen, og artikkel 7 risikoen for at våpeneksporten kan bli brukt til å gjennomføre alvorlig kjønnsbasert vold eller vold mot kvinner og barn. Dette er svært positivt sett i lys av våre innspill til UD.

Det skal holdes en statspartskonferanse senest ett år etter at våpenhandelsavtalen har trådt i kraft, og det første møtet vil trolig bli høsten 2015. I 2014 har det vært arrangert to forberedende møter. Disse har vært viktig for å diskutere og komme frem til prosedyreregler for statspartsmøtene. Sentrale tema under disse forbedende møtene har blant annet vært etablering og stedsvalg for sekretariatet, finansiering og prosedyreregler inkludert spørsmålet om avstemmingsregler og/eller konsensuskrav.

Gjennomførte aktiviteter

- På oppdrag fra ForUM har pro bono-konsulentene Prospera skrevet konsekvensutredning av hva ATT vil bety for norsk eksportkontrollavgivning for ForUM. Denne rapporten ble ferdig i februar. Hensikten var å få oversikt over hvorvidt gjeldende

regelverk er i tråd med våpenhandelsavtalen og, eventuelt, hvilke endringer som må til for å få regelverket til å være i tråd med denne avtalen.

- Røde Kors og ForUM foreslo ovenfor Utenriksdepartementet (UD) at det settes ned et utvalg som ser på hvordan hele lovverket for norsk våpeneksport må endres for å implementere ATT strengest mulig, og det er uheldig at det norske eksportkontrollregelverket ikke uttrykkelig forbyr eksport i strid med ATT. Vi har hatt møter med UD om dette.
- ForUM arrangerte i mai et møte mellom Anna McDonald, som er ny leder for Control Arms-koalisjonen, og statssekretær Bård Glad Pedersen i Utenriksdepartementet, sammen med ForUM. Dette var viktig for å presentere Control Arms for ny regjering, samt å forsikre oss om at den nye regjeringen fortsatt vil jobbe for en sterk ATT.
- ForUM deltok på to forberedende møter til den første statsparts-konferansen, i Mexico City og i Berlin. På disse møtene har statene som har ratifisert og signert avtalen diskutert prosedyreregler, finansieringsmekanismer og lokalisering av ATT-sekretariatet. Control Arms har hatt ansvaret for å koordinere sivilsamfunn deltakelse på disse møtene, og har utarbeidet posisjoner og koordinert lobbyarbeid på møtene. Et særlig viktig spørsmål for ForUM og Control Arms er hvorvidt sivilsamfunn skal ha full tilgang til statspartsmøtene og talerett under møtene.
- ForUM har bidratt med økonomisk støtte til Control Arms for å gjennomføre aktiviteter for å mobilisere og bidra til at flere stater ratifiserte avtalen i løpet av 2014, samt økonomisk støtte til sør- deltakelse på

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

UNGA First Committee som var en viktig lobbyarena for å utvikle planer for den første statsparts-konferansen og for at flere stater skal ratifisere avtalen.

Gruppemedlemmer:

13 medlemsorganisasjoner har vært aktive i gruppen: Amnesty, Atlas-alliansen, Caritas, Changemaker, Digni, FN-Sambandet, IKFF, Kirkelig Fredsplattform, Kirkens Nødhjelp, Mellomkirkelig råd, Norges Fredslag, PRESS, Redd Barna.

Koordinator/rådgiver:

Siri Luthen.

2.6 Landbruk i norsk utviklingspolitikk

ForUMs politiske mål i 2014:

- Norsk og internasjonal politikk som fremmer satsingen på, og bedre forholdene for småskala, bærekraftig og lønnsomt landbruk, gjerne agro-økologisk.

Hovedutfordringer og resultater i 2014

2014 har vært et år hvor bærekraftig, småskala landbruk er kommet høyere på dagsorden i den internasjonale debatten. Rapporter fra viktige hold, slik som UNCTADs "Wake up before it's too late" fra 2013 og FNs klimapanelers femte hovedrapport, har bidratt til å sette fokus på hvordan landbruket spiller en sentral rolle for både klima og utvikling. Dette er en utvikling ForUM oppmuntrer til og setter pris på.

Landbruk og matsikkerhet har ikke hatt en like sentral rolle i det nasjonale politiske ordskiftet. Matsikkerhet er ikke en av regjeringens øverste utviklingspolitiske prioriteringer, og det må legges ned et betydelig arbeid for å få dette høyere på dagsorden. En viktig seier for ForUM var at det på slutten av året ble erklært i

Stortingsmeldingen om menneskerettigheter at den gjeldende Strategien for matsikkerhet i et klimaperspektiv skal videreføres. Det hersker imidlertid forvirring hos myndighetene rundt hva dette innebærer, og i hvilken grad dette betyr en fornyet satsning på matsikkerhet med friske midler. Arbeidet med å få på plass en god og ambisiøs matsikkerhetsstrategi som skal gjelde fra 2016, vil være en viktig prioriteringssak for ForUM det kommende året.

ForUM er en tydelig aktør innenfor norsk landbruksbistand. Vi er aktive deltakere i de viktigste politiske prosessene og har en konstruktiv dialog med norske myndigheter gjennom flere ulike fora. ForUM spiller en særskilt viktig rolle i norsk sammenheng ved å ha tett oppfølging av FAO-prosessen, og spesielt Committee on World Food Security (CFS). Dette er et område som er lite dekket av norske sivilsamfunnsorganisasjoner forøvrig. Koordinatorrollen ForUM har når det gjelder å samordne sivilsamfunnets innsats innenfor matsikkerhet nasjonalt og internasjonalt, gjør at vi har begynt å etablere oss som en viktig og selvskreven aktør i det politiske feltet. Dette gjør det enklere å oppnå kontakt med myndighetene og gå inn i meningsfulle diskusjoner. ForUM er en viktig premissleverandør for sivilsamfunnets engasjement i den norske matsikkerhetsdebatten, og vi har inntrykk av at vår kontakt med myndigheter og Norfund oppleves som meningsfull.

ForUMs største hovedutfordring er å tydeliggjøre viktigheten av matsikkerhet overfor den norske regjering og myndigheter. Per i dag settes det inn få byråkratiske og politiske ressurser innenfor dette feltet, og det er en manglende forståelse for hvorfor matsikkerhet bør prioriteres. ForUMs strategi vil være å synliggjøre dette ved å gjøre matsikkerhet relevant for de øvrige utviklingspolitiske satsingsområdene regjeringen har. Vårt budskap må være at uten matsikkerhet, vil man heller ikke oppnå betydelig framgang

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

innenfor områder som helse, ernæring, utdanning og næringsutvikling. Matsikkerheten må være en forutsetning for annen utvikling. Et viktig mål er å arbeide politisk for at en større andel av bistandsmidlene brukes til å arbeide for matsikkerhet og rural utvikling med fokus på bærekraftig landbruk som har småskala matprodusenter i fokus.

Gjennomførte aktiviteter

- I begynnelsen av året ble det nedlagt et betydelig arbeid for å definere målet som omhandler sult og matsikkerhet, i ForUMs innspill til norske myndigheter i prosessen for nye bærekraftsmål (SDG).
- Den 7. mai arrangerte ForUM i samarbeid med Norad og Norfund et seminar om CFS sin prosess for frivillige retningslinjer for investeringer i landbruket. Seminaret ansees som vellykket, med faglige innledninger, god diskusjon og cirka 25 deltakere, bl.a. fra Norfund, myndighetene, forskere og flere sivilsamfunnsorganisasjoner.
- Landbruksdialogen med Norfund ble videreført i løpet av våren, med mindre aktivitet på høsten.
- ForUM var representert på møte i den nasjonale FAO-komiteen den 25. september. Det ble ikke gjennomført noe møte i komiteen i vårhalvåret, tross påtrykk fra ForUM.
- ForUM ble representert av Spire på CFS i oktober. CFS ble diskutert i gruppen i forkant, og ble fulgt opp i etterkant med oppdatering på gruppemøte og kronikk i Vårt Land.
- Representanter fra tre medlemsorganisasjoner (Utviklingsfondet, FIAN og Caritas) deltok på ICN2, den internasjonale konferansen om matsikkerhet og ernæring, i november. Erfaringene derfra ble diskutert på gruppemøte, og representantene hadde kronikk på trykk i Vårt Land.
- Det er blitt gjennomført to dialogmøter i Utenriksdepartementet mellom myndigheter og sivilsamfunnsorganisasjoner for å diskutere landbruksutvikling og oppfølging av Strategien for matsikkerhet i et klimaperspektiv.
- I november/desember koordinerte gruppen arbeidet med å ferdigstille og sende inn et landbrukspolitisk innspill til norske myndigheter. Dette tok for seg viktigheten av at Matsikkerhetsstrategien blir videreført og at prosessen med å videreføre den må involvere norske sivilsamfunnsorganisasjoner. Videre vektla vi behovet for friske midler til matsikkerhets-satsningen, og tydeliggjorde viktigheten av matsikkerhet for regjeringens utviklingspolitiske prioriteringer.
- I løpet av høsten er det blitt arbeidet med å gå inn i dialog med Norad om å gjenetablere det som tidligere ble kalt landbruksfaglig bistandsforum. ForUM har arbeidet for å få et fast faglig forum hvor relevante aktører innenfor landbruksutvikling og matsikkerhet kan utveksle erfaringer og diskutere. Det første forumet skal gjennomføres i januar 2015. ForUM anser dette som en positiv utvikling og en mulighet for å løfte matsikkerhet høyere på den utviklingspolitiske dagsordenen.
- Gruppen har vært i dialog og gitt innspill til tankesmien Civita sitt arbeid som dreier seg om utvikling og landbruksbistand.
- ForUM ble representert av Utviklingsfondet (som observatør) under møtet i den internasjonale alliansen for klimasmart landbruk i desember, hvor Norge har tatt på seg en lederrolle. Arbeidet med klimasmart landbruk vil bli fulgt opp videre i gruppens arbeid.

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

- Et initiativ kalt 25/25, hvor flere av gruppens medlemmer er representert, har blitt fremmet for norske myndigheter i løpet av høsten. Initiativet legger fram muligheter for oppskalering av den norske innsatsen på landbruksbistand gjennom norske organisasjoner, forutsatt at myndighetene bevilger mer penger. Initiativet vil være en viktig del av gruppens arbeid med å kommunisere betydningen av en oppskalert matsikkerhetsinnsats til norske myndigheter.
- Gruppen har hatt månedlige møter utenom sommerferien.

Gruppedeltakere:

8 medlemsorganisasjoner har vært aktive i arbeidet/utforming av dokumentene: ADRA Norge, Care, Caritas, Digni, FIAN, Spire, Tørrlandskoordineringsgruppen og Utviklingsfondet. I tillegg har Det kongelige selskapet for Norges vel og Røde kors bidratt til gruppens arbeid.

Gruppeleder/koordinator

Kristin Kjæret (FIAN) og Mari Gjengedal (Spire).

2.7 Ny internasjonal gjeldsslette mekanisme

ForUMs politiske mål i 2014:

- Norges posisjoner innad i IMF skal prioritere norske organisasjoners prinsipper om åpenhet, uavhengighet og behandling av illegitim gjeld i en ny gjeldsslette mekanisme.
- Norske myndigheter prioriterer UNCTADs arbeid med en ny uavhengig, åpen og rettferdig internasjonal mekanisme for vurdering og sletting av ubetalbar og illegitim gjeld.
- Norske posisjoner innad i den nordisk-baltiske gruppen støtter implementering av Prinsippene i de internasjonale finansinstitusjonenes

(IFIs) utlånsstrategi, og Norge fremmer implementering av Prinsippene blant FNs medlemsland.

Hovedutfordringer og resultater i 2014

Den 9. september 2014 var en historisk dag for global gjeldsbevegelse. Med overveldende flertall ble et juridisk rammeverk for gjeldsrestrukturering vedtatt i FNs generalforsamling; 124 stemmer for, 11 imot og 41 avholdende. I flere tiår har organisasjoner arbeidet for å flytte gjeldsslettearbeidet fra de internasjonale finansinstitusjonene Verdensbanken og IMF og over til et mer demokratisk organ som FN. Resolusjonen i FN markerer en viktig seier for global gjeldsrettferdighet.

På årsmøtene i Verdensbanken og IMF arrangert ForUM, SLUG, Redd Barna og Eurodad et side-event med tittelen: "Financing for Development: What actions are needed on debt and illicit capital flows?". I panelet satt Patricia Miranda fra det latinamerikanske gjeldsnettverket Latindadd, Bjørn Brede Hansen fra Utenriksdepartementet, Amar Battacharya fra Brookings Institute og Gail Hurley fra UNDP. I sitt innlegg understreket Hansen at Norge fortsatt støtter UNCTADs arbeid med en ny gjeldshåndteringsmekanisme, men påpekte at prosessen i UNGA gikk for raskt og var for lite inkluderende og at Norge derfor hadde vanskeligheter med å støtte resolusjonen.

2014 har vært et travelt år for internasjonal gjeldspolitik. Det internasjonale gjeldssletteinitiativet for fattige, gjeldstyngede land (HIPC) fases nå ut, og nye løsninger behøves for å kunne forhindre og løse kommende kriser. Skillelinjen går mellom tilhengere av de kontraktsbaserte løsningsforslagene og tilhengere av de statuttbaserte løsningsforslagene.

Et juridisk rammeverk for gjeldsrestrukturering kan være en viktig del av å forhindre fremtidig gjeldskriser, men vedtaket har skapt steile fronter mellom G77 på den ene siden og USA, EU og Japan på den andre siden. Norsk

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

sivilsamfunn er overrasket over Norges stemmegivning ettersom regjeringen støtter et arbeid i UNCTAD der det utarbeides et forslag til nettopp en ny gjeldsslettemekanisme.

I 2014 har IMF fokusert på å forbedre kontraktene som anvendes ved kjøp og salg av statsobligasjoner. Ved å innføre egne klausuler vil de forhindre såkalt "gribbefondsvirksomhet," der en liten gruppe investorer motsetter gjeldsrestrukturering. Forslaget har blitt godt mottatt av sivilsamfunnsorganisasjoner, men det understrekes at kontraktsbaserte løsninger for statsobligasjoner bare kan være en del av løsningen for land med komplekse gjeldsbyrder i krise. Slike løsninger må derfor ikke hindre FNs medlemsland i å søke andre mer omfattende løsninger på gjeldsproblemer.

Det er fryktet at de steile frontene i FNs generalforsamling (UNGA) vil påvirke resolusjonsforhandlingene som tar for seg gjeld i Finansiering for Utvikling (FfD) første halvdel av 2015. Sivilsamfunnets dilemma i 2015 er om man skal prioritere arbeidet for en sterk resolusjonstekst i UNGA som ikke får støtte fra vestlige land, eller et svakere sluttprodukt som får vestlige lands støtte, og som muligens kan bidra til et bedre forhandlingsklima i Addis Abeba. Denne avveiningen blir hovedutfordringen for internasjonal gjeldsbevegelse i 2015.

Gjennomførte aktiviteter

- Kontakten mellom nordisk sivilsamfunn og våre representanter i Verdensbanken og IMF har de siste årene vært sparsom, men jevn. Norske sivilsamfunnsorganisasjoner har reist til Washington D.C. for å delta på vår- og årsmøter. I 2014 ble disse reisene finansiert gjennom gruppens budsjett, og det er også gruppen som har koordinert brev til representantene som ble sendt i forkant av møtene, og organisert konsultasjonsforum med norske myndigheter; Utenriks-

departementet, Finansdepartementet og Norges Bank.

- Konsultasjonsforum: Disse møtene har vært svært nyttige fordi de er en av få ganger i året at sivilsamfunnsorganisasjoner får presentert sine innspill til norske myndigheter vedrørende de internasjonale finansinstitusjonene og får direkte respons fra representantene fra departementene og banken.
- Møter med de nordisk-baltiske representantene: Under årsmøtene i Washington møtte representanter fra gruppen den nordisk-baltiske styrerepresentanten i IMF, Audun Grønn og i Verdensbanken, Satu Santala. På møtet med Grønn ble innspill til IMF's forslag om samordningsklausuler presentert, og på møtet med Santala ble det lagt frem sivilsamfunnsorganisasjonenes støtte til prosessene i FN og behovet for at banken implementerer prinsipper for ansvarlig långiving. I forkant av møtene ble disse temaene tatt opp i brevform og signert av 10-15 nordiske organisasjoner.
- I forkant av avstemmingen om et juridisk rammeverk for gjeldsrestrukturering i UNGA la gruppen ettertrykkelig press på norske myndigheter. Gruppen skrev og koordinerte et brev til utenriksminister Børge Brende og FN-ambassadør Geir O. Pedersen der Norge ble oppfordret til å stemme ja til resolusjonen. Gruppeleder Gina Ekholt skrev et innlegg til Dagsavisens Nye Meninger og Dagsavisen skrev en nyhetssak i forkant av avstemmingen. Bistandsaktuelt skrev en grundig artikkel om resolusjonen, der Ekholt ble intervjuet.
- Ettersom gjeld er en vesentlig del av Finansiering for utviklingsprosessen (FfD) har gruppen vært tett involvert i FfD-arbeidet og disse prosessene har overlappet en del i 3. og 4. kvartal i

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

2014. Vi deltok på den offisielle åpningen av de forberedende møtene for FfD i oktober 2014. Nettverket Eurodad holdt innlegg på vegne av sivilsamfunnsorganisasjoner og pekte blant annet på behovet for en internasjonal gjeldsslettemekanisme. Vi deltok også på de siste av de forberedende møtene i New York i desember, der blant annet gjeld sto på agendaen. I tillegg til representanter fra afrikanske og latinamerikanske nettverk holdt ForUMs utsendte innlegg og stilte spørsmål om hvordan medlemslandene vil løse de gjeldsproblemer som ikke kan håndteres av IMF samordningsklausuler.

- Det internasjonale gjeldsnettverket er ikke spesielt stort, og norske sivilsamfunnsorganisasjoner har spilt en viktig rolle som pådriver til internasjonalt lobbyarbeid og bidragsyter i utarbeidelser av analyser. For å bidra aktivt i dette arbeidet har ForUMs gjeldsslettegruppe prioritert

deltagelse på to store møter: Eurodads NGO-forum i Brussel med fokus på FfD og UNCTAD-møte i Geneve om Post-2015. Gruppen har også bidratt med innspill til gjeldsdelen i «zero draft» til FNs bærekraftsmål og ekspertgruppens rapport. I tillegg har gruppen begynt arbeidet med en filmsnutt om behovet for en ny gjeldsslettemekanisme. Det er SLUG og Changemakers gjeld- og kapitalfluktsutvalg som har hovedansvar for dette arbeidet som vil ferdigstilles i 2015.

Gruppedlemmer:

Attac, Changemaker, FIVAS, KFUK-KFUM Global, Kirkens Nødhjelp, Redd Barna, Regnskogfondet og SLUG. I tillegg har FOKUS deltatt i arbeidet.

Gruppeleder/koordinator:

Gina Ekholt (SLUG).

3 Styrets årsberetning 2014

3.1 Styrets møter

Styret har i 2014 hatt 6 ordinære styremøter. Styret har behandlet 53 saker, hvorav 25 vedtaksaker, 18 orienteringsaker og 10 diskusjonsaker/eventuelt. Fordelt på område omhandlet 5 saker politikk, 38 organisasjonssaker, og 6 økonomi. Det foreligger styreprotokoll over møtene.

Viktigste sak i 2014 har vært søknad om ny rammeavtale med Norad for 2015-18. Søknaden baserte seg på ny strategi som ble vedtatt på Årsmøtet 2014. Usikkerheten rundt en ny avtale har også vært oppe til behandling i styret.

Ellers nevnes nytt system for dokumenthåndtering og arkiv, som ble anskaffet i 2014. Systemet som heter M-Files ble tatt i bruk januar 2015, og skal være et verktøy som alle i ForUM fellesskapet kan bruke i sitt ForUM arbeid.

Styret godkjente ForUMs representasjon i offisielle norske delegasjoner, og politiske posisjoner til klimaforhandlingene samt på klima og helse (vedr Post2015).

Ola Skaalvik Elvevold trakk seg fra ForUMs styre i november 2013, og Jonas Ådnøy Holmqvist rykket opp fra første vara til fast møtende ut styreperioden.

Styret holdes jevnlig oppdatert om arbeidet i sekretariatet, med fokus spesielt på det tematiske og politiske arbeidet samt økonomi. Styremøtene er gode og med beslutningsdyktig oppmøte.

3.2 Økonomi

2014 var siste år i den 4-årige rammeavtalen med Norad for det tematiske arbeidet, og for informasjonsarbeid på hhv

kr 6,74 mio og 800.000 pr år. Klima- og Miljødepartementet har i 2014 bidratt med kr 450.000,-, medlemmene med kontingenter på kr 226.000,-, mens moms-kompensasjonen i 2014 var på kr 445.000,-.

ForUM har fått innvilget ny rammeavtale for 2015-17. Avtalen innebærer kutt. I 2014 mottok ForUM kr 6,74 mill i hovedstøtte fra Norad. For 2015 er støtten redusert til 6,1 mill, i 2016 5,6 mill og i 2017 5 mill. Informasjonsavtalen er forlenget med uendret støttenivå i 2015 med 0,8 mill. Det er usikkert om og hvordan informasjonsstøtten eventuelt videreføres. Styret har fokus på å sikre så gode inntekter som mulig for ForUM framover.

Regnskapet for 2014 viser et underskudd på kr 62.063, noe som gir en fri egenkapital ved utgangen av 2014 på kr2.173.002,-. Dette gir en sikkerhet ved et eventuelt fall i inntektene, og sikrer en god likviditet gjennom året.

Regnskapet føres av TS Økonomi ved aut. regnskapsfører Tore Skarvang, og revideres av Skagerak Revisjon ved stats- autorisert revisor Einar Johansen.

ForUM har ingen vesentlige økonomiske forpliktelser utover det som framkommer i balansen. Utover 10 års leiekontrakt for ForUMs lokaler i Storgt 11 (utløper 2021) har ForUM ingen vesentlige avtalemessige forpliktelser.

Det vises forøvrig til revidert regnskap som ligger som vedlegg til årsmeldingen.

3.3 Sekretariatet

ForUMs lokaler i Storgata 11 er en del av et kontorfellesskap med beslektete

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

organisasjoner, noe som bidrar til et stimulerende arbeidsmiljø.

Sekretariatet besto i 2014 av:

- Andrew Preston, daglig leder
- Rolf Wermundsen, kontorleder
- Gunn Johnsen, resepsjonist (deles med FOKUS)
- Mona Wærnes, informasjonsansvarlig (permisjon fra august, sluttet i desember)
- Kristin Marie Skaar, informasjonsansvarlig (vikar august-oktober)
- Ida Marie Haugen Gilbert, informasjonsansvarlig (vikar november-)
- Gunhild Ørstavik, seniorrådgiver
- Arvid Solheim, seniorrådgiver
- Siri Luthen, seniorrådgiver
- Kristina Frøberg, seniorrådgiver (vikar)
- Elin Enge, seniorrådgiver (til mai 2014)
- Ane Schjolden, seniorrådgiver (permisjon)

Ved årsskiftet har Ane Schjolden permisjon fra ForUM til august 2015.

Dette utgjorde i alt 8,28 årsverk for ForUM, fordelt på 9 faste stillingshjemler.

Sykefraværet fortsetter å holde seg svært lavt med 1,2% i 2014. Snittet de siste fem årene er 2,44%.

Alle ansatte i ForUM har undertegnet etiske retningslinjer for ansatte og representanter for ForUM. Disse skal være en rettleder for etisk gode beslutninger og god og ansvarlig atferd i arbeid for ForUM.

3.4 Tariffavtale

Forum er medlem av Hovedorganisasjonen Virke, og bundet til tariffavtale gjennom "Landsoverenskomst for virksomheter". Pensjonsavtale med AFP for de ansatte er

tegnet i Statens Pensjonskasse.

Det etterstrebes lik rett og mulighet for den enkelte ansatte, uavhengig av kjønn. Det etterstrebes lik rett og mulighet for den enkelte ansatte uavhengig av kjønn, både når det gjelder lønnsnivå og kompetanseheving, permisjonsuttak, individuelt tilpasset arbeidstid og mulighet for hjemmekontor.

Utover bestemmelsene i tariffavtalen har ForUM en framforhandlet lønnspolitikk med en egen lønnsplan med regulert opprykk. En egen personhåndbok gir oversikt over betingelser og ytelser.

3.5 Miljøtiltak

Kontoret kildesorterer papir, glass, metaller og elektrisk/ elektronisk avfall og plast. Kopier og utskrifter skrives ut på begge sider av arket, og det benyttes miljømerket og resirkulert papir.

Oslo, 12. mars 2014

Styret i Forum for Utvikling og Miljø

Styrets sammensetning ved årets slutt 2014

	Navn	Organisasjon	Valgt til:
Styreleder	Andrew Kroglund	Utviklingsfondet	2015
Nestleder	Beate Thoresen	Norsk Folkehjelp	2016
Fast	Jørn Wichne Pedersen	SAIH	2016
Fast	Aina Østreng	Caritas	2016
Fast	Hedda Bryn Langemyr	Norges Fredsråd	2015
Fast	Hanna Lyngstad Wernø	Changemaker	2015
Fast	Mari Gjengedal	Spire	2015
Fast	Jonas Holmqvist	FIVAS	2015
Ansattrep.	Siri Luthen	ForUM sekretariatet	
1. Vara	Ingeborg Breines	Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet (IKFF)	2015
2. Vara	Gina Ekholt	SLUG	2015
3. Vara			

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

Balanse for Forum for Utvikling og Miljø

	Inngående balanse	Utgående balanse	Noter
	31.12.2013	31.12.2014	
Elendeler			
Bankinnskudd	3 795 289	4 048 392	1)
Utestående fordringer	185 012	132 577	
Sum elendeler	3 980 301	4 180 969	
Gjeld			
Leverandørgjeld / foretatte trekk	641 671	657 003	
Annen kortsiktig gjeld	1 103 565	1 350 964	
Sum gjeld	1 745 236	2 007 967	
Egenkapital			
Annen egenkapital	1 533 532	2 235 065	
Årets resultat	701 533	(62 063)	
Sum egenkapital	2 235 065	2 173 002	
Sum egenkapital og gjeld	3 980 301	4 180 969	

Note 1) Herav depositum husleie kr 178 945,-

Andrew Preston, daglig leder

Rolf Wermundsen, kontorleder

Godkjent av ForUMs styre 2014 - 2015, 12. mars 2015

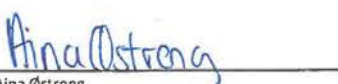
Andrew Kroglund, leder

Beate Thoresen, nestleder

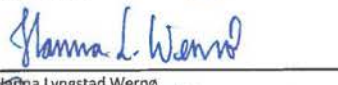
Jørn Wichne Pedersen

Aina Østreng

Hedda Bryn Langemyr

Hanna Lyngstad Wernø

Mari Gjøngedal

Jørgen Holmqvist

Siri Luthen
Ansattrepresentant

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

Årsregnskap Forum for utvikling og miljø 2014

Tall i hele 100 kroner

	Budsjett		Noter	2013	2012
	2014	2014			
INNETEKTER:					
Norad	6 740	6 740		6 627	6 740
Norad, Informasjon	800	800		1 032	1 230
Miljøverndepartementet	478	500		528	474
Utenriksdepartementet	18			0	460
Kontingenter	226	230		241	148
Annen støtte	547	425	2)	475	391
Andre inntekter	65	60		106	281
Sum inntekter	8 875	8 755		9 007	9 724
KOSTNADER:					
PROGRAMOMRÅDER					
Tematisk arbeid					
Lønnskostnader	2 601	2 879		2 787	2 754
Aktiviteter	1 239	1 000	3)	918	1 415
Andel adm/drift	856	856		817	928
	<u>4 696</u>	<u>4 735</u>		<u>4 522</u>	<u>5 097</u>
Sørsamarbeid					
Lønnskostnader	559	508		520	498
Aktiviteter/tiltak	450	500	3)	102	389
Andel adm/drift	151	151		144	171
	<u>1 160</u>	<u>1 159</u>		<u>766</u>	<u>1 058</u>
INFORMASJON					
Lønnskostnader	634	587		538	919
Aktiviteter/tiltak (Norad ramme)	199	152		418	191
Aktiviteter/tiltak (utenom ramme)		0		0	0
Andel adm/drift	61	61		76	123
	<u>894</u>	<u>800</u>		<u>1 032</u>	<u>1 233</u>
EGNE AKTIVITETER					
Robin Hood skatt kampanje	1	0	4)	37	0
Klimavalg 2013	101	0		2	0
Annet, Informasjon (ikke Norad)	62	100		34	0
	<u>164</u>	<u>100</u>		<u>73</u>	<u>0</u>
ADMINISTRASJON					
Lønnskostnader	1 411	1 308	5)	1 337	1 408
Adm/drift	570	581	5)	526	685
Styret	41	72		50	75
	<u>2 022</u>	<u>1 961</u>		<u>1 913</u>	<u>2 168</u>
SUM KOSTNADER	8 937	8 755		8 305	9 556
OVERSKUDD / UNDERSKUDD	-62	0		702	168

ÅRSMELDING 2014 – til Årsmøtet 2015

Årsregnskap Forum for utvikling og miljø 2014

Tilleggsinformasjon til regnskapet 2014:

Noter:

- 1) Herav depositum husleie kr 178.945,-
- 2) Inkluderer momskompensasjon som i 2014 var på kr 445 427,-, mot kr 425 864,- i 2013. Inntekter til Klimavalg 2013 kampanjen (overført fra 2013) inntektsført med kr 101.550,-. ForUM bidrar i Klimavalg 2013 kampanjen, blant annet med regnskapsførsel. Kampanjens økonomi er derfor inkludert i ForUMs regnskaper.

<u>3) Fordeling av tematiske midler</u>	<u>Regnskap</u>
<i>Tall i hele 100 kroner</i>	
Handel og WTO	1
Klima og miljø	249
CSR	316
Matsikkerhet	89
Finans og reform	77
Fred og menneskelig sikkerhet	174
Bistand og utviklingspolitikk	189
Andre tema, tversgående	198
Sum (inkl 51' i lønn)	<u>1 291</u>
Sørmidler	<u>450</u>
Sum (inkl 51' i lønn)	<u>1 741</u>

- 4) I regnskap 2012 var *Egne aktiviteter* slått sammen med *Administrasjon*.
- 5) Honorarer og lønn daglig leder 2014:
Lønn og ytelser til daglig leder var kr 588 844,-. Styreleder honoreres med kr 25.000,-
Revisor kostnadsført med kr 27.313,- (hvorav annen bistand er kr 6 100,-)

Revisjon Skagerrak

Revisjon Skagerrak AS
Storgata 11
4950 Risør
Tlf.: 40 43 25 00
Fax: 40 43 25 19
www.revisjon-skagerrak.no
NO 982 767 970 MVA

Medlem av Den norske Revisorforening

Til årsmøtet i
Forum for Utvikling og Miljø

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for foreningen Forum for Utvikling og Miljø som viser et underskudd på kr 62 064. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2014, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og andre noteopplysninger.

Styrets ansvar for årsregnskapet

Styret er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for foreningens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foreningens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til foreningen Forum for Utvikling og Miljø per 31. desember 2014 og av resultater for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold*Konklusjon om registrering og dokumentasjon*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foreningens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

RISØR, 19. mars 2015

Revisjon Skagerrak AS

Einar Johansen
registrert revisor

Forum for
Utvikling og Miljø

Forum for utvikling og miljø
Storgata 11
0155 Oslo

tlf: 23 01 03 00
fax: 23 01 03 03
foretaksnr 971 274 646

forumfor@forumfor.no
www.forumfor.no

Sak 10 Regnskap 2014

Regnskap med revisors beretning er inntatt til slutt i Årsmelding 2014.

ForUMs regnskap for 2013 viser et underskudd på kr 62.063,-. Egenkapitalen reduseres tilsvarende, og er ved årsskiftet kr 2.173.002,-.

Regnskapet er revidert av Skagerrak Revisjon og funnet i orden, se revisors beretning i årsmeldingen.

Regnskap for 2014 er aktivitetsbasert, med forbruk pr programområde som for ForUM er hovedtema (det tematiske arbeidet), Sørsamarbeid og Informasjon, samt administrasjon / drift. Hvert område er spesifisert med lønnskostnader, aktiviteter og andel av adm/drift:

Området *Egne aktiviteter* er ForUMs aktiviteter som ikke går under ForUMs Norad-finansierte aktiviteter. I 2014 inkluderer dette regnskapet til Klimavallgalliansen. Kampanjen har sitt eget regnskap og egne inntekter, og ForUM har påtatt seg å føre regnskapet. I 2014 var inntekter (overført fra 2013) og kostnader på 100.764,-.

Forslag til vedtak:

Regnskap 2014 godkjennes. Underskudd kr 62.063,- dekkes inn ved reduksjon av fri egenkapital.

Sak 11 Årlig plan 2015

Årlig plan 2015 er lagt opp i tråd med de fire områdene for ForUMs arbeid i strategien for 2014-2017: ForUM som endringsaktør, politikkutvikler, kompetansemiljø og møteplass. Fagpolitiske handlingsplaner inngår i årlig plan som et vedlegg til «ForUM som endringsaktør».

Forslag til vedtak:

Årlig plan 2015 vedtas.

Forum for
Utvikling og Miljø

ÅRLIG PLAN 2015

Til årsmøte 23. april 2015

Innhold

ForUM som endringsaktør	3
Politikkutvikling i ForUM	4
ForUM som kompetansemiljø.....	5
ForUM som nettverk	6
Informasjonsarbeid	7
Internasjonalt samarbeid	8
Operasjonalisering.....	9

Årlig plan 2015 er lagt opp i tråd med de fire områdene for ForUMs arbeid i strategien for 2014-2017: ForUM som endringsaktør, politikkutvikling, kompetansemiljø og møteplass. På den måten synliggjøres organisatoriske planer for fellesskapets arbeid på lik linje med de fagpolitiske planene som tidligere har vært hovedfokus i årlig plan.

ForUM som endringsaktør

ForUM skal	Planer for 2015	Indikatorer
gjennomføre to-tre større årlige satsinger med mål om endring i norsk politikk, praksis eller holdninger. Disse satsingene vil kunne være flerårige og vil kjennetegnes av at de trekker tydelig opp de store sammenhengene mellom miljø-, utviklings-, freds- og menneskerettighets-spørsmål; og at de har stor oppslutning fra medlemsorganisasjonene.	<p>I 2015 skal ForUM-fellesskapet drive følgende tverrgående satsinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Norge som investor • FNs nye utviklingsmål (inkl. arbeid rettet mot FFD-konferansen) <p>Se vedlegg 1 for detaljert informasjon om politiske mål for satsingen og planlagt arbeid i forbindelse med disse satsingene.</p> <p>Systematiske tilbakemeldinger fra medlemsorganisasjoner på utførelsen av arbeidet.</p>	<p>Planer for satsingene er utarbeidet i samråd med medlemsorganisasjoner og godkjent av årsmøte.</p> <p>Aktiviteter er gjennomført i tråd med planene.</p> <p>Mål om endring i norsk politikk eller praksis er oppnådd eller på vei til å bli oppnådd</p> <p>Antall/andel medlemsorganisasjoner som er aktivt med i arbeidet.</p> <p>Antall/andel positive tilbakemeldinger om arbeidet</p>
drive påvirkningsarbeid rettet mot utvalgte internasjonale og nasjonale prosesser. Vi skal ha definerte mål for dette arbeidet og minst fem medlemsorganisasjoner skal aktivt delta i arbeidet.	<p>I 2015 skal ForUM følge opp følgende prosesser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • FNs klimaforhandlinger • Implementering av våpenhandelsavtale (ATT) • Landbruk i norsk utviklingspolitikk • WTO-forhandlinger <p>Se vedlegg 1 for detaljert informasjon om målene og planlagte handlinger for dette arbeidet.</p> <p>Systematiske tilbakemeldinger fra medlemsorganisasjoner på utførelsen av arbeidet.</p>	<p>Planer for satsingene er utarbeidet i samråd med medlemsorganisasjoner og godkjent av årsmøte.</p> <p>Aktiviteter er gjennomført i tråd med planene.</p> <p>Mål om endring i norsk politikk eller praksis er oppnådd eller på vei til å bli oppnådd</p> <p>Antall/andel medlemsorganisasjoner som er aktivt med i arbeidet.</p> <p>Antall/andel positive tilbakemeldinger om arbeidet</p>

Årlig plan 2015 Forum for utvikling og miljø

drive påvirkningsarbeid på <i>ad hoc</i> basis i forbindelse med stortingsmeldinger, offentlige utredninger, statsbudsjetter og lignende som har relevans for vårt arbeid.	I 2015 er arbeid i forbindelse med følgende aktuelt: <ul style="list-style-type: none"> • Regjeringens arbeid med samstemt politikk • Statsbudsjettet 2016 	Posisjonsdokumenter og høringsinnspill utarbeidet og levert til norske myndigheter.
formidle nøkkelinformasjon om internasjonale og nasjonale prosesser til medlemsorganisasjoner som kan ha betydning for felleskapets arbeid.	Informasjon vil formidles til medlemsorganisasjoner gjennom gruppemøter, arbeidsseminarer med relevante eksterne aktører, ForUMs elektroniske nyhetsbrev og interne informasjonsbrev. Hovedvekten vil være på prosesser som ForUM allerede følger aktivt med på.	Referater fra møtene/seminarene. Utgivelser av nyhetsbrevet og informasjonsbrevet

Politikkutvikling i ForUM

ForUM skal	Planer for 2015	Indikatorer
identifisere politiske satsingsområder gjennom inkluderende prosesser	Det vil legges til rette for en åpen prosess i løpet av høsten 2015 hvor medlemsorganisasjoner vil kunne legge fram forslag til nye satsingsområder for 2016. Disse og en evaluering av arbeidet i 2015 vil danne grunnlag for diskusjon om årlig plan for 2016.	Informasjon om prosessen sendt til medlemsorganisasjoner i god tid. Medlemsmøte for å legge fram forslag om nye satsingsområder avholdt i oktober 2015. Referat fra medlemsmøtet.
utarbeide bredt forankrede posisjonsdokumenter som former grunnlaget for ForUMs påvirkningsarbeid.	På alle ForUMs satsingsområder vil det legges til rette for utarbeidelse av posisjonsdokumenter og fellesinnspill ifm pågående nasjonale og internasjonale prosesser, stortingsmeldinger, komitéhøringer, osv. Her vil ForUMs retningslinjer for politikkutvikling legges til grunn. Systematiske tilbakemeldinger fra medlemsorganisasjoner på	Posisjonsdokumenter og fellesinnspill utarbeidet og levert til norske myndigheter. Antall medlemsorganisasjoner som er aktivt med i utforming av dokumentene. Antall/andel positive tilbakemeldinger om arbeidet

	utførelsen av arbeidet.	
--	-------------------------	--

ForUM som kompetansemiljø

ForUM skal	Planer for 2015	Indikatorer
legge til rette for faglig kompetanseheving i ForUM-fellesskapet, blant annet gjennom samarbeid med forskningsmiljøer og andre aktører.	Utredninger som styrker det faglige grunnlaget for ForUMs endringsforslag bestilles ifm de enkelte satsingsområder. I 2015 er følgende utredninger planlagt: policy paper på corporate accountability (bestilt fra Centre for Research on Multinational Corporations i Nederland)	Utredninger bestilt, levert, distribuert til medlemsorganisasjoner og brukt i ForUMs arbeid for øvrig. Antall utredninger utgitt Hyppigheten av kontakt med kompetansemiljøer.
opprettholde ForUMs rolle som kompetansemiljø ved å besvare henvendelser fra departementer, forskningsinstitusjoner, ambassader, media og studenter om vårt arbeid, samt delta som innledere på fagarrangementer også i andres regi.	Det er vanskelig å forutse antall henvendelser fra eksterne miljøer, men allerede i 2015 har medlemmer av ForUMs sekretariat deltatt som innledere på Human Rights/Human Wrongs-festivalen, Amnestys menneskerettighetsuke og Dignis medlemsdager. ForUM var også konferansier på FN-organisasjoners åpent møte om post-2015-arbeidet, med bl.a. Utenriksministeren tilstede.	Antall og type henvendelser mottatt/besvart/videresendt til medlemsorganisasjoner. Møtereferat. Antall arrangementer hvor ForUM har deltatt som innledere/møteledere
sørge for at medlemsorganisasjoner får mulighet til å delta i og representere fellesskapet på internasjonale møter av relevans for ForUMs arbeid.	Dette er mest aktuelt i forbindelse med internasjonale toppmøter og forhandlingsprosesser hvor ForUM har vært representert i offisielle norske delegasjoner. I 2015 vil dette kunne gjelde bl.a. FNs klimaforhandlinger, FAO/CFS-møter, SDG-forhandlinger og FFD-forhandlinger.	Antall møter hvor ForUM har hatt delegasjonsplass Reiserapporter Antall medlemsorganisasjoner som har representert ForUM i delegasjonene.

ForUM som nettverk

ForUM skal	Planer for 2015	Indikatorer
spre informasjon om arbeidet på de ulike arbeidsfeltene til alle medlemmene og aktivt søke å involvere relevante organisasjoner	Den primære arenaen for kunnskapsutveksling og diskusjoner vil være arbeidsgruppene for ForUMs utvalgte satsingsområder. Særlig på de 2 større satsingene i 2015 (Norge som investor og Post-2015) vil det blir lagt opp til regelmessige allmennoppdateringer på arbeidet som foregår.	Antall gruppemøter Antall/andel medlemsorganisasjoner som deltar Referater fra gruppemøtene Antall/andel positive tilbakemeldinger om arbeidet Antall informasjonsbrev sendt til medlemsorganisasjoner
fremme ny kunnskap eller nye perspektiver på områder som kan være relevante for ForUMs arbeid. Dette kan være etter initiativ fra medlemsorganisasjoner, styret eller sekretariatet.	Det vil legges til rette for møter/seminarer på områder som kan ha betydning for vårt nåværende eller fremtidige arbeid. Antall møter vil være avhengig av initiativer fra ulike hold og ledig kapasitet i sekretariatet. Samarbeid med Rorg og Bistandstorget vil være relevant her. Representanter for forskningsmiljøer og andre aktører vil bli invitert til å bidra med sin kompetanse til seminarer arrangert i forbindelser med enkelte satsingsområder.	Antall møter/seminarer Antall/andel medlemsorganisasjoner som deltar Referat fra møtene Antall/andel positive tilbakemeldinger om nytteverdien
tilrettelegge for informasjonsutveksling mellom medlemmer og kontakt med norske myndigheter under internasjonale toppmøter.	Dette vil være mest aktuelt på møtene hvor flere representanter for medlemsorganisasjoner er tilstede, f.eks. klimamøtene og møtene ifm post-2015 arbeidet	Antall informasjonsmøter for medlemmer arrangert under toppmøtene Antall kontaktmøter med den norske delegasjonen Antall møter med øvrige beslutningstakere, f.eks. stortingspolitikere

Årlig plan 2015 Forum for utvikling og miljø

		Referat fra møtene
holde medlemsorganisasjoner oppdatert om viktige organisatoriske prosesser.	Dette vil gjøres gjennom ForUMs informasjonsbrev som sendes til medlemsorganisasjonenes ledere, kontaktpersoner og representanter som er aktive i enkelte arbeidsgrupper, men også gjennom medlemsmøter som blir avholdt etter behov.	Antall informasjonsbrev sendt til medlemsorganisasjoner

Informasjonsarbeid

ForUM skal	Planer for 2015	Indikatorer
drive et informasjonsarbeid som bygger opp under ForUMs politiske påvirkningsarbeid og som har et tydelig budskap.	Medieplaner utarbeides på alle våre satsingsområder i tråd med prioriteringene til de enkelte arbeidsgruppene	Medieplaner på hvert satsingsområde utarbeidet. Aktiviteter gjennomført i tråd med mediaplaner
søke samspill med medlemsorganisasjoner om felles medieoppslag, innlegg og i sosiale media, og bidra til å styrke synligheten til politiske initiativ i medlemsorganisasjonene.	Dette vil være aktuelt i forbindelse med for eksempel Stortingsmeldinger, internasjonale toppmøter og internasjonale forhandlingsprosesser hvor flere av medlemsorganisasjonene er tilstede	Antall oppslag i media i samspill med medlemsorganisasjoner Antall oppslag i media med medlemsorganisasjoner som ForUM har bidratt til uten å bli nevnt
være aktiv i aviser, eter og sosiale medier. Dette inkluderer redaksjonelle oppslag, kronikk, debattinnlegg, Facebook- og Twitter-oppdateringer.	Jobbe systematisk for medieoppslag på våre satsingsområder. Vi skal jevnlig oppdatere Twitter og Facebook med relevante meldinger for å fremme debatt og kunnskap om våre fagområder. Utvikle nettverk av mediefolk både i Norge og i Sør som kan rette oppmerksomheten mot våre saksområder.	Antall redaksjonelle oppslag i media Antall kronikker og debattinnlegg Antall følgere på Facebook og Twitter
holde seg løpende oppdatert på debatter og medieoppslag om ForUMs viktigste satsingsområder.	Vi benytter oss av verktøyet Retriever for generell medieovervåkning, samt gjennom Twitter og Facebook.	
holde hjemmesiden oppdatert	Nettsidene vil bli oppdatert 2-3	Antall nye artikler på

Årlig plan 2015 Forum for utvikling og miljø

med aktuelle saker som synliggjør ForUMs politikk, inkludert nyheter som er relevante overfor internasjonale samarbeidspartnere.	ganger i uka. De engelske nettsidene holdes oppdatert på de viktigste sakene.	nettsidene Antall treff og aktivitetsnivå på nettsidene Økning i antall treff
--	---	---

Internasjonalt samarbeid

ForUM skal	Planer for 2015	Indikatorer
søke langsiktig og forutsigbar samarbeid med internasjonale policyrettede nettverk for å samarbeide om utvikling av politikk, påvirkningsarbeid og kapasitetsbygging av nettverk.	Med forbehold om en ny rammeavtale med Norad, skal allerede inngått samarbeid med CAN International, Control Arms Coalition, OECD Watch og ETC-gruppen fortsetter. Samarbeidet er betinget fortsatt støtte fra Norad.	Hyppigheten av kontakt med internasjonale nettverk. Samarbeidsavtaler inngått Aktiviteter gjennomført i tråd med samarbeidsavtaler Styrking av det faglige grunnlaget for ForUMs endringsforslag
utrede fordelene/ulempene og eventuelle kriterier for å inngå samarbeid med ForUM-lignende nettverk i utlandet som har bedt om faglig assistanse.	Ingen planer.	
bistå i å tilrettelegge for møter mellom norske delegasjoner/parlamentarikere og sivilsamfunnsorganisasjoner i Sør under internasjonale toppmøter og i andre tilfeller når dette er hensiktsmessig.	Dette vil være mest aktuelt på de internasjonale forhandlingsprosesser hvor innsikt i hverandres standpunkter kan være nyttig, f.eks. klimamøtene og møtene ifm post-2015 arbeidet	Antall møter som ForUM har tilrettelagt for, evt. møteferat.
legge til rette for møter mellom representanter for og medlemmer av internasjonale sivilsamfunnsnettverk og norske beslutningstakere, når de er i Norge.	Dette vil være mest aktuelt når vi får besøk av internasjonale samarbeidspartnere som jobber på de samme spørsmål som ForUM.	Antall møter som ForUM har tilrettelagt for, evt. møtereferat

Operasjonalisering

	Planer for 2015	Indikatorer
Å sikre at fellesskapet har de nødvendige ressursene for å drive sitt arbeid, og at disse ressursene brukes mest mulig effektivt vil være en viktig oppgave gjennom hele strategiperioden.	<p>Skaffe ny langsiktig finansiering for ForUMs kjernevirksomhet .</p> <p>Utvide bruk av ForUMs IKT-system for håndtering av dokumenter og forbedring av arbeidsflyt-prosesser.</p> <p>Gjennomføre en undersøkelse av medlemsorganisasjonenes interesseområder</p>	<p>Søknader om finansiering utarbeidet og sendt.</p> <p>Flere brukere av dokumenthåndteringssystem</p>

Fagpolitiske handlingsplaner og budsjett 2015

Fagpolitiske handlingsplaner

Oversikt

Større satsinger

- Norge som investor
- Post 2015 – verdens nye utviklingsagenda

Oppfølging av enkelte internasjonale og nasjonale prosesser

- FNs klimaforhandlinger
- Våpenhandelsavtalen (Arms Trade Treaty)
- Landbruk i norsk utviklingspolitikk
- WTO-forhandlinger

Fagpolitiske handlingsplaner

Norge som investor

Innledning

«Mange flernasjonale selskaper har større årsomsetning enn de fleste stater har bruttonasjonalprodukt. Dette gir selskapene direkte og indirekte en enorm innflytelse – politisk, forretningsmessig og rettslig. Samtidig har statene i kraft av globaliseringen gjennom årene fått færre reelle muligheter til å føre kontroll med hvordan makten utøves.»

Eva Joly i kronikken «En ny kolonialisme» i Dagens Næringsliv, 26. juni 2014

De siste tiårenes raske globalisering har skapt store og varige endringer i verden. Kapital og arbeidskraft, teknologi, industrivarer og naturressurser sendes i et økende tempo mellom land og kontinenter. Det innebærer i en del tilfeller investeringer i utviklingsland uten at disse har tilstrekkelig kompetanse, vilje og/eller evne til å beskytte svakere interesser som miljø og menneskerettigheter. Resultatet kan bli at de sårt tiltrengte investeringene undergraver mulighetene for en økonomisk og sosial bærekraftig utvikling. Utviklingen har skapt såkalte styringshull, hvor kommersiell aktivitet på tvers av nasjonale grenser i liten grad reguleres og overvåkes.

«A level playing field» brukes ofte som metafor for et åpent og rettferdig handelssystem. De som har spilt ball vet imidlertid at en flat bane ikke er tilstrekkelig for en kamp. Felles spilleregler og en upartisk dommer er minst like viktig. I den grad internasjonalt næringsliv har "flat bane" konstruerer de enkelte selskapene i stor grad sine egne standarder og bedømmer egne prestasjoner. Sosiale og miljømessige retningslinjer og rapporteringsregimer er stort sett selvpålagte, og basert på frivillighet.

I mangelen på minimumsstandarder for å sikre et samfunnsansvarlig næringsliv har sivilsamfunnet spilt en avgjørende rolle som vaktbikkje. Vi har «avslørt» uansvarlige næringslivsaktører, bidratt til utviklingen av ulike mekanismer for å ansvarliggjøre næringslivet, og for fremme svake interesser som kommer i konflikt med store kommersielle interesser. ForUMs oppgave er å vise myndighetene på nasjonalt og internasjonalt nivå nødvendigheten av klare rammer for makten de store selskapene representerer, og for å sikre at berørte lokalsamfunn og arbeidstakere skal kunne fremme legitime klager og få oppreisning. Videre å følge opp og forbedre ulike overvåkningsmekanismer for samfunnsansvar. I dette arbeidet fungerer ForUM som koordinator mellom sivilsamfunnet og myndighetene.

Den norske staten er en stor, og innflytelsesrik eier i ledende, flernasjonale selskaper, og som investor gjennom Statens pensjonsfond utland, verdens største statlige investeringsfond. Regjeringen har uttalt at den vil fremme norsk næringsliv i en global handel med fremvoksende økonomier og prioritere næringslivets rolle i utviklingssamarbeid. Dette gir store utfordringer men også enorme muligheter. ForUM søker å belyse hvilke handlingsmuligheter og plikter staten har, som regulator og eier, for å sikre at eierskapet forvaltes på en sosialt, miljømessig og økonomisk bærekraftig måte.

I samarbeid med aktører i sør og internasjonale nettverk belyser ForUM konsekvensene av korrupsjon, miljødeleggelse og krenkelser av menneskerettighetene gjennom konkrete eksempler. Vi har gjort dette gjennom selv å fremme klagesaker for det norske kontaktpunktet for OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Et uavhengig og faglig sterkt kontaktpunkt, har i mangel av regulering, vist seg å være nyttig for å veilede, ansvarliggjøre og utfordre næringslivet og finansinstitusjoner.

ForUM samarbeider i flere råd og utvalg med representanter for myndighetene og næringslivet om ulike strategier og tiltak for å fremme ansvarlighet i hele leverandørkjeden, blant investorer og hos forbrukerne

Mål for satsingen (outcome) med relevante indikatorer for 2015

Den norske regjeringen fremmer og prioriterer menneskerettigheter og bærekraftig utvikling i nærings-, og utenrikspolitikken, gjennom statens eierskap og statens internasjonale engasjement.

- Norge tar en internasjonal ledende rolle i arbeidet for å få på plass en effektiv, regulering av næringslivet, og viser gjennom nasjonale tiltak at dette er mulig og ønskelig.
- Norge utarbeider og implementerer en proaktiv nasjonal handlingsplan for FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter. Denne gjøres gjeldene for privat og offentlig sektor, leverandørkjeder og offentlig innkjøp.
- Norges bank utarbeider et forventingsdokument om menneskerettigheter.
- Norske myndigheter har en sterkere vektlegging av utviklingseffekten av Norfunds investeringer
- Norges Bank bruker maksimalt 6 måneder på å fatte endelig beslutning om uttrekk.
- Full åpenhet om uttrekk og observasjon av selskaper i Norges Banks portefølje. Krenkelser av menneskerettighetene er en selvstendig begrunnelse for flere uttrekk.

Prioriterte handlinger (outputs)

ForUM gir råd til regjeringen i nasjonale CSR-organ som KOMpakt (UD) og Kompetanseforum (NFD) og i multinasjonale fora som OECD og FN-systemet.

- ForUM tar en aktiv rolle for å diskutere utviklingen og implementeringen av nasjonal handlingsplan for FNs veiledende prinsipper i Norge.
- ForUM bruker disse arenaene for å følge utviklingen og arbeidet knyttet til en internasjonal traktat om næringsliv og samfunnsansvar (UN Business and Human Rights Treaty)

ForUM er en sentral premissleverandør i utviklingen av politikk om samfunnsansvar gjennom offentlige høringer, lobbyarbeid, media, kurs, og offentlige debatter.

- I 2015 vil det være en prioritering å jobbe mot Stortinget og særlig finanskomiteen og forberedelse til at den årlige stortingsmeldingen om SPU blir lagt frem i løpet av våren. ForUM vil koordinere ett felles høringsinnspill.
- ForUM responderer og kommenterer den nasjonale handlingsplanen for UNGP som skal legges frem i 2015.
- ForUM har tett kontakt, og følger opp arbeidet med nye Etikkrådet

ForUM er engasjert i internasjonale nettverk som OECD Watch og European Coalition for Corporate Justice (ECCJ), og deltar aktivt i internasjonalt påvirkningsarbeid og internasjonale klagesaker

- ForUM vil prioritere å følge internasjonale arbeidet om en internasjonal avtale om bindende retningslinjer for næringslivet (UN Business and Human Rights Treaty), gjennom internasjonale nettverkene ECCJ og OECD Watch

- ForUM vil, gjennom ECCJ og OECD Watch, følge med på utviklingen av de nasjonale handlingsplanene og nasjonal implementeringen av UNGP i Europa og resten av verden. Vi vil legge særlig vekt på videreutvikling av pilar 3 (Access to remedies).

ForUM presser norske myndigheter til en sterkere vektlegging av utviklingseffekt, og hensyn til miljø- og sosiale dimensjoner av Norfunds investeringer.

- ForUM gjennomfører et medlemsmøte for å utvikle felles planer for styrking av utviklingseffekten til Norfund.
- ForUM tar initiativ til prosess(er) som øker dialogen med og påvirkningen av Norfund eller Norfunds eiere med sikte på å øke utviklingseffekten.

ForUM gir faglig og økonomisk støtte til aktører i Sør som ønsker kompetanse om relevante rammeverk for å avdekke brudd og ansvarliggjøre selskaper, jfr. pillar 3 i FNs veiledende prinsipper, samt dokumentere behovet for ytterligere regulering og erstatning for tap og overgrep

- Utvikle politikk og konkrete forslag for hva pilar 3 (Access to remedies) betyr og hva slags konsekvenser pilaren bør ha for norsk næringsliv.
- Analysere hvordan den tredje pilaren er ivaretatt i handlingsplanen for UNGP, i Norge og andre lands handlingsplaner.
- Utforske muligheten for et større arrangement med dette som tema, med fokus på kjente saker som Union Carbide i Bhopal, Shell i Nigerdeltaet, samt mediearbeid hvor vi legger vekt på at det per i dag ikke har noen konsekvenser for selskap å bryte menneskerettigheter eller for de berørte at brudd konstateres. jfr. Cermaq og NBIM.

Fagpolitiske handlingsplaner

Post-2015 – verdens nye utviklingsagenda

Innledning

Med FNs tusenårsmål fikk verden før første gang en felles utviklingsplan som har forandret hverdagen for et stort antall mennesker i utviklingsland. Målene har fungert som en samlende og fokusert innsats for blant annet å redusere ekstrem inntektsfattigdom, økt tilgang til rent drikkevann, forbedring av levevilkårene for slumbeboere og likestilling i grunnskolen. Hvis den samme trenden fortsetter, vil verden oppnå målsetningene for bekjempelse av malaria, tuberkulose og tilgang til behandling av HIV innen 2015 som er sluttdato.

Men tusenårsmålene har også fått mye kritikk, blant annet for ikke å nå de aller fattigste og marginaliserte, og ikke å beskjeftige seg med årsaker til fattigdom og en langsiktig bærekraftig utvikling. I 2015 skal FNs medlemsland forhandle om **nye internasjonale bærekraftsmål** som skal erstatte tusenårsmålene og styre verdens utviklingspolitikk de nærmeste 15 årene. FNs generalforsamling har besluttet at disse skal skille seg fra tusenårsmålene og være mer ambisiøse gjennom at:

- De skal dekke alle tre dimensjonene av bærekraft: økonomi, miljø, og sosiale forhold
- De skal være universelle og gjelde rike så vel som fattige land, hvilket innebærer viktige forandringer/tiltak på hjemmebanen i Norge, og i norsk politikk som har globale konsekvenser.
- De skal beskjeftige seg med årsaker til fattigdom, ikke bare lindre symptomene, og innebære «transformative shift».

I 2014 har FN hatt en åpen arbeidsgruppe (Open Working Group) på rundt 100 land der Norge har deltatt og som har arbeidet frem forslag til FNs generalforsamling på 17 mål og 169 delmål, en prosess som ForUM aktivt har bidratt til. I arbeidsgruppen har det vært store uenigheter mellom land om mål som godt styresett og menneskerettigheter, fredsarbeid, klimaforandringer, å redusere ulikhet, bærekraftig forbruk, likestillingstiltak, og finansiering.

Et annet problem er at forslaget fra Open Working Group ikke integrerer de tre nevnte dimensjonene av bærekraft godt nok. For eksempel, tar ikke målene og delmålene for økonomisk vekst og industrialisering hensyn til miljø, sosiale forhold eller menneskerettigheter, og risikerer å motvirke de andre målene. Det er heller ikke tydelig at de anbefalte målene inneholder de transformative skifter som vil lede til en klar forandring.

Regjeringen har gjort klart at den prioriterer arbeidet med målene, og at de kommer til å legge rammene for all norsk utviklings- og bistandspolitikk. Men til tross for at Norge forhandlet om målene er Utenriksdepartementet ikke klar over hva tiltakene kommer til å innebære av forpliktelser og forandringer for Norge og andre rike land.

Alle de tre punktene nevnt ovenfor som skal bidra til nye ambisiøse mål risikerer altså ikke å bli oppfylt. Her har ForUM-fellesskapet og sivilsamfunn i andre land en stor jobb å gjøre – å bidra til at FNs generalforsamlings opprinnelige intensjoner blir opprettholdt.

En avgjørende faktor for om målene vil bli oppfylte eller ikke er finansiering. For å få nok ressurser kreves langt mer enn bistand. Skatteflukt og korrupsjon, handelsavtaler, fattige lands gjeld, investeringer, teknikkoverføringer og militærutgifter må forandres og trekke i samme retning. Dette har fått en egen forhandlingsprosess: **Financing for Development**-prosessen (FFD).

Siden det finnes store konflikter mellom Nord og Sør i synet på hvordan innholdet i FFD skal håndteres har samarbeidet mellom sivilsamfunn i Nord og Sør en særlig viktig rolle som brobygger for internasjonal konsensus og fremgang.

Forhandlingene om FFD begynner høsten 2014 og avsluttes i Addis Abeba i juli 2015, og resultatet skal spille inn til forhandlingene om bærekraftsmålene. Norge får en særlig stor innflytelse siden Norge foreløpig er co-chair for hele FFD-prosessen. Derfor kommer ForUM å prioritere å arbeide med disse forhandlingene samtidig som arbeidet med forhandlingene om selve utviklingsmålene pågår.

ForUM har opparbeidet et tett samarbeid om målene med sivilsamfunn over hele verden gjennom nettverket Beyond2015 som består av over 1.000 organisasjoner i 100 land. Gjennom dette nettverket kommer ForUM til å gi innspill til fellesdokument som går til alle delegasjoner, koordinere sitt påvirkningsarbeid globalt, og videreformidle posisjoner til den norske delegasjonen, særlig fra sivilsamfunn i Sør. ForUM planlegger også å bli en del av den globale kampanjen Action/2015 som starter i januar 2015.

Siden nordiske land også samordner sine posisjoner og arbeid med målene har ForUM et særlig nært samarbeid med Kepa i Finland, 92-gruppen i Danmark og Concord i Sverige, som på tilsvarende måte koordinerer NGOers arbeid i andre nordiske land.

Mål for satsingen (outcome) med relevante indikatorer for 2015

I internasjonale prosesser som er vesentlige og retningsgivende for global utvikling skal regjeringen være en pådriver for at alle de tre pilarene for bærekraftig utvikling (sosial/økonomisk/miljømessig) vektlegges på like vis, og at menneskerettighetene fremmes.

- Norge agerer som foregangsland, pådriver og brobygger i de internasjonale post-2015 forhandlingene.
- Norge jobber for at de tre dimensjonene av bærekraft – økonomi, miljø, sosiale forhold – og menneskerettigheter, på en tydelig måte integreres i FNs nye utviklingsmål.
- Norge jobber for at målene og tiltakene i post-2015-prosessen retter seg mot å håndtere årsaker til fattigdom, ikke bare lindre symptomene, og innebære «transformative shift».
- Norge jobber for at målene og tiltakene i post-2015-prosessen er universelle og gjelder rike så vel som fattige land, hvilket innebærer viktige forandringer/tiltak også for Norge.
- Sivilsamfunnet er en viktig dialogpartner for å definere norske posisjoner.

Prioriterte handlinger (outputs)

ForUM har informerte, og koordinerte medlemsorganisasjoner som er aktive i arbeidet med å utforme FNs mål for bærekraftig utvikling og post-2015 prosessen:

- Egne gruppemøter for bærekraftsmålene og FfD og møter med styringsgruppene
- Regelmessig informasjon til gruppene og styregruppene per mail
- Utarbeide koordinerte posisjoner og prioriteringer (trengs særlig posisjoner om klimafinansiering, og næringslivets rolle i utvikling)

ForUM-felleskapet har utarbeidet og presentert velbegrunnede innspill til norske forhandlingsposisjoner om FNs nye utviklingsmål og i post2015-prosessen:

- Deltakelse på forhandlingsmøter (4 av 8 om bærekraftsmålene og 4 av 5 om FfD) - se separat plan
- Innspill/respons på utkast til forhandlingstekst (sannsynligvis 6 tilfeller om bærekraftsmålene og 4 tilfeller om FfD)
- Møter med Utenriksdepartementet, inkl politisk ledelse, for å gi innspill før hvert forhandlingsmøte
- Arrangere rundebordssamtale om klimafinansiering i FfD prosessen
- Arrangere Nordisk møte med departementer og NGOer om potensielle allianser og strategier i FFD-forhandlingene

ForUM har skapt oppmerksomhet, informert beslutningstagere og dannet offentlig debatt om Norges arbeid rundt FNs nye utviklingsmål og i post-2015 prosessen:

- Møter med Stortingsrepresentanter
- Deltakelse i den globale kampanjen Action/2015, inkl plass i koordineringsgruppen
- Informasjon på hjemmesiden, i nyhetsbrev og til journalister/media
- Arrangere seminar relatert til FfD prosessen
- Utgi rapport som et innspill i FfD prosessen med lanseringsseminar

ForUM har formidlet perspektiver fra Sør om konsekvenser av industrilandenenes politikk og praksis i forhold til FNs nye utviklingsmål og post-2015 prosessen:

- Koordinering med det globale NGO nettverket Beyond2015 og den globale NGO koordineringsgruppen for FfD forhandlingene
- Vurdere finansiell støtte til Sør-representanters deltagelse i forhandlingsmøtene samt andre kapasitetsbyggingstiltak
- Fremme Sør perspektiver i artikler, på hjemmesiden og i møter med UD og stortingsrepresentanter
- Invitere Sør-partnere til seminar og arrangere møter mellom dem og stortingsrepresentanter/UD

Fagpolitiske handlingsplaner

FNs klimaforhandlinger

Innledning

Klimaendringene er den største utfordringen verdenssamfunnet står overfor i dag. Galopperende utslipp av klimagasser leder til global oppvarming, og kun en internasjonal avtale som forplikter alle land og aktører til å gjøre sitt ytterste for å redusere utslippene ned mot et karbonnøytralt samfunn i 2050 kan garantere at vi unngår en global oppvarming på mer enn 2C.

Manglende politisk vilje fortsetter å være den viktigste årsaken til at forhandlingene i Klimakonvensjonen går for langsomt, og at målene som settes er for svake, og lite forpliktende. Manglende klimafinansiering gjør at mange utviklingsland i Sør setter til side ønsker og ambisjoner om å bygge en energiforsyning bygget på fornybare kilder. Mangelen på midler er også en brems på operasjonaliseringen av mekanismer som er ment å være støttespillere til klimatilpasningstiltak i hele verden. Nøkkelspørsmål som rettferdig innsatsfordeling, så vel som spørsmålet om «tap og skade» blir ikke diskutert med ønske om å komme fram til en løsning.

Skillelinjene går på den ene siden mellom utviklingslandene («G77») og de rike landene (Annex 1 landene), men på den annen side ser man stadig dypere skiller innad i G77, mellom de små øystatene og mellominntektsland som Kina og Saudi Arabia for eksempel. Alliansen Kina, India og Brasil (og Sør-Afrika) gjør seg stadig mer merkbar som en blokk som fremmer sine interesser, som selvsagt ikke er de samme som de minst utviklede landene (MUL). Eksempelvis begynner det å bli ganske klart at mellominntektsland, spesielt de som har en relativt høy inntekt per capita, ikke egentlig regner med å få særlig del i klimafinansieringsmidlene, og derfor ikke er spesielt interessert i den delen av forhandlingene.

I slutten av 2015 skal avtalen som alle land kan slutte seg til være ferdig, avtalen som skal legge forpliktelser på alle parter, ikke bare de opprinnelige Annex 1 landene. Listen over spørsmål som skal løses på den tiden som står igjen er lang, og man innser allerede nå at avtalen som trolig vil kunne vedtas i Paris, vil måtte utelate en del sentrale spørsmål, som vil bli tema for videre forhandlinger fram mot 2020. Trolig vil man ikke kunne konkludere på spørsmålet om Tap & skade, mens teknologioverføringer og geo-engineering vil trenge mye oppmerksomhet i årene som kommer, og det vil være nødvendig å se stadig etter nye måter å få fram til skjerping av forpliktelsene til utslippskutt. Trolig vil også spørsmålet om kvotehandling basert på REDD-tiltak bli et spørsmål som må løses etter 2015.

Med andre ord, det vil være god bruk for et fortsatt sterkt engasjement fra Norge, i det intense oppløpet mot Paris i desember 2015, og i årene framover. Det norske sivilsamfunnet vil spille en aktiv, konstruktiv og pågående rolle i hele denne prosessen, og ForUM er på mange måter den eneste pådriveren for at det blir utformet koordinerte felles innspill og posisjoner til myndighetene, og for at de samme synspunkter blir lobbet inn mot sentrale politiske aktører. ForUM har en god dialog med Klima og miljødepartementet i klimaspørsmål, og med Utenriksdepartementet omkring Post-2015 prosessene. Dette samarbeidet vil fortsette og intensiveres i årene som kommer. ForUM vil være pådriver i et samarbeid mellom miljø- og utviklingsorganisasjonene i Norge som utformer og presenterer konkrete, ambisiøse innspill til forhandlere og politikere før de store internasjonale konferansene. Vi vil opprettholde og styrke dialogen med representanter på Stortinget for å spre kunnskap om klimautfordringene, og nødvendigheten av et høyt norsk ambisjonsnivå.

Mål for satsingen (outcome) med relevante indikatorer for 2015

I internasjonale prosesser som er vesentlige og retningsgivende for global utvikling skal regjeringen være en pådriver for at alle de tre pilarene for bærekraftig utvikling (sosial/økonomisk/miljømessig) vektlegges på like vis, og at menneskerettighetene fremmes.

- Norge agerer som foregangsland, pådriver og brobygger i de internasjonale klimaforhandlinger
- Stortinget vedtar ambisiøse mål for norske utslippsreduksjoner fram mot 2030.
- Regjeringen konkretiserer sine planer for å oppfylle Klimaforlikets mål om utslippsreduksjoner i 2020.
- Det blir lagt føringer for en betydelig opptrapping av norsk nivå på klimafinansiering fram mot 2020.
- Regjeringen starter arbeidet med å utrede og utforme en norsk klimalov.
- Norge arbeider aktivt for at Finance for Development-prosessen skal levere et godt grunnlag for konstruktive klimafinansieringsdiskusjoner og -vedtak i Paris i desember
- Norge fortsetter å innta en rolle som pådriver og brobygger for en sterk klimaavtale i Paris i desember.

Prioriterte handlinger (outputs)

ForUM har informerte, og koordinerte medlemsorganisasjoner som er aktive i internasjonale klimaspørsmål og –forhandlinger.

- Medlemmene får regelmessig informasjon om de internasjonale forhandlingene under UNFCCC, Norges posisjoner og strategi, og andre relevante forhandlinger.
- ForUM koordinerer innspill og dialog med delegasjonen før, under og mellom forhandlingsmøter.
- ForUM koordinerer medlemmenes deltagelse på konvensjonens møter gjennom året, og sørger for at sivilsamfunnet opprettholder et kontinuerlig press på delegasjonen for at Norge skal være aktiv, pågående og kompromissvillig i de internasjonale forhandlingene.

ForUM-felleskapet har utarbeidet og presentert velbegrunnede innspill til norske forhandlingsposisjoner og norsk klimapolitikk.

- ForUM understreker viktigheten av den norske rollen som pådriver og brobygger for en sterk klimaavtale i sine innspill gjennom året.
- Fram mot COP21 i Paris vil det være viktig at Norge viser til konkrete planer i den såkalte Workstream 2, som dreier seg om utslippsreduksjoner før 2020. ForUM vil komme med innspill i god tid foran konferansen, som oppfordrer til å definere hvordan gapet mellom målet som står i Klimaforliket, og projeksjonene fra Direktoratet for Naturforvaltning, skal dekket.
- ForUM vil i sitt innspill til mellomforhandlingene i Bonn i juni, peke på viktigheten av en opptrapping av norsk klimafinansiering, og kreve at nivået fra 2015 ytterligere økes i statsbudsjettet for 2016. I innspillet foran COP21 vil dette bli gjentatt, og ytterligere lobbet inn mot regjering og Storting.
- ForUM kommer med et innspill som svar på utfordringen fra Klimaministeren, hvor vi går inn for at arbeidet starter med å utrede og utforme en norsk klimalov.
- ForUM kommer med jevnlig innspill til norske posisjoner i prosessen fram mot Finance for Development konferansen i Addis i juli.

- ForUM tar en aktiv og koordinerende rolle for å diskutere innholdet og målene i Stortingsmeldingen om nye klimamål mot 2030.
- ForUMs medlemmer utvikler et felles innspill til klimameldingen, i tillegg til innspillene som mange medlemsorganisasjoner vil komme med.

ForUM har skapt oppmerksomhet, informert beslutningstagere og dannet offentlig debatt om Norges rolle i klimaforhandlingene

- De viktigste punktene i ForUMs innspill lobbes inn mot opposisjonen på Stortinget, og spesielt sentrumpartiene/regjeringens samarbeidspartier.
- Kravet om konkretisering av planer for å oppfylle Klimaforlikets mål om utslippsreduksjoner lobbes også inn mot medlemmer av Stortingets Klima- og energikomité.
- Det lages og publiseres en artikkel eller kronikk som peker på de viktigste endringene som vi ønsker i stortingsmeldingen.
- ForUM organiserer en rundebord-diskusjon på spørsmål omkring privat sektors deltagelse i klimafinansiering, addisjonalitet og klimaproofing av ODA.
- Det blir bestilt og gjennomført en studie av privat sektors rolle, innvirkning og effekt innen utvikling og klimafinansiering. Lansering i april-mai.
- ForUM deltar i Action2015 kampanjen, eksponerer kampanjen på hjemmesidene våre og sosiale medier, deltar på felleskampanjer, sprer ideen til medlemmer.

ForUM har formidlet perspektiver fra Sør om konsekvenser av klimaendringene og nødvendige avtaler og tiltak, og reaksjoner på norsk politikk og initiativ.

- Dialog med organisasjoner/partnere i Sør ved utforming av ForUMs strategi og posisjoner
- ForUM bringer forhandlingsdelegasjonen i kontakt og diskusjon med representanter for sør-organisasjoner under de internasjonale forhandlingsmøtene.
- Finansiell støtte til tiltak som gir sivilsamfunn fra Sør mulighet til å delta i og påvirke klimaforhandlingene, slik reisestøtte og kapasitetsbygging.

Fagpolitiske handlingsplaner

Arms Trade Treaty

Innledning

Den internasjonale våpenhandelsavtalen Arms Trade Treaty (ATT) ble vedtatt i FN i 2013. Den omfatter alle konvensjonelle våpen, inkludert håndvåpen og ammunisjon. Avtalen vil blant annet forplikte stater til å avslå våpensalg når det er stor risiko for at våpnene vil bli brukt i forbindelse med menneskerettsbrudd og andre overgrep mot sivile. Avtalen har et reelt potensiale i seg til å begrense den væpnede volden som millioner utsettes for rundt om i verden.

Våpenhandelsavtalen vil kunne bidra til nye internasjonale normer for våpeneksport. Hvis avtalen anvendes konsekvent, vil den også påvirke de statene som ikke har signert avtalen. På samme måte som Landminetraktaten fra 1999, kan man håpe at avtalen vil endre moralske og politiske grunnvilkår for våpeneksport. Avtalen trer i kraft 90 dager etter at 50 land har ratifisert den. Dette skjedde 25. september og som følge av dette trådte avtalen i kraft julaften 2014. Som et av de mest sentrale pådriverlandene, er det viktig at Norge bidrar til å sikre en robust implementering av avtalen i 2015. Grunnlaget for dette legges i tilknytning til de forberedende møtene i vår og sommer fram mot første statspartsmøte i Mexico tidlig i høst.

Norge må aktivt følge opp avtalen og dens intensjon i internasjonale fora ved å overvåke og opprettholde en streng fortolkning av avtaleteksten. Det er stort behov for forbedringer, og progressive land som Norge bør raskt begynne å forberede endringsforslag til de første statspartsmøtene. For at avtalen skal realisere sitt humanitære potensial er det nødvendig at pådriverstater som Norge går i bresjen for å implementere avtalen på hjemmebane, og parallelt bidra til universell ratifisering og videreutvikling. Norge kan spille en avgjørende rolle i å støtte og veilede andre stater i denne prosessen. Skal denne avtalen gjøre en reell positiv forskjell er det også avgjørende at sivilsamfunn er aktive støttespillere i arbeidet med implementering og overvåking av avtalen.

ForUM har jobbet tett med ATT siden forhandlingene startet i 2009, og med styreplass i den ledende internasjonale Control Arms koalisjonen siden 2010 har ForUM tatt en naturlig rolle i arbeidet med å koordinere norsk sivilsamfunns deltakelse på forhandlingene om ATT, og innspill til norske myndigheter. Som en av de få aktørene i norsk sivilsamfunn i Norge som har fulgt ATT – prosessen så tett, med våre internasjonale samarbeidspartnere vil vi sikre gode og velfunderte innspill til norske myndigheter. Med disse innspillene, kombinert med tett samarbeid med internasjonalt nettverk, vil ForUM jobbe for at Norge opprettholder et høyt ambisjonsnivå i arbeidet med implementeringen av ATT i Norge og internasjonalt.

Flere avgjørende spørsmål for implementering av ATT vil vedtas på den første statspartskonferansen. Blant annet sivilsamfunnsdeltakelse og beslutning om prosedyreregler vil være viktig for handlingsrommet på statspartskonferansene, og hvorvidt mindretallet kan blokkere. Den nye delegasjonen har signalisert en ny holdning til sivilsamfunnsdeltakelse som kan innebære en mer imøtekommende holdning overfor lite konstruktive pro-gun organisasjoner som er imot ATT, og mindre ift sivilsamfunn som støtter og driver fram sterk ATT-implementering.

Det er en fare for at norske myndigheter vil trappe ned på innsatsen i arbeidet med ATT, både med tanke på menneskelig ressurs og finansiering. Videre er Control Arms koalisjonen i en viktig fase,

både med tanke på finansiering og utvikling av ny rolle. For at Control Arms skal kunne fortsette å være en sterk, internasjonal koalisjon er fremtidig finansiering av sekretariatet avgjørende.

Mål for satsingen (outcome) med relevante indikatorer for 2015

I internasjonale prosesser som er vesentlige og retningsgivende for global utvikling skal regjeringen være en pådriver for at alle de tre pilarene for bærekraftig utvikling (sosial/økonomisk/miljømessig) vektlegges på like vis, og menneskerettighetene fremmes.

- Norge tar en aktiv rolle i arbeidet med å ratifisere og implementere Arms Trade Treaty internasjonalt
- Norge setter høyest mulig standarder for implementering av avtalen
- Norge krever sluttbrukererklæring for alt norskeksportert militært materiell uansett mottaker. Dette blir særlig viktig for mottakerland som ikke selv har ratifisert våpenhandelsavtalen.

Prioriterte handlinger (outputs)

ForUM har informerte og koordinerte medlemsorganisasjoner som er aktive i arbeidet med implementering og ratifisering av ATT- avtalen

- ForUMs medlemmer har fått tilsendt regelmessig informasjon om Norges arbeid og de internasjonale prosessene i ATT- arbeidet, før, under og mellom statspartsmøtene
- Effektiv koordinering av sivilsamfunnsrepresentanter under forhandlingsmøter

ForUM-felleskapet har utarbeidet og presentert velbegrunnede innspill til norske myndigheter om Arms Trade Treaty

- Dialog med Utenriksdepartementet, norsk sivilsamfunn og andre relevante aktører for å sikre en sterk implementering av avtalen i Norge
- Delta som observatør på det første ATT statspartsmøtet i Mexico City (august/september) samt viktige forberedende møter i vår i Trinidad (23-24 februar), Wien (mars) og/eller Geneve (juni).
- Skriftlige innspill til Utenriksdepartementet, og den norske delegasjonen på statspartskonferansene
- Koordinere posisjoner og påvirkningsarbeid med medlemmer som følger prosessen tett samt viktige internasjonale allianser og nettverk som Control Arms-koalisjonen der ForUM er styremedlem
- Gi innspill til post-2015 og FfD-prosessen knyttet til hvordan væpnet vold, uansvarlig våpenhandel og overdrevet militært forbruk undergraver fred, menneskelig sikkerhet og bærekraftig utvikling, også i dialog med relevante sivilsamfunnsaktører i sør som vi deler visjon med

ForUM har skapt oppmerksomhet, informert beslutningstagere og dannet offentlig debatt om Arms Trade Treaty, og sammenhengen mellom bærekraftig utvikling og væpnet vold

- Koordinere høringsinnspill til Stortingsmeldingen om norsk eksport av forsvarsmateriell, og delta på høring i Stortingets utenriks- og forsvarskomite 6. februar
- Bidra til kunnskap og spredning av informasjon om ATT gjennom tradisjonelle og sosiale medier

ForUM har formidlet perspektiver fra Sør om behov for å regulere internasjonal våpenhandel, og om konsekvenser uansvarlig våpenhandel

- Dialog med organisasjoner/partnere i Sør og globale nettverk som Control Arms ved utforming av ForUMs strategi og posisjoner
- Dialogmøter mellom norske forhandlere og Sør-representanter under forhandlingsmøter og andre anledninger, som har blitt fasilitert av ForUM
- Finansiell støtte til tiltak som gir sivilsamfunn fra Sør mulighet til å delta i og påvirke ATT-forhandlingene, slik reisestøtte til statspartskonferansene og kapasitetsbygging.

Fagpolitiske handlingsplaner

Landbruk i norsk utviklingspolitikk

Innledning

2015 er et viktig år for internasjonale prosesser. Tusenårsmålene når sin utløpsdato samtidig som de nye, bærekraftige utviklingsmålene skal vedtas. Klimaendringer og usikkerhet rundt framtidens matforsyning får mer oppmerksomhet. I dette landskapet er det viktig å fremme matsikkerhetsperspektivet både nasjonalt og internasjonalt.

Matsikkerhet er en forutsetning for utvikling. Om folk ikke har nok næringsrik mat, vil man ikke oppnå framgang på andre utviklingsparametre som helse, utdanning, arbeid og velferd.

Matsikkerhet påvirkes av et mangfold av ulike forhold. Handelspolitikk, markedskrefter, økonomi, utviklingspolitikk, internasjonale regelverk, systemer for fordeling, landrettigheter, eierskap over ressurser, og klima er noen viktige faktorer som bidrar til at noen lever i sult mens andre lever i overflod. Det fins ingen unnskyldning for at retten til mat ikke er en realitet for enkelte mennesker i dag. Verden kan produsere mer enn nok mat til dem som lever i dag, men ressursene blir ikke rettferdig fordelt. Vår viktigste oppgave er å sørge for å motvirke de strukturene som undergraver menneskers rett til mat, og arbeide for rettferdige regelverk og markeder. Videre må vi jobbe for at matsikkerhet, miljø og utvikling ses i sammenheng. Matsikkerhetens viktige rolle for utvikling og fattigdomsreduksjon i utviklingsland, for klimatilpasning og for motvirkning av klimaendringer, må få større forståelse og oppmerksomhet. Matsikkerhet må bli en større politisk prioritet og motta tilsvarende større økonomiske midler.

I ForUMs arbeid med matsikkerhet vil internasjonale prosesser som CFS og post-2015 være viktig, såvel som den nasjonale utviklingspolitikken. Vi vil arbeide for å påvirke norske myndigheter til å løfte matsikkerhet høyere på den politiske dagsorden i sin egen politikk i tillegg til å være progressiv i internasjonale forhandlinger. Vårt mandat er å arbeide for retten til mat, bærekraftig og fattigdomsreducerende matproduksjon, og rettighetene til småskala bønder og andre fattige matprodusenter.

Mål for satsingen (outcome) med relevante indikatorer for 2015

I internasjonale prosesser som er vesentlige og retningsgivende for global utvikling skal regjeringen være en pådriver for at alle de tre pilarene for bærekraftig utvikling (sosial/økonomisk/miljømessig) vektlegges på like vis, og menneskerettighetene fremmes.

- Norge opprettholder og styrker prioriteringen av arbeidet mot sult og underernæring, gjennom en målbevisst satsing på landbruk og matsikkerhet. Dette innebærer bl.a.:
 - Handlingsplanen for matsikkerhet i et klimaperspektiv erstattes med en enda mer målrettet plan/strategi når den utløper i 2015.
 - I arbeidet med å sluttforhandle FNs nye utviklingsmål (SDG) i post-2015-forhandlingene vil Norge være en pådriver for å få klare mål og/eller indikatorer mot økende ulikhet i de fleste av verdens land, og forsvare målet #2 som i dag snakker om både sult, underernæring og bærekraftig, småskala landbruk, i ett og samme mål.
 - Forskning og utvikling på landbruk i utviklingsland får betydelige utviklingsmidler
 - Norge er en pådriver i arbeidet som gjøres i World Committee for Food Security (CFS) for bedre vilkårene for småskala- landbruk.

- Økt tilpasningsevne til klimaendringer i landbruk og annen matproduksjon får en større andel av norsk klimafinansiering, og hensynet til konsekvenser av klimaendringer blir et sentralt kriterium for vurdering av all norsk bistand
- Retten til mat løftes fram i utviklingspolitikken
 - Norge legger en rettighetstilnærming til grunn ved utforming av strategier og føringer for arbeidet mot sult og underernæring.
 - Konkrete samarbeidsprosjekter med organisasjoner/institusjoner som arbeider for retten til mat kommer på plass.

Prioriterte handlinger (outputs)

ForUMs medlemsorganisasjoner er informerte pådrivere for matsikkerhetstiltak og retten til mat i internasjonale prosesser

- ForUMs medlemmer får regelmessig informasjon om de internasjonale forhandlingene under FAO og CFS og prosessene i ØSK-komiteen og High Level Panel of Experts on Food Security and Nutrition (HLPE), inkl. Norges posisjoner og strategi.
- Øke medlemsorganisasjonenes egen kompetanse og matsikkerhetsgruppens relevans ved å bruke mer tid på møtene til politiske diskusjoner

ForUM har utarbeidet og presentert velbegrunnede innspill til norske forhandlingsposisjoner

- Jobbe for en videreføring av strategien for matsikkerhet i et klimaperspektiv, og gi innspill til hvordan prosessen med å videreføre strategien bør være, med ekstra vekt på behov for dialog med sivilsamfunn
- Arbeide for at det skal lages et dokument som legger rammene for fortsettelsen av matsikkerhetsstrategien.
- Drive politisk påvirkningsarbeid for å sørge for at matsikkerhetsstrategien blir videreført og bevilget friske midler over statsbudsjettet for 2016: Gjennomføre minst to møter med relevante stortingspolitikere og minst ett møte med embetsverk eller politisk ledelse i UD.
- Få en delegatplass i den norske delegasjonen til FAO Conference (38. sesjon er 6.-13.juni 2015) og undersøke mulighet for å opprette fast delegatplass til CFS.
- Bli enige om ForUMs politiske posisjoner i forkant av CFS
- Delta på CFS og CSM i oktober med minst to representanter for å påvirke norske posisjoner og fremme småbønders rettigheter i samarbeid med sivilsamfunnsmekanismen. Deltakelsen forutsetter oppfølging i etterkant i form av medieutspill og intern/eksternskolering.
- Følge opp eventuelle rapporter som kommer fra CFS
- Bruke den norske FAO-komiteen aktivt som arena for politisk påvirkning
- Følge opp arbeidet med matsikkerhet innenfor post-2015

ForUM har skapt oppmerksomhet, informert beslutningstagere og dannet offentlig debatt om viktigheten av et matsikkerhetsperspektiv i utviklingsstrategiene

- Bruke media og arbeide politisk opp mot Stortinget og UD for økt landbruksbistandsandel

- Gjenetablere landbruksfaglig bistandsforum i samarbeid med Norad, med minst to møter i 2015
- Ha minst tre kronikker eller mediesaker på trykk
- Være en aktiv del i den norske debatten om klimasmart landbruk, og følge opp den internasjonale alliansen for klimasmart landbruk
- Arbeide for å videreføre en konstruktiv dialog med Norfund
- Aktualisere matsikkerhet i forbindelse med det internasjonale jordåret 2015
- Gjennomføre et seminar eller annet arrangement om f.eks matsikkerhet og jord eller matsikkerhet og utvikling, jobbskaping og fattigdomsreduksjon i rurale strøk

ForUM har formidlet perspektiver fra Sør om konsekvenser for nasjonal og regional matsikkerhet av klimaendringer, av utenlandske investeringer og landran, mm

- Dialog med partnere i sør ved utforming av ForUM arbeidsplaner og strategier
- Mediesaker som formidler Sør-perspektivet

Fagpolitiske handlingsplaner

Prosess: WTO-forhandlinger

Innledning

Over 20 år er passert siden begrepet bærekraftig utvikling ble introdusert på FN-konferansen om miljø og utvikling, Earth Summit, i Rio de Janeiro i 1992. I samme periode ble WTO opprettet av Uruguay-runden i GATT. Etableringen av WTO skjedde samtidig med en historisk unik liberaliseringsoptimisme knyttet til avviklingen av Sovjetunionen og den kalde krigens slutt. Det ble bygget inn sterke mekanismer for kontinuerlig liberalisering av handelsregler i WTO-rundene, og Uruguay-rundens utfall ble svært ubalansert i favør av rike lands interesser.

Siden den gang er det blitt stadig klarere at verden står overfor enorme utfordringer dersom man skal skape en økonomisk utvikling som både sikrer sosial rettferdighet og økologisk balanse, altså bærekraftig utvikling. Vissheten om dette bør danne et bakteppe for alt internasjonalt samkvem mellom stater, også handelsregler. FN-konvensjoner som omhandler bærekraftig utvikling og bekjempelse av fattigdom definerer de overordnede målsetningene og prinsippene for internasjonale spilleregler, som internasjonale handelsregelverk også må støtte opp om og underordnes.

Regjeringen har varslet at de ønsker et taktskifte i arbeidet med å fremme global handel. Den kommende stortingsmeldingen på globalisering og handel vil i så henseende være sentral i å gi retning til regjeringens innsats på handelsfeltet.

ForUM mener at Norge må holde fast på at et rettferdig handelsregime bare kan komme i stand gjennom en demokratisk institusjon hvor alle land kan bli hørt. Dette betyr at man må prioritere de multilaterale forhandlingene i WTO, hvor utviklingsland har en plass rundt bordet, og avstå fra bi- og plurilaterale forhandlinger. Internasjonal handel kan bidra til utvikling, forutsatt at utviklingsland blir gitt politisk handlingsrom til selv å velge hvorvidt, i hvilken grad og på hvilket tidspunkt de ønsker å åpne sine markeder. Norge må gå i spissen og vise vilje til å levere på utviklingslandenes viktigste saker i WTO. For eksempel ble utfasing av eksportsubsidier lovet for 9 år siden, men skadelige eksportsubsidier fortsetter å bidra til dumping av landbruksvarer på utviklingslands hjemmemarkeder.

En samstemt politikk for utvikling betyr at Norge avstår fra å kreve liberalisering fra fattige land for å fremme Norges offensive handelsinteresser. Fattige land må få beholde sitt handels- og næringspolitiske handlingsrom, også muligheten til å kunne beskytte egne markeder og egen produksjon. Dette innebærer muligheten til å kunne bruke en aktiv stat og en aktiv næringspolitikk, og i stor grad kunne utforme sin egen politikk om blant annet immateriell eiendomsrett slik mange rike land har gjort. Dette er prinsipper Norge har et særskilt ansvar for å beskytte – gitt de utrolig gode resultatene Norge kan vise til fra å stille ytelseskrav til utenlandske selskaper og å ha en aktiv statlig næringspolitikk for å bygge opp blant annet norsk olje- og gassindustri. Dette er prinsipper som bør ligge til grunn når Norge deltar i forhandlinger, uavhengig av om dette er i WTO, bilateralt, gjennom EFTA eller i plurilaterale avtaler som TISA.

Mål for satsingen (outcome) med relevante indikatorer for 2015

I internasjonale prosesser som er vesentlige og retningsgivende for global utvikling skal regjeringen være en pådriver for at alle de tre pilarene for bærekraftig utvikling (sosial/økonomisk/miljømessig) vektlegges på like vis, og menneskerettighetene fremmes.

- Norge agerer som pådriver, foregangsland og brobygger i de multilaterale WTO-forhandlinger hvor utviklingsland har en plass rundt bordet.
- Norge går i spissen og vise vilje til å levere på utviklingslandenes viktigste saker i WTO
- Norge avstår fra å kreve liberalisering fra fattige land for å fremme Norges offensive handelsinteresser

Prioriterte handlinger (outputs)

ForUM har informerte, og koordinerte medlemsorganisasjoner som er aktive i arbeidet med oppfølging av WTO-forhandlinger

- ForUMs medlemmer har fått tilsendt informasjon om Norges arbeid i WTO-forhandlinger
- Effektiv koordinering av sivilsamfunnsrepresentanter under ministermøte
- Andel av medlemsorganisasjoner som er aktivt med i arbeidet
- Felles posisjonsdokument har blitt utarbeidet og oppdatert

ForUM-felleskapet har utarbeidet og presentert velbegrunnede innspill til norske myndigheter om de multilaterale forhandlinger i WTO

- Antall skriftlige innspill til Utenriksdepartementet
- Referat fra møter med Utenriksdepartementet, der ForUM diskuterer innspill og posisjoner
- Skriftlige og muntlige tilbakemeldinger fra Utenriksdepartementet

ForUM har skapt oppmerksomhet, informert beslutningstagere og dannet offentlig debatt om WTO-forhandlingene, og konsekvenser av ulik politikk for utviklingslandenes handlingsrom og utviklingsmuligheter

- Antall WTO-relaterte innlegg i pressen
- Antall WTO-relaterte innlegg på hjemmesiden, Facebook og Twitter

ForUM har formidlet perspektiver fra Sør om behovet for et rettferdig handelsregime og for fattige land å beholde sitt handels- og næringspolitiske handlingsrom.

- Dialog med organisasjoner/partnere i Sør og globale nettverk ved utforming av ForUMs strategi og posisjoner
- Referat fra dialogmøter mellom norske forhandlere og Sør-representanter under forhandlingsmøter, som har blitt fasilitert av ForUM
- Antall presseoppslag, artikler, og innlegg på nettsider og sosiale medier som formidler Sør-perspektiver

Sak 12 Budsjett 2015

ForUM har fått innvilget ny samarbeidsavtale med Norad for perioden 2015-2017, som innebærer nedtrapping av støtten fra Norad. Støtten i 2014 var på kr 6,74 mill, dette nedtrappes til 6,1 mill i 2015, 5,5 mill i 2016 og 5 mill i 2017.

I tillegg kommer informasjonsstøtte med kr 800.000,- i 2015. Dette er en forlengelse av rammeavtalen 2011-14. Norad signaliserer at de ønsker å flytte støtten til ForUM over til informasjonsstøtten, med forbehold om hvordan støtten eventuelt vil bli videreført.

For 2015 innebærer dette at stillingen som informasjonsansvarlig, som ved starten av 2015 var besatt med en vikar, inndras og oppgavene overføres til andre ansatte. Et vikariat som utløper i oktober vil ikke bli forlenget. Det meste av egne inntekter for 2015 brukes, og det gjennomføres noen tiltak for å redusere kostnadene og øke inntektene.

ForUM har levert klage på vedtak om støtte, som i skrivende stund ikke er behandlet. Om dette blir klart før årsmøtet vil informasjon bli sendt ut til ForUMs medlemmer, men praksis tilsier at endelig vedtak kan ventes fram mot sommerferien.

Det er vanskelig å si noe sikkert om støttenivået fra 2016. Sekretariatet og styret jobber for å redusere og forhåpentligvis hindre kutt, men i verste fall kan inntektene bli redusert med ytterligere 1,4 mill i 2016. Det vil kreve mer langsiktige og dramatiske kutt.

Budsjettet for 2015 gjøres opp med et overskudd på kr 50.000,-. I tillegg kommer effekt av eventuell kontingentøkning.

Forslag om økning i kontingent.

Norad har påpekt at medlemmene i større grad bør bidra til finansiering av ForUMs aktiviteter. Kontingentene utgjør knappe 3% av ForUMs samlede inntekter. En økning kan derfor ikke gjøre noe betydelig utslag, men kan være av symbolsk verdi.

Kontingenten har stått uendret siden 2006, det kan dermed være på tide å vurdere heving av kontingenten. Styre foreslår en endring som er ment å skjerme medlemmene med lavest omsetning. Foreslått økning vil gi en inntektsøkning på ca kr 50.000,- pr år.

	Omsetn	Dagens kontingent	Foreslått sats	Ant org	Effekt
Liten organisasjon	0 – 5 mill	2 500	2 500	18	
Mellomstor	5 – 10 mill	5 000	5 000	7	
Ny «litt stor»	10 – 50 mill	5 000	7 500	8	20 000
Stor	Over 50 mill	7 500	10 000	14	35 000

Forslag til vedtak:

Budsjett 2015 godkjennes.

Ny kontingentgruppe for medlemmer med omsetning 10-50 mill innføres med kontingent kr 7.500,- pr år. Kontingent for store organisasjoner (omsetning over 50 mill) økes til kr 10.000,-.

Samlet budsjett ForUM 2015

INNTEKTER	Budsjett 2015	Budsjett 2014	Regnskap 2013
Inntekter, Norad programarbeid			
Norad rammeavtale	6 100 000	6 740 000	6 626 628
Klima- og Miljødepartementet	450 000	500 000	527 730
UD (FFD arbeid)	375 000		
	6 925 000	7 240 000	7 154 358
Norad informasjonsstøtte	800 000	800 000	1 031 990
Kontingenter	230 000	230 000	240 500
Egne inntekter	505 000	485 000	580 509
SUM INNTEKTER	8 460 000	8 755 000	9 007 357

PROGRAMKOSTNADER	Budsjett 2015	Budsjett 2014	Regnskap 2013
Norad programmer (hovedavtale):			
Norge som investor			
Direkte lønnskostnader	1 245 300		
Aktivitetskostnader ¹⁾	458 500		
Dir. driftskostnader	425 600		
	2 129 400		
Internasjonale prosesser, bærekraftig utvikling		Samlet for Norad programmene (inkl Sør)	
Direkte lønnskostnader	2 186 700	3 386 500	3 305 503
Aktivitetskostnader ¹⁾	1 122 500	1 500 000	1 020 304
Aktivitetskostnader, FFD	285 000		
Dir. driftskostnader	740 000	1 007 294	961 708
	4 334 200	5 893 794	5 287 514
Samstemt utviklingspolitikk			
Direkte lønnskostnader	177 200		
Aktivitetskostnader ¹⁾	30 000		
Dir. driftskostnader	60 200		
	267 400		
Administrasjon			
Indirekte lønn	627 800	1 308 000	1 337 411
Indirekte driftskostnader	216 200	581 000	525 678
Styret		72 000	49 942
	844 000	1 961 000	1 913 031
SUM Norad programmer (hovedavtale)			
Direkte og indirekte lønnskostnader	4 237 000	4 694 500	4 642 914
Aktivitetskostnader	1 896 000	1 500 000	1 020 304
Direkte og indirekte driftskostnader	1 442 000	1 660 294	1 537 328
	7 575 000	7 854 794	7 200 545
Norad Informasjon			
Direkte lønnskostnader	608 000	587 000	537 518
Aktivitetskostnader	152 000	152 000	418 473
Dir. driftskostnader	40 000	61 000	75 999
	800 000	800 000	1 031 990
Egne aktiviteter			
Informasjon (egenprofilering)		100 000	34 081
Styret	35 000		
	35 000	100 000	34 081
Kampanjer med / av andre enn ForUM			
Robin Hood skatt midler			36 978
Klimavalgalliansen			1 809
			38 787
SUM KOSTNADER	8 410 000	8 754 794	8 305 403
OVERSKUDD / UNDERSKUDD	50 000	206	701 954

1) Spesifisering av aktiviteter pr program:

	Hovedaktiviteter		Sørstøtte	
	1. Internasjonale prosesser og nettverk	2. Møteplass, kompetanse, politikk	1. Internasjonale prosesser og nettverk	2. Møteplass, kompetanse, politikk
Norge som investor	135 000	135 000		188 500
Internasjonale prosesser bærekraftig utvikling				
- FNs nye utviklingsmål	251 000	290 000	50 000	
- Klimaforhandlinger	213 500	17 500		230 000
- Våpenhandel	70 000		125 000	
- Landbruk i norsk utviklingspolitikk	50 000	54 500		
- WTO	50 000	6 000		
Sum Internasjonale prosesser BU	634 500	368 000	175 000	230 000
Andre satsinger	20 000	10 000		
Sum alle satsinger	789 500	513 000	175 000	418 500
	Sum hovedakt.	1 302 500	Sum Sør-akt.	593 500
<i>Herav reiser:</i>		870 000		

ForUMs samlede kostnader til drift, adm. og lønn

Oversikt over ForUMs samlede drifts- og administrasjonskostnader	
Lønn adm (0,97 årsverk) + Div pers.kostn	626 300
Kostnader lokaler	604 100
Driftskostnader (regnskap, IT, telefoni etc)	787 000
Annet (kontingenter, forsikring, gaver)	51 000
Styret	30 000
Sum direkte og indirekte adm.kostnader	2 098 400

Oversikt over årsverk og lønnskostnad, ForUM samlet		
	Årsverk	Kostnad
Programarbeid		
Norge som investor	1,9	1 245 300
Internasjonale prosesser for Bærekraftig utvikling	3,3	2 186 700
Samstemt utviklingspolitikk	0,3	177 200
Sum programarbeid	5,5	3 609 200
Informasjon	1,0	606 000
Administrasjon	1,0	626 300
	7,5	4 841 500

Sak 13 Valg av styre

Valgkomiteen har bestått av Magnus Flacké (Fellesrådet for Afrika), Ingeborg Moa (Norsk Folkehjelp) og Ragnhild Nordvik (tidligere SAIH).
Sekretær: Rolf Wermundsen (ForUM-sekretariatet).

Plasser med fet skrift innstilles til valg.

Valgkomiteens innstilling til nytt styre i ForUM:

	Navn	Organisasjon	Velges til:
Styreleder	Rune Arctander	FN-Sambandet	2017
Nestleder	Beate Thoresen	Norsk Folkehjelp	2016 (ikke på valg)
Fast	Jørn Wichne Pedersen	SAIH	2016 (ikke på valg)
Fast	Aina Østreng	Caritas	2016 (ikke på valg)
Fast	Hedda Bryn Langemyr	Norges Fredsråd	2017
Fast	Jørn Lemvik	Digni	2017
Fast	Siri O. Kvalø	Utviklingsfondet	2017
Fast	Jonas Holmqvist	FIVAS	2017
Ansatt rep	Siri Luthen	ForUM sekretariatet	
1. Vara	Mari Gjengedal	Spire	2016
2. Vara	Diego Vaula Foss	Changemaker	2016
3.vara			2016

Sak 13 – Valg av styre

Innen fristen for innsending av kandidater var Jørn Lemvik (Digni), Siri O. Kvalø (Utviklingsfondet), og Diego Vaula Foss (Changemaker) nominert av sine organisasjoner. Innen fristen var Hedda Bryn Langemyr (Norges Fredsråd), Mari Gjengedal (Spire) og Jonas Holmqvist (FIVAS) nominert til gjenvalg av sine organisasjoner.

Valgkomiteen tok før fristen initiativ til å kontakte Rune Arctander (FN-Sambandet) for å spørre om han kunne stille som kandidat til styreledervervet. På grunn av kort tidsfrist etter denne samtalen, ble nominasjonen fra FN-Sambandet levert noe etter fristen for innmeldinger av kandidater. Valgkomiteen ber om årsmøtets forståelse for dette, da det ikke kom inn tilstrekkelig antall kandidater fra medlemsorganisasjonene på tross av påminnelser fra valgkomiteens sekretær.

Valgkomiteen ønsker å presisere at Ola Elvevold trakk seg i januar 2014 grunnet jobbskifte og 1.vara rykket den gang opp til fast styreplass. Kandidat til denne styremedlem-plassen innstilles for to år på tross av dette, da valgkomiteen mener at vedtektenes § 7.1. som sier at *«Styret velges av årsmøtet etter innstilling fra valgkomiteen, blant de kandidater som medlemmene utpeker for en periode på to år, der halvparten står på valg hvert år»*, bør tolkes slik at teksten om at styrerepresentanter blir valgt for 2 år er et mer spesifikt påbud enn påbudet om at halvparten av styret står på valg, og derfor bør prioriteres høyere. Vi har derfor valgt å innstille på at alle nye styremedlemmer velges for 2 år.

Vedtektenes § 7.2 sier at *«Sammensetningen av styret skal så langt som mulig reflektere bredden av medlemsorganisasjonene som medvirker i ForUM»*. Valgkomiteen mener at innstillingen ivaretar dette hensynet. Valgkomiteen har lagt til grunn at styret bør ha en sammensetning som gjør at styret både kan ivareta styrets kontrollfunksjoner på en god måte og at styret kan være retningsgivende på strategien for ForUM i årene som kommer. Det er vår oppfatning at innstillingen gir et bredt sammensatt, sterkt og engasjert styre for ForUM. Valgkomiteen har også tatt hensyn til at det skal være en god kjønnsbalanse og mener dette hensynet er ivaretatt med denne innstilling.

Valgkomiteen har hatt 3 møter i tillegg til e-post- og telefonkommunikasjon. Innstillingen er enstemmig.

Forslag til vedtak:

Rune Arctander velges som styreleder for 2 år. Jørn Lemvik og Siri O. Kvalø velges for 2 år som faste styremedlemmer. Hedda Bryn Langemyr og Jonas Holmqvist gjenvelges for 2 år som faste styremedlemmer. Mari Gjengedal og Diego Vaula Foss velges som varaer for 1 år i denne rekkefølge. Valgkomiteen ber årsmøtet supplere innstillingen med en 3.vararepresentant som velges for 1 år.

Sak 15 Valg av revisor

Det foreslås at ForUMs mangeårige revisor, Revisjon Skagerrak, gjenvelges for 2015.

Forslag til vedtak:

Revisjon Skagerrak AS, Risør, gjenvelges som ForUMs revisor.

Sak 16 Valg av valgkomité

Styret innstiller til følgende valgkomité for kommende periode:

- Ingeborg Moa, Norsk Folkehjelp
- (vara)

Forslag til vedtak: Ingeborg Moa, NN og NN velges til ny valgkomité, med NN som vare